

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Σχολή Επαγγελμάτων Υγείας

Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας

Πτυχιακή Εργασία:

ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ

Των φοιτητριών:

Ανδρονίκου Μαριάννα & Καλογρίτσα Ιωάννα

Επιβλέπουσα: Ταμιωλάκη Αλεξάνδρα, Εντεταλμένη Καθηγήτρια Κλινικής Κοινωνικής Εργασίας

Φεβρουάριος 2025

ΔΗΛΩΣΗ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

Copyright@ 2025 Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας, ΣΕΥ, ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ.
https://www.hmu.gr/sw/el

Το περιεχόμενο της συγκεκριμένης Π.Ε. αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία των συγγραφέων, του επιβλέποντα καθηγητή και του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας και προστατεύονται από τους νομούς περί πνευματικής ιδιοκτησίας (Νόμος 2121/1993 και κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα)

ΔΗΛΩΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΑΚΑΔΗΜΑΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

Οι υπογράφουσες φοιτήτριες του Τμήματος Κοινωνικής Εργασίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου

Καλογρίτσα Ιωάννα

Ανδρονίκου Μαριάννα

δηλώνουμε υπεύθυνα ότι η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο:

«**ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΣΤΟΝ ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΠΛΗΘΥΣΜΟ**»

είναι στο σύνολό της προϊόν εξ ολοκλήρου δικής μας δουλειάς και οποιαδήποτε πηγή χρησιμοποιήθηκε αναφέρεται πλήρως.

Μαριάννα Ανδρονίκου

(υπογραφή)

Καλογρίτσα Ιωάννα

(υπογραφή)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας έρευνας ήταν α) η διερεύνηση του ποσοστού των Ελλήνων φοιτητών/τριών που γίνεται θύμα ψυχολογικής βίας στην συντροφική του σχέση και β) η μελέτη των παραγόντων (προσωπικότητας, ποιότητας σχέσεων) που επηρεάζουν την εμφάνιση συμπεριφορών ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης στα πλαίσια των συντροφικών σχέσεων. Στη μελέτη συμμετείχαν 105 φοιτητές από διάφορα Πανεπιστήμια της Ελλάδας. Οι Αναθεωρημένες Κλίμακες Τακτικών της Σύγκρουσης χρησιμοποιήθηκαν για τη μελέτη του ποσοστού ψυχολογικής βίας και κλίμακες που αφορούν το Προφίλ της Σχέσης και της Προσωπικότητας των συντρόφων χρησιμοποιήθηκαν για τη μελέτη των παραγόντων πρόβλεψης του φαινομένου. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το 82,7% των φοιτητών έχει βιώσει ψυχολογική βία στη συντροφική του σχέση. Προβλεπτικοί παράγοντες για την εκδήλωση συντροφικής βίας-θυματοποίησης στη σχέση, από τα χαρακτηριστικά που αφορούν το προφιλ της σχέσης, ήταν η διαχείριση του θυμού, τα προβλήματα επικοινωνίας, η κυριαρχία, η ζήλια, οι αρνητικές αποδόσεις και η δέσμευση στη σχέση. Από τα χαρακτηριστικά που αφορούν την προσωπικότητας των συντρόφων, προβλεπτικοί παράγοντες για την εκδήλωση συντροφικής βίας-θυματοποίησης στη σχέση ήταν η βίαιη κοινωνικοποίηση και το ιστορικό παραμέλησης. Τα ευρήματα της παρούσας μελέτης θα μπορούσαν να προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες στους επαγγελματίες κοινωνικής φροντίδας και υγείας για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση και εξάλειψη του φαινομένου της ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης στις συντροφικές σχέσεις.

<u>Λέξεις κλειδιά:</u> Συντροφική βία, Φοιτητές, Χαρακτηριστικά Προσωπικότητας, Ελλάδα

ABSTRACT

The purpose of this study was to investigate the percentage of Greek students who become victims of psychological violence in their romantic relationships and to examine psychological violence risk factors (relationship profile and personality factors). The participants of the study was 105 students from various Universities in Greece. The Revised Conflict Tactics Scales were used to measure psychological violence and Relationship scales and intrapsychic scales were used to meaure psychological violence risk factors. The results showed that 82.7% of students had experienced psychological violence in their romantic relationships. Relationship and personality risk factors were anger management, communication problems, dominance, jealousy, negative attributions, commitment to the relationship, and a history of neglect and violent socialization. The findings of this study could provide valuable information to health care professionals for more effective interventions.

Key words: Partner violence, Students, Personality characteristics, Greece.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η συγγραφής της παρούσας πτυχιακής εργασίας μας, από την μια αποτέλεσε μια απαιτητική και χρονοβόρα διαδικασία, αλλά από την άλλη αποδείχτηκε μια πρωτόγνωρη και δημιουργική πρόκληση, σηματοδοτώντας ένα κρίσιμο στάδιο στην ακαδημαϊκή μας πορεία.

Με την ολοκλήρωση της παρούσης έρευνας θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την επιβλέπουσα της πτυχιακής μας εργασίας, την κα. Ταμιωλάκη Αλεξάνδρα για την πολύτιμη καθοδήγηση, την αμέριστη υποστήριξη και την ενθάρρυνση καθ΄όλη την διάρκεια της διαδικασίας. Η συμβολή της υπήρξε καθοριστική για την επιτυχία αυτής της εργασίας. Οι στοχευμένες παρατηρήσεις της και οι εποικοδομητικές της κριτικές μας βοήθησαν να βελτιώσουμε και να τελειοποιήσουμε αυτο το έργο.

Επιπροσθέτως, θέλουμε να ευχαρηστήσουμε θερμά τους ανθρώπους που δέχτηκαν να συμμετέχουν στην έρευνα μας και μοιράστηκαν μαζί μας τις εμπειρίες τους επί του θέματος, η προθυμία τους και η συμμετοχή τους συνέβαλε στην ολοκλήρωση της πτυχιακής μας εργασίας.

Τέλος, ευχαριστούμε απο καρδιάς τις οικογένειες και τους φίλους μας, για την ηθική και οικονομική στήριξη που λάβαμε. Η συμπαράσταση και η κατανόηση που μας έδειξαν, έπαιξαν σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στην εκπόνηση της μελέτης αυτής.

ΑΝΤΙ ΠΡΟΛΟΓΟΥ

"Η βία είναι σαν τη φωτιά.

Όσο την τροφοδοτείς,

τόσο περισσότερο εξαπλώνεται και καταστρέφει."

Ρωμαίος Φιλόσοφος Σενέκα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ..... **iii**

ABSTRACT ..... **iv**

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ ..... **v**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ..... **vii**

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ ..... **ix**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ **1**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ **2**

1.1 Ορισμός της συντροφικής βίας 2

1.2. Θεωρητικές προσεγγίσεις της συντροφικής βίας 3

1.2.1. Κοινωνικολογικές θεωρίες 3

1.2.2 Οικολογική θεωρία 4

1.2.2 Φεμινιστικές θεωρίες 5

1.2.3 Ψυχολογικές θεωρίες 6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ **10**

2.1 Ψυχολογική βία 10

2.2 Λεκτική βία 11

2.3 Οικονομική βία 12

2.4 Σεξουαλική βία 13

2.5 Σωματική βία 13

2.6 Συνέπειες συντροφικής βίας στην υγεία 14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΕΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗ ΒΙΑ **17**

3.1 Παράγοντες προσωπικότητας που συνδέονται με τη συντροφική βία 17

3.2 Παράγοντες ποιότητας της σχέσης που συνδέονται με τη συντροφική βία . 18

3.3 Δημογραφικοί παράγοντες που συνδέονται με τη συντροφική βία 20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΒΙΑ ΣΤΙΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ 21

4.1 Ερευνητικά δεδομένα για τη συντροφική βία στο φοιτητικό πληθυσμό 21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 27

5.1 Αναγκαιότητα της έρευνας 27

5.2 Σκοπός της έρευνας 28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 29

6.1 Είδος έρευνας 29

6.2 Δείγμα μελέτης και διαδικασία δειγματοληψίας 29

6.3 Εργαλεία συλλογής δεδομένων 32

6.4 Μέθοδοι στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων 34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ 36

7.1 Χαρακτηριστικά των συντροφικών σχέσεων των φοιτητών συνολικά και ανά φύλο 36

7.2 Ποσοστά ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης ανά φύλο 37

7.3 Συνάφεια της ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης με τους αιτιολογικούς παράγοντες 37

7.4 Παράγοντες πρόβλεψης της σοβαρής και συνολικής ψυχολογικής βίας - θυματοποίησης 39

7.4.1 Παράγοντες πρόβλεψης σοβαρής ψυχολογικής βίας – θυματοποίησης 39

7.4.2 Παράγοντες πρόβλεψης συνολικής ψυχολογικής βίας – θυματοποίησης 40

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΖΗΤΗΣΗ –ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 43

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 47

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 56

Α. Ερωτηματολόγιο έρευνας 56

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 6.1 Πληροφορίες δείγματος..... 42

Πίνακας 7.1.1 Χαρακτηριστικά των συντροφικών σχέσεων των φοιτητών συνολικά και ανά φύλο..... 48

Πίνακας 7.2.1 Ποσοστά Ψυχολογικής βίας - θυματοποίησης ανα φύλο..... 49

Πίνακας 7.3.1 Συνάφεια της ψυχολογικής θυματοποίησης με τις υποκλίμακες του προφίλ της σχέσης..... 50

Πίνακας 7.3.2 Συνάφεια της ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης με τις υποκλίμακες του προφίλ προσωπικότητας των συντρόφων..... 50

Πίνακας 7.4.1.1 Σύνοψη μοντέλου..... 51

Πίνακας 7.4.1.2 Ανάλυση διακύμανσης μοντέλου..... 52

Πίνακας 7.4.1.3 Οι συντελεστές παλινδρόμησης για το ποσοστό ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης (σοβαρής)..... 52

Πίνακας 7.4.2.1 Σύνοψη μοντέλου..... 53

Πίνακας 7.4.2.2 Ανάλυση διακύμανσης μοντέλου..... 53

Πίνακας 7.4.2.3 Οι συντελεστές παλινδρόμησης για το ποσοστό ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης (συνολικής)..... 54

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα τελευταία χρόνια πολλές έρευνες σε παγκόσμιο επίπεδο επικεντρώνονται στη βία που παρατηρείται στις συντροφικές σχέσεις. Η συντροφική βία είναι η πιο διαδεμονένη μορφή βίας κατά των γυναικών ιδιαίτερα στις αναπτυγμένες χώρες της Ευρώπης. Με βάση των Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO,n.d.) και τις καταγραφές του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την ισότητα των φύλων (EIGE, n.d.) τα ποσοστά της συντροφικής βίας στην Ελλάδα είναι από τα πιο υψηλά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ερευνητές αποκαλύπτουν ότι η βία στις συντροφικές σχέσεις, ως μια υποκατηγορία ενδοοικογενειακής βίας, είναι ένα κοινωνικό ζήτημα με συνεχώς αυξανόμενες διαστάσεις που χρήζει περαιτέρω διερεύνησης (Μπατάλα, 2024).

Ιδιαίτερα ανησυχητικά είναι τα στοιχεία που προκύπτουν ως προς τη συντροφική βία στον ελληνικό φοιτητικό πληθυσμό (Καραγιάννη και Μιχαηλίδου, 2021). Οι νέοι σήμερα (18-30 ετών) λόγω σπουδών, επαγγελματικής καριέρας ή και για άλλους λόγους διατηρούν συντροφικές σχέσεις στις οποίες, σε κάποιες περιπτώσεις, παρατηρούνται ήπιες έως σοβαρές μορφές βίας (Δελατόλας κ.ά., 2006). Η ψυχολογική πίεση που αντιμετωπίζουν τα θύματα της συντροφικής βίας μπορεί να επηρεάσει σημαντικά την ψυχική τους υγεία και την ακαδημαϊκή τους απόδοση, επιβαρύνοντας την ποιότητα ζωής τους καθόλη τη διάρκεια των σπουδών τους (Κυριακίδης, 2018). Έχει διαπιστωθεί ότι τα νεαρά ζευγάρια στα οποία εκδηλώνεται κάποιας μορφής βίας, έχουν διπλάσιες πιθανότητες να εμφανήσουν ψυχικές διαταραχές, όπως κατάθληψη και άγχος, μετέπειτα στην ζωή τους. Ωστόσο, στον Ελληνικό χώρο το θέμα της συντροφικής βίας στον ελληνικό φοιτητικό πληθυσμό δεν έχει λάβει τη δέουσα προσοχή και έχει ελάχιστα διερευνηθεί (Δελατόλας κ.ά., 2006).

Το θέμα της συντροφικής βίας στο φοιτητικό πληθυσμό είναι ιδιαίτερα σημαντικό καθώς η βίαιη συμπεριφορά σε αυτό το στάδιο της ζωής των συντρόφων μπορεί να εγκαθιδρύσει μοντέλα συμπεριφοράς που θα παραμείνουν σταθερά για ολόκληρη την ζωή τους με σοβαρές συνέπειες σε ψυχολογικό, σωματικό και κοινωνικό επίπεδο (Παπαδόπουλου & Σπυριδάκης, 2015). Γι'αυτό επιτακτική κρίνεται η καλύτερη διερεύνηση του φαινομένου στον Ελληνικό φοιτητικό πληθυσμό για τον άμεσο σχεδιασμό άμεσων και αποτελεσματικών μέτρων αντιμετώπισης.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Το παρόν κεφάλαιο επικεντρώνεται στο φαινόμενο της συντροφικής βίας. Παρουσιάζεται το εννοιολογικό της περιεχόμενο, γίνεται αναφορά στους ορισμούς που έχουν διατυπωθεί κατά καιρούς από τους ερευνητές. Επίσης, επισημαίνονται οι θεωρητικές προσεγγίσεις της βίας, οι θεωρίες που περιγράφουν και ερμηνεύουν το φαινόμενο της βίας, κάθε μια από τις οποίες εξυπηρετεί τους σκοπούς και τους στόχους της κουλτούρας και του πολιτισμού απο την οπόια προέρχεται.

1.1 Ορισμός της συντροφικής βίας

Αρχικά κρίνεται σημαντικό να αναλυθεί η έννοια του όρου "βία". Σύμφωνα με τον Γεωργά (1995), αν επιδιώκαμε να ορίσουμε την βία, θα την χαρακτηρίζαμε ως μια συμπεριφορά που επιφέρει βλάβη σε κάποιον, με την προυπόθεση, όμως, να συμπεριληφθεί και η έννοια της πρόθεσης. Η βία λοιπόν, αφορά την πρόθεση ενός ατόμου να προξενήσει σωματική η ψυχική βλάβη σε κάποιον άλλο. (Γεωργάς, 1995). Η συντροφική βία στην οποία εστιάζει η παρούσα μελέτη αποτελεί έναν τύπο βίας που παρατηρείται μέσα σε μια οικογένεια. Υπάρχει μια σειρά από όρους στη σύγχρονη βιβλιογραφία για την περιγραφή του θέματος της βίας στην οικογένεια. Ο πιο κοινός όρος είναι η «ενδοοικογενειακή βία» (Παπαδακάκη, 2013). Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 1 του Ν. 3500/2006, ως ενδοοικογενειακή βία ορίζεται η τέλεση αξιόποινης πράξης σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7, 8, και 9 του ν. 3500/2006 και τα άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα. Λειτουργεί ως μία ιδιότυπη άσκηση εξουσίας εντός του ζευγαριού ή εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος και αποσκοπεί στη διατήρηση του ελέγχου και της κυριαρχίας στον χώρο, που ο δράστης εκλαμβάνει ως ιδιωτική ζωή. Ο όρος ενδοοικογενειακή βία περιλαμβάνει αρκετές διαφορετικές ενότητες, όπως την χρήση βίας-κακοποίηση του παιδιού, των συντρόφων και των ηλικιωμένων ατόμων. Αποτελεί ένα επαναλαμβανόμενο σχήμα από συμπεριφορές που το κοινό τους είναι η προσπάθεια ενός προσώπου να επιβάλλει τη δύναμή του και να διατηρήσει τον έλεγχό του πάνω σε ένα άλλο πρόσωπο (Σπινέλλη, 1997).

Στην μελέτη αυτή χρησιμοποιείται ο όρος «συντροφική βία» έναντι άλλων όρων που χρησιμοποιούνται όπως «συζυγική βία» ή «συζυγική κακοποίηση» διότι περιορίζουν το φαινόμενο της βίας στα έγγαμα ζευγάρια αποκλείοντας εκείνα που συμβιώνουν. Αυτός ο τύπος βίας μπορεί να συμβεί σε άτομα που δεν είναι παντρεμένα, σε ετεροφυλόφιλα ή ομοφυλόφιλα και δεν απαιτεί σεξουαλική πράξη. Η επιθετικότητα μπορεί να εκφραστεί με πολλούς τρόπους, όπως η σωματική, η σεξουαλική, η λεκτική, η ψυχολογική-συναισθηματική κακοποίηση, η κοινωνική απομόνωση, η οικονομική στέρηση, καθώς και με έναν συνδυασμό αυτών των μορφών (Αθανασοπούλου &Καμπά, 2009). Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας τη συντροφική βία (IntimatePartnerViolence) ως οποιαδήποτε συμπεριφορά σε μια στενή σχέση που προκαλεί σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική βλάβη στους εμπλεκόμενους (Krugelal., 2002). Η συντροφική βία μπορεί να διαφέρει ως προς την συχνότητα και την σοβαρότητα της. Αν και οι περισσότερες περιπτώσεις αφορούν γυναίκες, υπάρχουν και άντρες που βιώνουν κακοποίηση.

1.2. Θεωρητικές προσεγγίσεις της συντροφικής βίας

Οι θεωρητικές προσεγγίσεις της συντροφικής βίας περιλαμβάνουν διάφορες επιστημονικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις που προσπαθούν να εξηγήσουν τα αίτια και τις συνέπειες αυτού του φαινομένου. Οι κυριότερες από αυτές τις προσεγγίσεις είναι οι κοινωνιολογικές, φεμινιστικές και ψυχολογικές θεωρίες.

1.2.1. Κοινωνικολογικές θεωρίες

Η κοινωνιολογική θεώρηση συνδέει την εκδήλωση επιθετικών συμπεριφορών με την κοινωνική δομή και λειτουργία, καθώς και τις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Ο Durkheim (1933) υποστηρίζει ότι στο κοινωνικό σύστημα υπάρχουν φαινόμενα που ενώνουν τα άτομα και δημιουργούν τη συλλογική συνείδηση, δηλαδή τις κοινές ιδέες και συναισθήματα κάθε μέλους της κοινωνίας. Αυτή η συλλογική συνείδηση διαμορφώνει μια ηθική τάξη, που χωρίς αυτήν οι άνθρωποι θα καθοδηγούνταν απο ατομικά αντί για κοινωνικά συμφέροντα. Παρόλο που ο LeBon (1895/1960) αποδέχτηκε την έννοια της συλλογικής συνείδησης, είχε διαφορετική αντίληψη, θεωρώντας οτι είναι κατώτερη απο την ατομική. Κατα την άποψη του, οι άνθρωποι στις ομάδες ενεργούν πιο αυθόρμητα και λιγότερο κριτικά, οδηγούμενοι σε πιο πρωτόγονες αντιδράσεις.

Μια άλλη θεώρηση είναι η θεωρία της κοινωνικής μάθησης, που παρόλο που εστιάζει στους δράστες ως άτομα, περιλαμβάνει κοινωνικά στοιχεία για να εξηγήσει τη βία ως επίκτητη συμπεριφορά (Straussetal., 1980). Αναφερόμενη ως «διαγενετική μεταβίβαση βίας», η θεωρία υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι που έχουν δεί βία μεταξύ των γονέων ή την έχουν βιώσει ως παιδιά τείνουν να την υιοθετούν και ως ενήλικες. Η θεωρία αυτή επιβεβαιώνεται απο πειράματα και πολιτιστικές μελέτες, που δείχνουν πως η ιδέα της φυσικής επιθετικότητας στους ανθρώπους δεν ισχύει πάντα, καθώς βρέθηκαν πολιτισμοί, όπως οι Εσκιμώοι της Γροιλανδίας και οι Arapesch, όπου δεν εκδηλώνεται επιθετική συμπεριφορά και δεν υπάρχουν υβριστικές λέξεις στην γλώσσα τους (Παπαδόπουλος, 1992).

1.2.2 Οικολογική θεωρία

Η οικολογική θεωρία επιχειρεί να εξηγήσει την οικογενειακή βία, εστιάζοντας στις διάφορες στρώσεις περιβαλλοντικών επιδράσεων. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, δεν υπάρχει μόνο ένας παράγοντας που να εξηγεί γιατί ορισμένα άτομα υιοθετούν βίαιες συμπεριφορές ή γιατί η βία είναι πιο διαδεδομένη σε κάποιες κοινωνίες συγκριτικά με άλλες. Πολλοί ειδικοί στον τομέα της ενδοοικογενειακής βίας χρησιμοποιούν την οικολογική θεωρία για να κατανοήσουν την προέλευση της βίας στις συντροφικές σχέσεις (Carlson, 1984).

Το πρώτο επίπεδο της θεωρίας εστιάζει στους ατομικούς παράγοντες, όπως οι βιολογικές, δημογραφικές και προσωπικές ιδιαιτερότητες που επηρεάζουν τη συμπεριφορά ενός ατόμου. Περιλαμβάνει τις στάσεις, τις αξίες και τα οικονομικά χαρακτηριστικά που κάθε σύντροφος φέρνει στην σχέση (Carlson, 1984). Στόχος αυτού του επιπέδου είναι η ανάλυση των προσωπικών χαρακτηριστικών που αυξάνουν την πιθανότητα άσκησης ή αποδοχής της βίας.

Το δεύτερο επίπεδο εστιάζει στο άμεσο περιβάλλον στο οποίο μπορεί να προκύψει η βία, όπως είναι οι σχέσεις με την οικογένεια ή τον σύντροφο, οι οποίες μπορεί να ενισχύσουν τον κίνδυνο. Ένας παράγοντας που αυξάνει τον κίνδυνο είναι η έντονη ιδιωτικότητα που χαρακτηρίζει την οικογένεια, ειδικά την πυρηνική της μορφή, καθώς μπορεί να επιτρέπει την παραβίαση κοινωνικών κανόνων χωρίς συναίπειες, αφού όσο πιο έντονη είναι η ιδιωτικότητα, τόσο μειώνεται ο κοινωνικός έλεγχος (Gelles, 1988).

Το τρίτο επίπεδο αφορά την ευρύτερη κοινότητα και τις κοινωνικές δομές, όπως σχολεία, χώρους εργασίας και γειτονιές, αναζητώντας χαρακτηριστικά που συνδέονται με τη βία μεταξύ των συντρόφων. Σημαντικά παραδείγματα αποτελούν η υψηλή κινητικότητα (συχνές μετακομίσεις), η κοινωνική απομόνωση του ατόμου (π.χ. όταν μια γυναίκα δεν έχει κοινωνικές επαφές ή σχέσεις με την γειτονιά), η εμπλοκή του ενός συντρόφου σε παράνομες δραστηριότητες και η απουσία θεσμικής υποστήριξης για τα θύματα βίας (Gelles, 1988).

Το τέταρτο επίπεδο εξετάζει γενικούς κοινωνικούς παράγοντες που επηρεάζουν την επικράτηση της συντροφικής βίας. Σε αυτό περιλαμβάνονται παράγοντες που καλλιεργούν ένα ανεκτικό κλίμα προς τη βία, μειώνουν τις αναστολές ενάντια σε αυτήν και προκαλούν ανισότητες ή εντάσεις μεταξύ κοινωνικών ομάδων. Στο επίπεδο αυτό, καθοριστικό ρόλο παίζουν κυρίαρχες πολιτισμικές αξίες, νόμοι, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, καθώς και πολιτισμικές νόρμες που ενδέχεται να προάγουν την επιθετικότητα και τη βία σε συντροφικές σχέσεις (Gelles, 1988).

1.2.2 Φεμινιστικές θεωρίες

Η βία μεταξύ ερωτικών συντρόφων αρχικά μελετήθηκε και θεωρήθηκε ως ένα φαινόμενο που αφορά κυρίως τους άνδρες δράστες κατά των γυναικών και ως η προσπάθεια εκείνη των ανδρών να ελέγξουν και να ασκούν εξουσία πάνω στις συντρόφους τους (James, 1996). Οι κυρίαρχες θεωρήσεις που υποστηρίζουν την άποψη αυτή είναι οι φεμινιστικές θεωρίες, που η βία θεωρείται αποτέλεσμα της ανάγκης για εξουσία και έλεγχο, με τις ρίζες της να βρίσκονται στην διαχρονική ιστορική και κοινωνική θέση που έχει η γυναίκα τόσο στην οικογένεια όσο και στην κοινωνια (Yick, 2001). Αυτή η θεώρηση προέρχεται από τη φεμινιστική άποψη οτι η βία προκύπτει απο την καταπίεση των γυναικών απο τους άντρες και αποτελεί προϊόν των κοινωνικών δομών και αξιών που σχετίζονται με τους ρόλους των φύλων. Η βία κατά των γυναικών ερμηνεύεται ως απόρροια της ανισότητας των φύλων και αποσκοπεί στην υποταγή των γυναικών και την ακύρωση της ατομικής τους ταυτότητας (Dobash & Dobash, 1998). Οι φεμινιστικές θεωρίες επισημαίνουν ότι οι διαφορές των φύλων είναι κοινωνικά κατασκευασμένες και ότι οι σχέσεις μεταξύ ανδρών και γυναικών έχουν διαμορφωθεί σε ιστορικό και κοινωνικό πλαίσιο ως σχέσεις εξουσίας, όπου οι γυναίκες βρίσκονται σε υποβαθμισμένη θέση.

Η Miller (1986) ανέφερε ότι οι σχέσεις που καθορίζουν την αληλλεπίδραση μεταξύ των φύλων στην κοινωνία είναι σχέσεις εξουσίας, δηλαδή σχέσεις ανισότητας και υποταγής. Η ανισότητα αυτή οδηγεί σε συγκρούσεις, και μάλιστα σε «καλυμμένες συγκρούσεις» (closedconflict), οι οποίες δεν διέπονται απο κοινωνικά πρότυπα ή κανόνες, καθώς οι άνδρες συχνά αρνούνται την ύπαρξή τους (Αθανασιάδου&Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, 2010).

Οι φεμινιστικές θεωρίες υποστήριξαν ότι οι γυναίκες διαπράττουν βία σε κατάσταση αυτοάμυνας, ενώ οι άνδρες ασκούν βία προκειμένου να ελέγξουν τις γυναίκες συντρόφους τους (Kurz, 1989). Αναφέρουν, επίσης, ότι στις ετερόφυλες σχέσεις η βία μεταξύ ερωτικών συντρόφων είναι σε μεγάλο βαθμό ένα πρόβλημα που αφορά τους άνδρες, οι οποίοι ασκούν βία απέναντι στις συντρόφους τους (Dobash κ.α., 1992). Ειδικότερα, οι έρευνες από τη φεμινιστική σκοπιά ξεκίνησαν με μια στενότερη επικέντρωση στο θέμα που αφορούσε τη σωματική βία των γυναικών, όπως τους ξυλοδαρμούς (Dobash & Dobash, 1979). Μεθοδολογικά οι φεμινιστικές αναλύσεις έχουν στηριχθεί σε μεγάλο βαθμό στα δεδομένα που συλλέγονται από τις κακοποιημένες γυναίκες, ειδικά αποεκείνες που απευθύνονταν σε αστυνομικά τμήματα, νοσοκομεία ή καταφύγια (Johnson, 1995).

1.2.3 Ψυχολογικές θεωρίες

Οι ψυχολογικές και κοινωνιολογικές θεωρίες στοχεύουν κυρίως στην εκδήλωση και στην διερεύνηση των αιτιών που καταλήγουν στην εμφάνιση της βίας. Οι αναφερόμενες θεωρίες εξετάζουν τον βιασμό με βάση τους ατομικούς παράγοντες, υποστηρίζοντας ότι το άτομο που διαπράττει κακοποίηση εμφανίζει ψυχολογική ασυνέπεια, υφίσταται συναισθηματικές διαταραχές και η συμπεριφορά του έγκειται μιας ψυχοπαθολογικής προσωπικότητας (Malcolm, 2002). Η βία μπορεί, επίσης, να σχετίζεται με τα συναισθήματα μίσους ανδρών προς τις γυναίκες. Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι οι άνδρες που τρέφουν μίσος για τις γυναίκες αποτελούν μια ομάδα υψηλού κινδύνου για την εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς, θεωρώντας τις γυναίκες ως αντικείμενα που υποτιμούν σε μεγάλο βαθμό. Από την άλλη πλευρά, έχει διατυπωθεί η άποψη οτι το άτομο που ασκεί κακοποίηση μπορεί να έχει καταπιεσμένα συναισθήματα εχθρότητας προς την μητέρα του (Τσιγγρής, 1996).

Αρκετές ψυχολογικές θεωρίες εξηγούν τη βία ως μια αντίδραση σε καταστάσεις αποστέρησης και ανικανοποίητων συναισθημάτων που αφορούν ζωτικές ανάγκες του

ατόμου. Εναλλακτικά, έχει υποστηριχθεί ότι η βία προκύπτει απο την επιθυμία του ατόμου να επηρεάσει το περιβάλλον του, προκαλώντας έντονο άγχος και αίσθημα αποστέρησης, τα οποία συχνά εκφράζονται μέσω επιθετικότητας και βίας. Μια άλλη θεωρία υποστηρίζει ότι η βία πηγάζει απο την ανάγκη του ατόμου για αναγνώρηση του εαυτού. Σύμφωνα με αυτή την άποψη, η βία αποτελεί αποτέλεσμα ψυχικής αποσύνθεσης του ατόμου λόγω κοινωνικής απόρριψης, με την οποία συνδέεται η αγωνία που προκαλεί τη βία (Τσιγκρής, 1993). Επιπλέον, έχει υποστηριχθεί πως η βία αποτελεί αντίδραση στην επείγουσα ανάγκη για έκφραση. Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, η βία λειτουργεί ως διέξοδος για την αποφυγή της επιθετικότητας που προκαλείται από καθημερινές αποστερήσεις, άτομα που απωθούν τις αποστερήσεις συχνά εμφανίζουν βίαιες συμπεριφορές.

Ορισμένες ψυχαναλυτικές θεωρίες προτείνουν ότι τα κίνητρα των ατόμων που σκούν κακοποίηση περιλαμβάνουν: α) την θεωρία της αποπροσωποίησης, σύμφωνα με την οποία το κύριο κίνητρο ειναι η απομάκρυνση της ταυτότητας της γυναίκας-θύματος και η ακύρωσή της, β) την θεωρία της νοσταλγίας για μια ενιαία ταυτότητα, όπου το άτομο επιδιώκει να καταστρέψει το θύμα για να νιώσει πλήρες και ισχυρό, γ) την θεωρία της αγωνίας για επιβεβαίωση, όπου η βία εκλαμβάνεται ως μια δραστηριότητα απεγνωσμένης αναζήτησης επιβεβαίωσης απο τον άλλον, δ) την θεωρία του φόβου του απειλητικού άλλου, όπου ο φόβος λειτουργεί ως αντίκτυπος στο αρχέγονο πρότυπο της πανίσχυρης γυναίκας, προκαλώντας ανασφάλεια στον άνδρα σχετικά με την κυριαρχία του (Herman, 1996, p. 98).

Οι ψυχολογικές θεωρίες απεικονίζουν το άτομο που ασκεί κακοποίηση ως μια συγκεκριμένη ψυχοπαθολογική προσωπικότητα, η οποία μπορεί να είναι απομονωμένη και διανοητικά διαταραγμένη, καθιστώντας το ανίκανο να ελέγξει τη συμπεριφορά του και, κατά συνέπεια, να μην ευθύνεται για αυτή (Τσιγκρής, 1996). Μερικές ακόμα θεωρίες είναι η θεωρία της απογοήτευσης-επιθετικότητας, προτάθηκε για πρώτη φορά απο τον Dollard και τους συνεργάτες του (1939). Υποστήριξαν ότι εάν παρουσιαστεί ένα εμπόδιο για την επίτευξη ενός επιθυμητού στόχου, αυτό έχει ως αποτέλεσμα την απογοήτευσηη οποία είναι η αιτία κάθε επιθετικής συμπεριφορας. Αυτή η θεωρία βασίζεται στην πεποίθηση ότι η επιθετικότητα είναι έμφυτη στους ανθρώπους. Θα μπορούσε κανείς να φανταστεί ότι αυτή η έννοια της επιθετικότητας που προκύπτει από απογοήτευση σχετίζεται με την οικογενειακή βία, όπου η σύγκρουση προκύπτει συχνά όταν οι στόχοι ενός ατόμου μπορεί να ματαιωθούν από

άλλο άτομο εντός της οικογενειακής μονάδας ή από την οικογένεια ως οργανισμό από μόνη της. Ωστόσο, στερείται συγκεκριμένων στοιχείων σχετικά με το ποια απογοητευτικά γεγονότα θα οδηγήσουν σε επιθετικότητα, γιατί κάποιοι άνθρωποι αντιδρούν στην απογοήτευση με απόσυρση και έτσι καθόρισε τις διαφορετικές πτυχές της επιθετικότητας (π.χ. σωματική, συναισθηματική κ.λπ.) (Gelles&Straus, 1979).

Σύμφωνα με τη θεωρία της γνωστικής νεοσύνδεσης, το στρες που σχετίζεται με επιβλαβή ερεθίσματα πυροδοτεί μνήμες, συναισθήματα και συμπεριφορές που οδηγούν σε μάχη (θυμό) ή φυγής (φόβος), οι σκέψεις, τα συναισθήματα και η συμπεριφορά συνδέονται στη μνήμη και πυροδοτούνται από δυσάρεστες και στρεσογόνες συνθήκες ή συναισθήματα (Berkowitz, 1990). Ο Berkowitz προτείνει ότι ένα ευρύ φάσμα στρεσογόνων παραγόντων, όπως ο σωματικός πόνος, η υπερβολική ζέστη, η οικονομική αβεβαιότητα και η πολιτική αναταραχή μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση της επιθετικής συμπεριφοράς στους ανθρώπους (Berkowitz, 1998). Στενά συνδεδεμένη με αυτό είναι και η θεωρία των Σκριπτών που υποστηρίζει ότι καθώς οι άνθρωποι αναπτύσσονται, αυτοί μαθαίνουν ορισμένα σενάρια για δεδομένες καταστάσεις, τα οποία εξηγούν και καθοδηγούν τη συμπεριφορά (Abelson, 1981; Shanck&Abelson, 1977). Ο Huesmann (1998) δήλωσε ότι "περισσότερο επιθετικοί άνθρωποι υποτίθεται ότι έχουν κωδικοποιήσει μεγαλύτερο αριθμό επιθετικών σεναρίων"(σελ.87). Ο ίδιος επίσης υποστηρίζει ότι η αρνητική συναισθηματική διέγερση (όπως το συναίσθημα του θυμού) θα "προετοιμάσει" τα άτομα να ανακτήσουν πιο επιθετικά σενάρια και θα έχει ως αποτέλεσμα το άτομο να ανακτήσει τα πιο καλά μαθημένα σενάρια και να τα αξιολογεί λιγότερο προσεκτικά.

Η θεωρία της κοινωνικής επεξεργασίας πληροφοριών (SIP) συνδυάζει τις δύο προαναφερθείσες γνωστικές θεωρίες, θεωρώντας ότι η ανθρώπινη συμπεριφορά, συμπεριλαμβανομένης της επιθετικότητας, επηρεάζεται από διάφορους τομείς, αλλά διαμεσολαβείται από γνωστικές διαδικασίες (Dodge&Coie, 1987; Milner, 2000). Επιπλέον αξίζει να αναφερθεί πως σε μια εξέταση των φυλακισμένων ανηλίκων διαπίστωσε ότι τόσο η βίαιη θυματοποίηση όσο και η έκθεση σε σοβαρή βία είχαν ως αποτέλεσμα μεγαλύτερη έγκριση της επιθετικότητας ως αποτελεσματική προσέγγιση, περισσότερες εχθρικές αντιλήψεις για τις συμπεριφορές των άλλων και πιο επιθετικές συμπεριφορές (Shahinfar, Kupersmidt, &Matza, 2001). Τέλος, σε μία μελέτη παιδιών δημοτικού σχολείου διαπίστώθηκε ότι τόσο η βίαιη θυματοποίηση όσο και η παρακολούθηση βίας σχετίζονταν με επιθετική συμπεριφορά και διαμεσολαβούνταν

μέσω της επεξεργασίας κοινωνικών πληροφοριών και όχι μέσω συναισθηματικών παραγόντων (Schwartz&Proctor, 2000).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΜΟΡΦΕΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα είδη βίας, οι διάφορες μορφές βιας που παρατηρούνται έτσι όπως τις κατηγοριοποιούν οι ερευνητές. Παρακάτω περιλαμβάνονται οι εξής κατηγορίες βίας: η ψυχολογική βία, η λεκτική βία, η οικονομική βία ή εκμετάλλευση, η σεξουαλική βία και η σωματική ή φυσική βία. Επίσης γίνεται λόγος στις συνέπειες της συντροφικής βίας στην σωματική και ψυχική υγεία του ατόμου.

2.1 Ψυχολογική βία

Ως πρώτη μορφή βίας αναγνωρίζεται η ψυχολογική βία, η οποία, σύμφωνα με την Διότιμα (2017), περιγράφεται ως μια συστηματική, επίπονη και δια διαβρωτική διαδικασία που προκαλεί στο θύμα διανοητική και συναισθηματική οδύνη ή βλάβη. Η ψυχολογική και συναισθηματική κακοποίηση περιλαμβάνει ένα σύνολο ενεργειών όπως τον εκφοβισμό και τις απειλές για σωματική ή σεξουαλική κακοποίηση. Συχνά, ο θύτης απειλεί ότι θα βλάψει το θύμα ή την οικογένεια του, ή ακόμα και ότι θα αυτοκτονήσει. Επίσης, η ψυχολογική και συναισθηματική κακοποίηση περιλαμβάνει τη συστηματική ταπείνωση, τη συνεχή κριτική και τη δημιουργία ενοχών στην σύντροφο, καθώς και τον αδιάκοπο έλεγχο της προσωπική της ζωής και την προσπάθεια απομόνωσης του θύματος από τον οικογενειακό και φιλικό του περίγυρο. Οι παραπάνω ενέργειες αποσκοπούν στην μείωση της αυτοπεποίθησης και στην υπονόμευση της αυτοεκτίμησης του θύματος, με αποτέλεσμα να αμφιβάλλει για την ψυχική του διαύγεια και να πιστεύει οτι είναι υπεύθυνο και ένοχο για την κακοποίηση που υφίσταται (ΝατάσαΚεφαλληνού, υπεύθυνη επικοινωνίας Κέντρου Διότιμα, 2017). Η συγκεκριμένη μορφή μπορεί να πάρει διάφορες διαστασεις και όπως βλέπουμε, η ψυχολογική βία κυμαίνεται από την ταπείνωση έως σοβαρή ψυχολογική βλάβη, οδηγώντας σε έκπτωση της κοινωνικης λειτουργικότητας του θύματος (Αρτινοπούλου & Φαρσεδάκης, 2003). Πιο συγκεκριμένα για να ορίσουμε την σημασία της μορφής αυτής σύμφωνα με την France (2006), η ψυχολογική βία είναι η συμπεριφορά που στοχεύει στην περιφρόνηση ενός συντρόφου προς τον άλλο, με σκοπό την αποδυνάμωση και την υποταγή του, καθώς και τον έλεγχο και τη διατήρηση της εξουσίας.

Η φυσική βία δεν νοείται χωρίς την ψυχολογική, καθώς πολλές φορές οι συνέπειες της ψυχολογικής βίας είναι σοβαρότερες και πιο χρονοβόρες όσον αφορά την αντιμετώπισή τους. Κάποια από τα χαρακτηριστικά της ψυχολογικής βίας περιλαμβάνουν τον έλεγχο στη ζωή του άλλου, που εκφράζεται ως κακόβουλη κυριαρχία και εξουσία, την παθολογική ζήλια που αποτελεί είδος ελέγχου και εκδηλώνεται με συνεχή καχυποψία και αβάσιμες κατηγορίες, τις πράξεις εκφοβισμού και τις απειλές, τις ταπεινώσεις και την έλλειψη σεβασμού προς το θύμα, καθώς και την απομόνωση, η οποία είναι τόσο αποτέλεσμα ψυχολογικής κακοποίησης όσο και ένας τρόπος διατήρησης της βίας είναι ότι το απομονομένο άτομο δυσκολεύεται να ζητήσει βοήθεια (Hirigoyen, 2006).

Κάποια σημαντικά παραδείγματα μπορεί να βοηθήσουν να κατανοηθούν καλύτερα τα παραπάνω. Η ψυχολογική κακοποίηση περιλαμβάνει την υποτίμηση και την μείωση, κάνοντάς το άτομο να αισθάνεσαι οτι δεν είσαι ικανή/ικανός να πεί ή να κάνει κάτι σωστά. Ο θύτης προσπαθεί να απομονώσει το άτομο απο το φιλικό και οικογενειακό του περιβάλλον, σχολιάζοντας αρνητικά και κατακρίνοντας συστηματικά τις σχέσεις που έχει με άλλους ανθρώπους. Ακόμα, αποθαρρύνει κάθε προσπάθεια εύρεσης εργασίας και προσπαθεί να κρατήσει οικονομικά εξαρτημένο το άτομο. Επίσης, απειλεί ότι θα πάρει τα παιδιά και υποβάλλει το θύμα σε ψυχολογικούς εκβιασμούς και διλήμματα (Hirigoyen, 2006).

2.2 Λεκτική βία

Μια άλλη μορφή βίας είναι η λεκτική βία, η οποία συνδέεται άμεσα με την ψυχολογική βία. Περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα συμπεριφορών, ξεκινώντας απο φωνές, απειλές και εξυβρίσεις, και φτάνοντας μέχρι το λεκτικό εξευτελισμό και την τρομοκράτηση (Κεφαλληνού, 2017). Στόχος της λεκτικής κακοποίησης είναι η χειραγώγηση μέσω του φόβου και ο έλεγχος της ζωής του ατόμου. Οι προσβολές, οι κατηγορίες, οι μομφές, οι δυσφήμιση, η επίρριψη ευθυνών για την κακοποιητική συμπεριφορά στο θύμα, οι συνεχείς επικρίσεις, καθώς και η λεκτική υποβάθμιση και υπονόμευση της αυτοπεποίθησης είναι μερικά από τα πρόσωπα αυτού του πολύπλοκου φαινομένου (Κεφαλληνού, 2017). Παρόλο αυτά, η λεκτική βία θεωρείται η πιο συνηθισμένη μορφή ενδοοικογενειακής και συντροφικής βίας, καθώς είναι αρκετά κανονικοποιημένη, είτε λόγω της απουσίας ορατών αποδείξεων είτε γιατί ο θύτης μπορει να παραπλανά, διατηρώντας άψογη συμπεριφορά σε δημόσιους χώρους (Κεφαλληνού, 2017).

2.3 Οικονομική βία

Μια πολύ συχνή μορφή βίας που παρατηρείται είναι και η οικονομική βία, η οποία αφορά την στέρηση πόρων, ευκαιριών, αγαθών και υπηρεσιών. Αυτή η μορφή βίας αποσκοπεί στον έλεγχο του/της συντρόφου, με αποτέλεσμα να ασιθάνεται ανίσχυρη/ος και αδύναμη/ος να εγκαταλείψει τον κακοποιητικό δεσμό (Κεφαλληνού, 2017).

Η οικονομική βία μπορεί να εκδηλωθεί με πολλούς τρόπους. Πρώτον, με την στέρηση του δικαιώματος για οικονομική αυτονομία, όπου χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η απαγόρευση ή παρεμπόδιση της πρόσβασης στην εργασία. Δεύτερον, με τον έλεγχο των περουσιακών στοιχείων και του εισοδήματος του θύματος. Ο θύτης μπορεί να αποσπάσει τον μισθό του συντρόφου του, να αρνείται την ελεύθερη χρήση του, να αποκλείει την πρόσβαση σε χρηματοπιστωτικούς πόρους, να αναγκάζει το θύμα να πάρει δάνειο στο όνομα του, να μην επιτρέπει την πρόσβαση στο οικογενειακό εισόδημα ή να αποφασίζει για κοινούς πόρους χωρίς ενημέρωση. Τέλος, περιλαμβάνει την αποστέρηση του θύματος απο αναγκαία εισοδήματα για την κάλυψη των βασικών του αναγκών (Νατάσα Κεφαλληνού, υπεύθυνη επικοινωνίας Κέντρου Διότιμα, 2017).

Ορισμένοι απο τους λόγους που μπορούν να οδηγήσουν στην δημιουργία μιας τέτοιας μορφής βίας είναι η ζήλια και η υπερβολική κτητικότητα του θύτη, η οποίες έχουν ως αποτελεσμα τη χρήση ψυχολογικής πίεσης στο θύμα και επομένως, αθέμιτων μέσων για να το κρατήσει κοντά του (Γάτσας, 2006). Επίσης, η ανασφάλεια του συντρόφου που αισθάνεται ότι δεν ελέγχει τον άλλο και κακοποιώντας τον, πιστεύει ότι ανακτά τον έλεγχο. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ένας σύντροφος που κακοποιείται οικονομικά και ψυχολογικά δεν είναι απαραίτητο ότι θα κακοποιηθεί και σωματικά (Γάτσας, 2006).

Η οικονομική κακοποίηση εκδηλωνεται με διάφορους τρόπους, όπως η απάιτηση του απόλυτου ελέγχου των εσόδων και εξόδων, η αναγκαστική «ζητιανιά» χρημάτων για προσωπικές ή οικογενειακές ανάγκες, η έγκριση εξόδων απο τον σύντροφο, η αφαίρεση του δικαιώματος διαχείρισης του μισθού ή του μέρους που αναλογεί στο θύμα από τα έσοδα του νοικοκυριού, καθώς και η προσπάθεια να κρατηθεί το θύμα οικονομικά εξαρτημένο (ΚΕΘΙ 2000).

2.4 Σεξουαλική βία

Όταν ένα άνθρωπος αναγκάζεται να συμμετάσχει σε σεξουαλική επαφή παρά την θέληση του ή να εκτελέσει μια πράξη που δεν επιθυμεί ή του προκαλεί πόνο κατα την διάρκεια της σεξουαλικής διαδικασίας, βιώνει σεξουαλική κακοποίηση. Η σεξουαλική βία περιλαμβάνει βίαιες σεξουαλικές επιθέσεις, ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες και σεξουαλικώς μεταδιδόμενα νοσήματα. Με άλλα λόγια, η σεξουαλική κακοποίηση ορίζεται ως ο καταναγκασμός συμμετοχής στην σεξουαλική διαδικασία, καθώς η υιοθέτηση μη αποδεκτών τρόπων σεξουαλικής συμπεριφορας (Αδαμάκη, 2001).

Η σεξουαλική κακοποίηση σχετίζεται με τον εξευτελισμό, την υποβίβαση, το θυμό και τη μνησικακία. Αυτή η μορφή βίας μπορεί να προκύψει σε άτομα και των δύο φύλων, σε όλες τις κοινωνικές τάξεις, θρησκείες, φυλές και ηλικίες. Συχνά ακόμα οι δράστες σεξουαλικής βίας είναι τα ίδια άτομα τα οποία τα θύματα απευθύνονται για βοήθεια και υποστήριξη. Η ανισότητα μεταξύ των φύλων είναι μια απο τις βασικές αιτίες που οδηγούν στην σεξουαλική βία (Σκλάβου, 2008).

Η σεξουαλική κακοποίηση περιλαμβάνει οποιαδήποτε σεξουαλική πράξη ή απόπειρα τέτοιας πράξης χωρίς την συγκατάθεση του θύματος. Στην άσκηση αυτής της βίας, συνήθως χρησιμοποιούνται σωματική βία, εξαναγκασμός και απειλές βίας, αν και όχι πάντα (Κεφαλληνού, 2017). Επιπλέον, σεξουαλική κακοποίηση συμβαίνει όταν κάποιος σε εξαναγκάζει σε συνουσία χωρίς την θέληση σου ή σε αντιμετωπίζει ως σεξουαλικό αντικείμενο, κριτικάροντας την σεξουαλική σου συμπεριφορά (Κεφαλληνού, 2017).

2.5 Σωματική βία

Σύμφωνα με την Αδαμάκη (2001), η σωματική βία ορίζεται ως η πρόκληση φθορών και τραυμάτων στο σώμα, ανεξαρτήτως του τρόπου ή του μέσου που χρησιμοποιείται. Η σοβαρότερες μορφές σωματικής κακοποίησης περιλαμβάνουν χτυπήματα στο κεφάλι και στο πρόσωπο, κλωτσιές και γροθιές σε διάφορα μέρη του σώματος, καθώς και φράξιμο της αναπνοής μέχρι λιποθυμίας. Επιπλέον, περιλαμβάνονται βίαιες επιθέσεις που συνεπάγονται σπρωξίματα και ρίψεις του θύματος σε τοίχους, έπιπλα ή ακόμα και σκαλοπάτια. Άλλες μορφές σωματικής κακοποίησης περιλαμβάνουν το κάψιμο με τσιγάρο, σίδερο ή καυτό νερό, καθώς και μαχαιρώματα και τραυματισμούς απο όπλα. Οποιαδήποτε χτυπήματα στο πρόσωπο ή

το σώμα, απειλές ή επιθέσεις με αιχμηρά αντικείμενα, καθώς και βίαια σπρωξήματαθεωρούνται σωματική κακοποίηση.

Ειναι προφανές ότι η σωματική κακοποίηση αφήνει εμφανή σημάδια και οι συναίπειες των σοβαρών τραυματισμών μπορεί να είναι μόνιμες. Ανάλογα με τον τύπο και την ένταση των χτυπημάτων μπορεί να προκληθούν διάφορα προβληματα υγείας στο θύμα και γενικότερη φθορά στον οργανισμό του. Σε ακραίες περιπτώσεις, η κακοποίηση μπορεί να οδηγήσει σε θάνατο, που συνιστά μια πράξη δολοφονίας. Στην αξιολόγηση της σωματικής κακοποίησης, είναι σημαντικό να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην έκταση των τραυμάτων, στην ανεξήγητη καθυστέρηση της μεταφοράς του θύματος για ιατρική περίθαλψη, καθώς και στις εξηγήσεις που δεν συνάδουν με τα συμπτώματα που παρουσιάζει.

Κάθε πράξη σωματικής κακοποίησης έχει ως συναίπεια τον πόνο, την δυσφορία και την δημιουργία βλαβών στον άτομο που την υφίσταται (Κεφαλληνού, 2017). Ο τραγικός απολογισμός είναι πως η σωματική βία μπορεί να φτάσει έως στον βιασμό και στην σεξουαλική κακοποίηση, και σε ορισμένες περιπτώσεις, ακόμα και στον φόνο. Είναι χαρακτηριστικό ότι 1 στις 2 γυναίκες που δολοφονούνται κάθε χρόνο ειναι θύματα του τωρινού ή του πρώην συντρόφου τους (ΚΕΘΙ, 2000).

2.6 Συνέπειες συντροφικής βίας στην υγεία

Οι επιπτώσεις της κακοποίησης επηρεάζουν κάθε πτυχή της ζωής του θύματος και είναι ιδιαίτερα σοβαρές τόσο σε σωματικό όσο και σε ψυχολογικό επίπεδο. Σωματικά, μπορεί να υπάρχουν τραυματισμοί που να απαιτούν ακόμα και ιατρική φροντίδα, καθώς και η ανάπτυξη των χρόνιων προβλημάτων υγείας. Τα άτομα που υφίστανται σωματική κακοποίηση είναι πιθανόν να παρουσιάσουν τραυματισμούς όπως μώλωπες, σπασμένα κόκαλα και εσωτερική αιμορραγία. Όσον αφορά τα ψυχικά προβλήματα, φαίνεται ότι μεγάλο ποσοστό των θυμάτων πληροί τα διαγνωστικά κριτήρια για κατάθλιψη, ενώ αυξάνεται ο κίνδυνος για απόπειρες αυτοκτονίας. Επίσης τα θύματα συντροφικής βίας συχνά βιώνουν αισθήματα άγχους και πανικού, που μπορεί να ανταποκρίνονται σε διαγνωστικά κριτήρια κάποιας αγχώδους διαταραχής.Έρευνες αποκαλύπτουν οτι το 37% των γυναικών που έχουν υποστεί βία πάσχουν απο κατάθλιψη (Gelles &Strauss, 1988), το 46% από άγχος ή κρίσεις πανικού και το 45% έχουν διαταραχή μετατραυματικού στρές (Houskamp &Joy, 1991).

Η πιο συχνά αναφερόμενη ψυχολογική επίπτωση είναι η διαταραχή μετατραυματικού στρες. Η διαταραχή άγχους μπορει να εκδηλωθεί ως διαταραχή μετατραυματικού στρες (PTSD). Αυτή η ψυχική διαταραχή στηρίζεται στην έννοια ότι, αν και το γεγονός έχει ήδη συμβεί και το άτομο είναι πλέον ασφαλές, αντιδρά σαν να εξακολουθεί να βρίσκεται σε κίνδυνο (Gorde κ.α., 2004). Αυτά τα συμπτώματα μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τις κοινωνικές τους σχέσεις και την ικανότητα τους να συμμετέχουν ενεργά στις ακαδημαϊκές και προσωπικές τους δραστηριότητες. Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα, περίπου το 40-60% των θυμάτων βιώνουν μετατραυματικό στρες (Mertin &Mohr, 2001). Αυτή η κατάσταση προκαλεί αισθήματα άγχους και πίεσης, με τα θύματα να αισθάνονται αβοήθητα και ανίκανα να ελέγξουν την κατάσταση. Η σοβαρότητα και τα επίπεδα των συμπτωμάτων διαφέρουν ανάλογα με την ένταση και την μορφή της βίας στην οποία έχουν υποβληθεί (Follett κ.α., 1996). Το άτομο σταδιακά απομονώνεται από τον κοινωνικό περίγυρο και την υπόλοιπη οικογένεια, με αποτέλεσμα να ελατώνεται σημαντικά η λειτουργικότητα του.

Η ψυχολογική επιβάρυνση που βιώνουν τα θύματα μπορεί επίσης να οδηγήσει σε αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές, όπως η χρήση αλκοόλ και άλλων ουσιών ως μέσο αντιμετώπισης του άγχους και της κατάθλιψης. Αυτές οι συμπεριφορές, ωστόσο, ενισχύουν περαιτέρω τα προβλήματα ψυχικής υγείας και επιδεινώνουν την ποιότητα ζωής των θυμάτων (Μαυρομμάτης & Αλεξίου, 2020). Μπορεί να προκαλέσει σοβαρά καταθλιπτικά επεισόδια, με τα θύματα να βιώνουν συναισθήματα απελπισίας και απόγνωσης. Επίσης μπορεί να εμφανίσουν έλλειψη ενδιαφέροντος για δραστηριότητες που παλαιότερα τους ευχαριστούσαν, καθώς και αίσθηση απώλειας του ελέγχου της ζωή τους (Καραγιάννης, 2017). Η μακροχρόνια έκθεση στη βία μπορεί επίσης να οδηγήσει σε χρόνια κόπωση και δυσκολίες στον ύπνο, γεγονός που επιδεινώνει περαιτέρω την ψυχική και σωματική τους κατάσταση.

Αυτές οι συμπεριφορές όχι μόνο επιδεινώνουν την ψυχική τους υγεία αλλά και ενισχύουν την απομόνωση και την αποξένωση από το κοινωνικό τους περιβάλλον. Η ακαδημαϊκή τους απόδοση επίσης πλήττεται, καθώς η συναισθηματική και ψυχολογική επιβάρυνση επηρεάζει αρνητικά τη συγκέντρωση και την αφοσίωση τους στις σπουδές (Κυριακίδης, 2021). Συνοψίζοντας, οι συνέπειες της συντροφικής βίας στον φοιτητικό πληθυσμό στην Ελλάδα είναι πολυδιάστατες και επηρεάζουν σημαντικά τόσο την ψυχική όσο και τη σωματική υγεία των θυμάτων. Επομένως η

αναγνώριση των συνεπειών αυτών, είναι καθοριστική για την ανάπτυξη κατάλληλων παρεμβάσεων που θα συμβάλουν στην υποστήριξη των θυμάτων και την πρόληψη της συντροφικής βίας σε αυτόν τον ευάλωτο πληθυσμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΕΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΗ ΒΙΑ

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται οι παράγοντες που συνδέονται με τη την άσκηση ή αποδοχή της βίας από τον σύντροφο. Πιο συγκεκριμένα αναλύονται παράγοντες που συνδέονται με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του ατόμου, παράγοντες που συνδέονται με την συντροφική σχέση και με δημογραφικές πληροφορίες.

3.1 Παράγοντες προσωπικότητας που συνδέονται με τη συντροφική βία

Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα (Breiding et al, 2015) κανένας παράγοντας δεν μπορεί από μόνος του να δώσει μια ολοκληρωμένη εξήγηση όσον αφορά την εκδήλωση οποιασδήποτε πράξης βίας σε μια συντροφική σχέση. Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, έρευνες προσπαθούν να διερευνήσουν καλύτερα τα πιθανά αίτια που οδηγούν στην εκδήλωση της συντροφικής βίας εξετάζοντας την προσωπικότητα του ατόμου, την ποιότητα της σχέσης του ζευγαριού και δημογραφικές πληροφορίες (Straus, 2001. Straus & Savage, 2003).

Στους παράγοντες που αφορούν την προσωπικότητα των συντρόφων που συνδέονται αρνητικά ή θετικά με τη συντροφική βία περιλαμβάνονται η αντικοινωνική προσωπικότητα, η μεταιχμιακή, το ιστορικό εγκληματικών πράξεων, η κατάθλιψη, η εχθρότητα σε σχέση με το φύλο, το ιστορικό παραμέλησης, η μετατραυματική διαταραχή του στρες, το ιστορικό σεξουαλικής κακοποίησης, ο αυτο-έλεγχος, η κοινωνική ενσωμάτωση, η κοινωνική αποδοχή, οι στρεσσογόνες συνθήκες, η χρήση ουσιών, η αποδοχή βίας και η βίαιη κοινωνικοποίηση.

Πιο αναλυτικά, εστιάζοντας σε διεθνείς μελέτες, η ψυχολογική βία συνδέεται στενά με τη μεταιχμιακή διαταραχή προσωπικότητας (Borderline Personality Disorder - BPD), καθώς τα άτομα που πάσχουν από αυτήν συχνά βιώνουν έντονη συναισθηματική αστάθεια και δυσκολία στη διαχείριση των σχέσεών τους (Linehan, 1993). Τα χαρακτηριστικά της BPD, όπως η παρορμητικότητα, ο φόβος της εγκατάλειψης και οι έντονες συναισθηματικές αντιδράσεις, μπορεί να οδηγήσουν σε εκρήξεις θυμού, υπερβολικές κατηγορίες και άλλες μορφές συναισθηματικής κακοποίησης προς τους συντρόφους ή τα κοντινά τους πρόσωπα. Σύμφωνα με τον Linehan (1993), η συναισθηματική ευαλωτότητα και η δυσκολία διαχείρισης έντονων

συναισθημάτων που χαρακτηρίζουν τη BPD μπορεί να ενισχύουν τις εκφράσεις θυμού ή συναισθηματικής κακοποίησης. Επιπλέον, ο Gunderson (2001) αναφέρει ότι ο φόβος εγκατάλειψης και η ανάγκη για εγγύτητα που βιώνουν τα άτομα με BPD συχνά προκαλούν αντιφατικές συμπεριφορές, οι οποίες μπορούν να εκληφθούν ως ψυχολογική βία από τους άλλους.

Μελέτες ακόμα έχουν υποστηρίξει τη σχέση της συντροφικής βίας με δυσκολίες στην ψυχική υγεία όπως κατάθλιψη, απόπειρες αυτοκτονίας, χαμηλή αυτοεκτίμηση, έλλειψη γνώσης επίλυσης δυσκολιών με μη επιθετικές μεθόδους, συναισθηματική εξάρτηση και ανασφάλεια, παρορμητικότητα (Breiding et al, 2015,Simoneti, 2000). Επίσης, παράγοντες κινδύνου σε ατομικό επίπεδο για την εκδήλωση συντροφικής βίας αποτελεί, η χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών από τους συντρόφους (Testa, 2004).

Εξετάζοντας τη βιβλιογραφία έρευνες έχουν δείξει ότι η προσωπική εμπειρία ή η μαρτυρία ενδοοικογενειακής βίας αυξάνει τις πιθανότητες άσκησης και αποδοχής συντροφικής βίας στην ενήλικη ζωή (Aldarondo &Sugarman, 1996).Θεωρείται ότι οι γυναίκες που έχουν ιστορικό σωματικής και σεξουαλικής κακοποίησης έχουν αυξημένες πιθανότητες να βιώσουν συντροφική βία, σε σχέση με γυναίκες που δεν εμφανίζουν ιστορικό κακοποίησης (Whitfield κ.α., 2003). Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα (European Union Agency for Fundamental Rights, 2014) το 30% των γυναικών που κακοποιήθηκαν σεξουαλικά από τον σύντροφό τους, έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής βίας κατά την παιδική ηλικία. Φαίνεται πως όταν ένα άτομα πέσει θύμα κακοποίησης ή παραμέλησης, σε παιδική ηλικία είναι πιο πιθανό να επαναθυματοποιηθεί ως ενήλικας είτε να γίνει εκείνοθύτης (WHO, 2013).

3.2 Παράγοντες ποιότητας της σχέσης που συνδέονται με τη συντροφική βία

Εστιάζοντας στην ποιότητα της συντροφικής σχέση, έρευνες υπογραμμίζουν ότι η σχέση του ζευγαριού παίζει καθοριστικό ρόλο στην εκδήλωση του φαινομένου της συντροφικής βίας. Σημαντικοί παράγοντες επικυνδινότητας μπορεί να είναι ο θυμός, η σύγκρουση, η δέσμευση στη σχέση, προβλήματα επικοινωνίας, η κυριαρχία, η ζήλεια, αρνητικές αποδόσεις και το στρες στη σχέση.

Σύμφωνα με έρευνες (Aldarondo&Sugarman, 1996, Breiding et al, 2015) χαρακτηριστικά της σχέσης η ασυμφωνία, η ένταση, η έλλειψη συζυγικής ικανοποίησης, η συζυγική διαμάχη, η κτητικότητα και ο έλεγχος συνδέονται με τη

συντροφική βία. Ερευνητές (Καραγιάννη & Μιχαηλίδου, 2021) παρατηρούν ότι στις κακοποιητικές σχέσεις υπάρχει περισσότερο άγχος, στρες περισσότεροι καυγάδες και συγκρούσεις και χαρακτηρίζονται από περισσότερη αρνητική αλληλεπίδραση. Συναισθήματα όπως η ζήλεια, θυμός, το άγχος για διάφορα θέματα, η αστάθεια σε μια σχέση, που μπορεί να προκληθεί από ένα χωρισμό ή διαζύγιο, είναι μερικοί από τους λόγους που μπορεί να οδηγήσουν στη εκδήλωση βίαιων συντροφικών πράξεων (Breiding κ.α., 2015).

Έρευνες έχουν ακόμα υποστηρίξει τη σχέση της συντροφικής βίας με κοινωνικές αντιλήψεις που δικαιολογούν και υποστηρίζουν την επιθετικότητα (WHO, 2012). Ο σεξισμός, τα έμφυλα στερεότυπα,οι ανισότητες στις οικονομικές απολαβές, οι κοινωνική αποδοχή της βίας και ο τρόπος παρουσίασής της στα ΜΜΕ ενισχύουν αυτό το φαινόμενο. Σύμφωνα με έρευνα που υλοποίησε το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) για το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ) το 2020-2021, βρέθηκε ότι η πατριαρχία αποτελεί παράγοντα κινδύνου που ωθεί συμπεροφορές συντροφικής βίας, επιβεβαιώνοντας τις φεμινιστικές προσεγγίσεις που τονίζουν ότι οι πατριαρχικές δομές της κοινωνίας προωθούν τη βία των ανδρών προς τις γυναίκες. Οι άνδρες με πατριαρχικές απόψεις, είναι πιο πιθανόν να είναι κακοποιητικοί δράστες εναντίον των γυναικών συντρόφων τους, ιδιαίτερα μέσω εξαναγκαστικών πρακτικών ελέγχου που στοχεύουν στην απομόνωση των γυναικών από διαφορά κοινωνικά υποστηρικτικά δίκτυα. Σύμφωνα με τον Baumer (2003) η συντροφική βία φαίνεται να συμβαίνει πιο συχνά σε κοινωνίες όπου οι άνδρες διατηρούν την οικονομική δύναμη και την εξουσία στη λήψη των αποφάσεων του νοικοκυριού και οι γυναίκες δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στο διαζύγιο.

Κάποιοι παράγοντες που εξετάστηκαν και φάνηκαν να συντελούν στην διαιώνιση της συντροφικής βίας στη σύγχρονη πραγματικότητα είναι ακόμα οι πολιτισμικοί κανόνες που δικαιολογούν και υποστηρίζουν την βία, οι ελλείψεις στην υγεία και παιδεία, καθώς και η έλλειψη κατάλληλων κοινωνικών πολιτικών και νόμων που προστατεύουν τα θύματα βίας (Breiding et al, 2015). Με βάση τον Straus και τους συνεργάτες του (1986), οι κοινωνίες με τη μικρότερη συχνότητα συντροφικής βίας είναι αυτές που εφαρμόζουν κυρώσεις κατά αυτής και παρέχουν στα θύματα που έχουν υποστεί κακοποίηση πρόσβαση σε υποστηρικτικές υπηρεσίες.

3.3 Δημογραφικοί παράγοντες που συνδέονται με τη συντροφική βία

Η συντροφική βία είναι ένα πολύπλοκο φαινόμενο που επηρεάζεται από πολλούς δημογραφικούς παράγοντες όπως είναι η ηλικία, το φύλο, η εκπαίδευση, η οικογενειακή κατάσταση και η οικονομική κατάσταση. Οι παρακάτω έρευνεςέχουν δείξει ότι οι γυναίκες είναι συχνότερα θύματα συντροφικής βίας σε σύγκριση με τους ανδρες. Σύμφωνα με των Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ) και το Κέντρο Ερευνών για Θεμάτα Ισότητας (ΚΕΘΙ) (2019 και 2021), 1 στις 3 γυναίκες έχει υποστεί κάποια μορφή βίας. Μάλιστα, 1 στις 4 γυναίκες ηλικίας 15-24 ετών που είχαν συντροφική σχέση, έχουν υποστεί βία πριν την ηλικία των 20. Ακόμα φαίνεται ότι το 2017, από το σύνολο των δραστών το 84,5% ήταν άνδρες και το 15,5% ήταν γυναίκες.

Έρευνες που εστιάζουν στην ηλικία, στο επίπεδο εκπαίδευσης και στην οικονομική κατάσταση των συντρόφων(Caetano et. al., 2003) υπογραμμίζουν ότιησυντροφική βία παρατηρείται ανάμεσα σε νεότερα ζευγάρια, χαμηλού κοινωνικοοικονομικού επιπέδου πουζούν σε υποβαθμισμένες γειτονιές. Οι DonnelStraus et al, (1986), στην μελέτη τους σημείωσαν ότι οι νεαρές γυναίκες έχουν περισσότερες πιθανότητες σωματικής και σεξουαλικής επίθεσης από ότι οι μεγαλύτερες γυναίκες ενώ ο Straus και οι συνεργάτες του (1986) ανέφεραν ότι συντροφική βία σε μεγαλύτερο βαθμό παρατηρήθηκε σε γυναίκες που ζούσαν σε κάτω από συνθήκες φτώχειας. Στην έρευνα, ωστόσο του Gibson-Davis και των συνεργατών του (2005) το επίπεδο εκπαίδευσης και το κοινωνικοοικονομικό στάτους δεν φάνηκαν να παίζουν σημαντικό ρόλο.

Συμπερασματικά, οι παράγοντες που συμβάλλουν στην εμφάνιση της συντροφικής βίας στον φοιτητικό πληθυσμό είναι ποικίλοι και αλληλεπιδρούν με τρόπο που ενισχύει την πολυπλοκότητα του φαινομένου. Η ηλικία, η έλλειψη εμπειρίας στις διαπροσωπικές σχέσεις, οι κοινωνικές πιέσεις, καθώς και οι πολιτισμικές αντιλήψεις για τις έμφυλες σχέσεις, διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος μέσα στο οποίο αναπτύσσεται η συντροφική βία. Η κατανόηση αυτών των παραγόντων είναι ειδικά σημαντικοί για την ανάπτυξη στοχευμένων προληπτικών μέτρων και παρεμβάσεων που θα μπορούσαν να συμμετέχουν στη μείωση της συχνότητας και της έντασης του φαινομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΒΙΑ ΣΤΙΣ ΣΥΝΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Σε αυτό το κεφάλαιο γίνεται ανασκόπηση της βιβλιογραφίας και εξετάζεται το θέμα της βίας μεταξύ συντρόφων και ιδιαίτερα όσα είναι γνωστά για το φοιτητικό πληθυσμό. Παρουσιάζονται πιο συγκεκριμένα τα ευρήματα που έχουν εστιάσει στο φαινόμενο της συντροφικής βίας στους φοιτητές,εξετάζοντας πιθανούς παράγοντες κινδύνου.

4.1 Ερευνητικά δεδομένα για τη συντροφική βία στο φοιτητικό πληθυσμό

Ερευνητές που έχουν διερευνήσει τη συχνότητα και τη σοβαρότητα του φαινομένου της συντροφικής βίας τονίζουν ότι οι φοιτητές αποτελούν μια ομάδα που διατρέχει υψηλό κίνδυνο να βιώσει βία από κάποιο/α σύντροφο (Anetal., 2024). Ερευνητικά δεδομένα (Archer, 2000) αποκαλύπτουν ότι στα νεότερα ζευγάρια περισσότερο από κάθε άλλη ηλικιακή ομάδα παρατηρούνται υψηλότερα ποσοστά συντροφικής βίας τα οποία μειώνονται σταδιακά με την ηλικία. Λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες των νέων ανθρώπων, κρίνεται επιτακτική η διερεύνηση των βιωμάτων τους, των εμπειριών τους για την προστασία και την έγκαιρη και αποτελεσματική υποστήριξή τους.

Εξετάζοντας τις διαστάσεις του φαινομένου της συντροφικής βίας στους φοιτητές, η έρευνα των Δελατόλα και των συνεργατών του (2006) αποκάλυψε ότι περισσότερο από το 70% των φοιτητών (240 άτομα) στην Κρήτη, ανέφεραν ότι υπήρξαν θύματα ψυχολογικής βίας από τους συντρόφους τους τον τελευταίο χρόνο, με το 30% να θεωρείται σοβαρής μορφής. Παράγοντες κινδύνου που εντοπίστηκαν περιλάμβαναν προβλήματα επικοινωνίας, κυριαρχία, συγκρούσεις, αρνητικές αποδόσεις και άγχος στη σχέση, ενώ η ικανότητα αποτελεσματικής διαχείρισης του θυμού συνδέθηκε αρνητικά με την ψυχολογική βία. Από την πλευρά των προσωπικών χαρακτηριστικών των συντρόφων, η αντικοινωνική ή μεταιχμιακή προσωπικότητα, η κατάχρηση ουσιών, η κατάθλιψη, οι στρεσογόνες καταστάσεις, η αποδοχή της βίας, η εχθρότητα λόγω φύλου, η βίαιη κοινωνικοποίηση, το ιστορικό εγκληματικών πράξεων και η σεξουαλική κακοποίηση συνδέθηκαν θετικά με την ψυχολογική θυματοποίηση των φοιτητών. Αντιθέτως, η κοινωνική αποδοχή και η κοινωνική ενσωμάτωση συνδέθηκαν αρνητικά με την ψυχολογική βία. Η ποιότητα της σχέσης, με ιδιαίτερη έμφαση στο άγχος και τα προβλήματα επικοινωνίας, αποδείχθηκε ότι ήταν καθοριστική για την πρόβλεψη της ψυχολογικής θυματοποίησης. Επίσης, η ικανότητα

διαχείρισης θυμού και η κοινωνική αποδοχή φαίνεται να μείωναν την πιθανότητα ψυχολογικής θυματοποίησης. Οι άνδρες και οι γυναίκες φάνηκε ότι πλήττονταν από ψυχολογική βία με την ίδια συχνότητα και ένταση. Τέλος, το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο των συντρόφων συνδέθηκε με τη συχνότητα της συνολικής και σοβαρής ψυχολογικής βίας, αλλά όχι με την ένταση, ενώ η κλίμακα κοινωνικά αποδεκτών απαντήσεων είχε αρνητική συσχέτιση τόσο με το ποσοστό όσο και με τη συχνότητα της συνολικής και σοβαρής ψυχολογικής θυματοποίησης.

Η έρευνα της Μακρυγιάννη (2012) ανέδειξε εξίσου σημαντικά ευρήματα σχετικά με τις μορφές και τη συχνότητα της συντροφικής βίας ανάμεσα στους φοιτητές. Διαπιστώθηκε ότι η ψυχολογική βία ήταν η πιο συχνά αναφερόμενη μορφή βίας, με σχεδόν όλους τους φοιτητές να έχουν χρησιμοποιήσει ψυχολογική βία τουλάχιστον μία φορά. Αναφορικά με τη σωματική βία, το 40% των φοιτητών δήλωσαν ότι έχουν διαπράξει σωματική βία τουλάχιστον μία φορά, ενώ το 22,6% ανέφερε σοβαρές πράξεις σωματικής βίας, όπως απόπειρες πνιγμού ή χρήση μαχαιριών και όπλων. Αν και δεν παρατηρήθηκαν διαφορές φύλου στη συχνότητα της ψυχολογικής βίας, οι άνδρες ανέφεραν μεγαλύτερη συχνότητα σοβαρής ψυχολογικής βίας σε σχέση με τις γυναίκες. Οι άνδρες φοιτητές ανέφεραν σοβαρές πράξεις σωματικής βίας σε σχεδόν διπλάσιο ποσοστό από τις γυναίκες. Οι άνδρες έτειναν να αποδίδουν την ευθύνη της κακοποίησης σε παράγοντες όπως το στρες, το αλκοόλ και οι δύσκολες οικογενειακές συνθήκες, ενώ οι γυναίκες φοιτήτριες που έχουν υποστεί σωματική βία φάνηκε ότι κατηγορούσαν περισσότερο τα θύματα για τις κακοποιητικές συμπεριφορές τους. Επιπλέον, οι φοιτητές που διέπρατταν βία συχνά απέδιδαν ευθύνη στο θύμα, ενώ οι φοιτητές που είχαν υποστεί βία συνήθως θεωρούσαντον εαυτό τους υπεύθυνο για τη βιαιότητα που υπήρξε σε μια σχέση. Οι παράγοντες κινδύνου που συνδέθηκαν με την αύξηση της συντροφικής βίας περιλαμβαναν τη συχνή χρήση ψυχολογικής βίας, την σωματική υπεροχή των ανδρών και τις διαφορές ηλικίας και έτους σπουδών, με τους πρωτοετείς φοιτητές να εμφανίζουν υψηλότερα ποσοστά σωματικής βίας σε σύγκριση με τους τριτοετείς φοιτητές. Τέλος, δεν παρατηρήθηκε καμία στατιστικά σημαντική διαφορά σχετικά με τα δημογραφικά χαρακτηριστικά, το μορφωτικό επίπεδο των γονέων ή το είδος της σχέσης των φοιτητών, όσον αφορά τη χρήση σωματικής βίας και την αποδοχή της βίας.

Η έρευνα των Καραγιάννη και Μιχαηλίδου (2021) εξέτασε τις αντιλήψεις και τις εμπειρίες των φοιτητών στην πόλη του Ηρακλείου σχετικά με τη συντροφική βία,

ανεξαρτήτως φύλου. Τα ευρήματα αποκάλυψαν διάφορους παράγοντες κινδύνου που συμβάλλουν στην εμφάνιση και την αποδοχή της βίας στις σχέσεις.Ηψυχολογική βία και οι λεκτικές επιθέσεις αποτέλεσαν σημαντικούς παράγοντες κινδύνου, καθώς περισσότερο από το 60% των φοιτητών ανέφεραν περιστατικά όπου είτε ούρλιαξαν είτε έβρισαν τον σύντροφό τους. Αυτή η συχνή έκφραση ψυχολογικής βίας μπορεί να ομαλοποιήσει τέτοιες συμπεριφορές, ενισχύοντας την πεποίθηση ότι είναι αποδεκτές στις σχέσεις. Παράλληλα, η ύπαρξη λεκτικών προσβολών σε υψηλά ποσοστά υπογράμμισε την έλλειψη υγιούς επικοινωνίας μεταξύ των συντρόφων. Σεξουαλική και σωματική βία επίσης αναφέρθηκαν, αν και σε μικρότερα ποσοστά. Σημειώνεται ότι 16 άτομα παραδέχτηκαν πως εξανάγκασαν τον/την σύντροφό τους σε σεξουαλική επαφή χωρίς προφυλάξεις, και 7 άτομα υπήρξαν θύματα εξαναγκασμού. Επομένως, η σεξουαλική συναίνεση δεν φάνηκε να είναι διασφαλισμένη, κάτι που συνιστά σοβαρό παράγοντα κινδύνου για την ανάπτυξη κακοποιητικών σχέσεων. Στις αντιλήψεις των φοιτητών, παρατηρήθηκε μεγάλη χρήση της απάντησης «ούτε συμφωνώ/ ούτε διαφωνώ», ειδικά σε ερωτήσεις που αφορούν την απόδοση ευθυνών στη συντροφική βία. Αυτό ίσως δείχνει άγνοια ή αποφυγή αντιμετώπισης του θέματος, υποδηλώνοντας ότι πολλοί φοιτητές δεν είναι επαρκώς ενημερωμένοι για τα χαρακτηριστικά και τις αιτίες της συντροφικής βίας. Επιπλέον, η απόδοση της κακοποίησης σε ψυχολογικούς παράγοντες, όπως η πεποίθηση ότι ο θύτης είναι ψυχολογικά διαταραγμένος ή δεν μπορεί να ελέγξει τη συμπεριφορά του, δείχνει μια τάση να δικαιολογείται η βία, κάτι που αποτελεί παράγοντα κινδύνου για τη διαιώνιση τέτοιων συμπεριφορών. Παράλληλα, η αντίληψη ότι η κακοποίηση είναι πιο πιθανό να συμβεί σε φτωχές και υποβαθμισμένες περιοχές ή σε ζευγάρια με μη υγιή σχέση υπογραμμίζει την ανάγκη για καλύτερη κατανόηση του φαινομένου της βίας, που δεν περιορίζεται μόνο σε συγκεκριμένα κοινωνικοοικονομικά περιβάλλοντα. Τέλος, η αντίληψη ότι η συντροφική βία είναι προϊόν μιας ανδροκρατούμενης κοινωνίας, αν και γενικά αναγνωρίζεται, δεν αποτρέπει τη βία κατά των ανδρών, οι οποίοι συχνά παραβλέπονται ως θύματα. Η ύπαρξη τέτοιων αντιλήψεων επισημαίνει την ανάγκη για εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βία στις σχέσεις, προκειμένου να προληφθούν οι συμπεριφορές που οδηγούν σε κακοποίηση ανεξαρτήτως φύλου.

Η έρευνα της Βασιλειάδου και των συνεργατών της (2023) εξέτασε τις αντιλήψεις και γνώσεις των φοιτητών και φοιτητριών Θετικών Επιστημών σχετικά με την

έμφυλη βία στις συντροφικές σχέσεις και την ύπαρξη έμφυλων στερεοτύπων. Οι ερωτηθέντες ήταν κυρίως φοιτητές/τριες ηλικίας 18-27 ετών. Αναφορικά με τις μορφές έμφυλης βίας, το 96,55% αναγνώρισε τη φωνή ως μορφή βίας, και το 92,57% τη ζήτηση επιλογής των φίλων του συντρόφου. Ωστόσο, σημαντικά ποσοστά δεν αναγνώρισαν τη χειριστική συμπεριφορά ως βία. Για παράδειγμα, το 20,79% και το 21,29% δεν θεώρησαν βία τη φράση "θα πεθάνω χωρίς εσένα", ενώ το 26,73% δεν θεώρησε βία τη διαρκή συνοδεία. Οι αντιλήψεις που υποτιμούν τη σοβαρότητα χειριστικών συμπεριφορών ή δικαιολογούν τη βία υπό ορισμένες συνθήκες αποτέλεσαν σημαντικούς παράγοντες κινδύνου, καθώς υποθάλπουν μια κουλτούρα ανοχής απέναντι στη βία. Επίσης, το 15,35% θεώρησε ότι ένα αγόρι δικαιούται να χτυπήσει το κορίτσι του αν αυτό δεν τον υπακούει ή τον εξοργίζει, ενώ αντίστοιχες αντιλήψεις βρέθηκαν και για τις γυναίκες σε σχέση με την ψυχολογική και σωματική βία προς τους άντρες. Επιπλέον, αναφέρθηκε ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων συμφωνεί πως η σεξουαλική συνεύρεση χωρίς συναίνεση συνιστά βία, αν και ένα σημαντικό ποσοστό δεν συμφωνεί σε περιπτώσεις όπως η ένδυση του κοριτσιού (15,45%) ή αν ο σύντροφος πληρώνει πάντα στις εξόδους (16,84%). Όσον αφορά τις τις διαφορές στις απόψεις των δυο φύλων, υπήρξε στατιστικά σημαντική διαφορά, με τους άνδρες να θεωρούν τη ζήλεια ως ένδειξη αγάπης σε μεγαλύτερο ποσοστό (17%) σε σύγκριση με τις γυναίκες (5,9%). Επιπλέον, υπήρξαν στατιστικά σημαντικές διαφορές στις αντιλήψεις ανάμεσα στις ηλικιακές ομάδες 18-22 και 23-27, με τους νεότερους σε σχέση με τους μεγαλύτερους να συμφωνούν ότι η βίαιη συμπεριφορά μπορεί να αλλάξει αν ο σύντροφος αγαπάει αρκετά (21,4% έναντι 12,9%). Τέλος, οι απαντήσεις φανέρωσαν ότι σημαντικό ποσοστό φοιτητών έχει υπάρξει θύμα ή θύτης βίας στις σχέσεις του. Συγκεκριμένα, το 10,8% των γυναικών και το 7% των ανδρών έχουν υποστεί σωματική βία, ενώ το 49% των γυναικών και το 29% των ανδρών έχουν υποστεί ψυχολογική βία. Η έρευνα αναδεικνύει την ανάγκη για εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σχετικά με την έμφυλη βία, καθώς πολλά από τα στερεότυπα αυτά συνδέονται με την κανονικοποίηση της βίας στις σχέσεις.

Εστιάζοντας στη διενθή βιβλιογραφία, η έρευνα του Straus (2001) σε φοιτητές από 31 Πανεπιστήμια σε 16 χώρες διερεύνησε τη βια στα πλαίσια συντροφικών σχέσεων και υποστήριξε ότι τους τελευταίους 12 μήνες το 29% και των δυο φύλων έχει διαπράξει κάποια επίθεση και το 7% έχει προκαλέσει κάποιον τραυματισμό στο/ στη σύντροφο, υπογραμμίζοντας ότι και οι άντρες και οι γυναίκες πραγαμτοποιούν

επίθεση στον ίδιο βαθμό. Σε άλλη μελέτη τουStraus και του Savage (2003), σε δείγμα 6.900 φοιτητών λίγα χρόνια αργότερα, βρήκε ότι περίπου το 28% των φοιτητών είχαν διαπράξει βία ενάντια στο/η σύντροφο. Το 9,6% ανέφερε σοβαρή επίθεση, το 6,7% σωματική βλάβη και σοβαρή σωματική βλάβη το 2,1%. Ακόμα, σημειώθηκε συσχέτιση μεταξύ της παιδικής παραμέλησης και της συντροφικής βίας.

Στην έρευνα του Cidycz και των συνεργατών του (2010) σε φοιτητές βρέθηκε ότι το 21,6% βίωσε λεκτική βία, το 62,5% σοβαρή λεκτική βία, το 5,2% μέτρια σωματική βλάβη και το 1,0% υπέστη σοβαρή σωματική βλάβη. Αντίστοιχα στην έρευνα του Piispa (2004) υποστηρίχθηκε ότι μια γυναίκα θα υποστεί σωματική ή σεξουαλικη ή λεκτική βια–απειλές από τον σύντροφο της κάποια στιγμή στη ζωή της. Οι πιο συνηθισμένες μορφές σωματικής βίας ήταν το ξύλο και οι κλωτσιές (25%), η ακινητοποίηση της γυναίκας (19%) και τα χαστούκια (11%). Από την άλλη στην έρευνα του Ramirez (2002), σε ένα δείγμα 222 φοιτητών εστιάζοντας σε 4 είδη βίας σε 222 φοιτητές, η ψυχολογική κακοποίηση ήταν η πιο καθιερωμένη μορφή βίας αφού αναφέρθηκε από το 60% του συνόλου των φοιτητών. Το ¼ των συμμετεχόντων της έρευνας ανέφερε πως είναι θύμα σωματικής βίας και το 43% ανέφερε πως διέπραξε το ίδιο βία ή επίθεση. Το 23% των συμμετεχόντων της έρευνας ανέφερε πως υπήρξε θύμα σεξουαλικού εξαναγκασμού, συμπεριλαμβανομένου και ενός 12% που είχαν την εμπειρία της απειλής ή σωματικής βίας. Σημαντικές διαφορές δεν παρατηρήθηκαν ανάμεσα στα δυο φύλα, στους άντρες και στις γυναίκες καταγράφηκαν τα ίδια ποσοστά διάπραξης βίας και θυματοποίησης. Εν τω μεταξύ στην μελέτη των KirstenLunderberg, SandraStith, CarriePenn και DavidWard (2004), η οποία δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Journal of InterpersonalωViolence, διεξήχθη στις Ηνωμένες Πολιτείες και περιλάμβανε 115 άνδρες φοιτητές από αμερικανικά πανεπιστήμια. Η εν λόγω έρευνα κατατάσσει τους συμμετέχοντες σε τρεις ομάδες με βάση τον τύπο βίας που εκδηλώνουν: μη βίαιοι, ψυχολογικά βίαιοι και σωματικά βίαιοι. Εστίασε σε παράγοντες όπως η αυθόρμητη συμπεριφορά, η χρήση αλκοόλ, η ικανοποίηση από τη ζωή, η ικανότητα ελέγχου του θυμού, το ιστορικό βίας (είτε ως μάρτυρες είτε ως εμπλεκόμενοι) και η ικανοποίηση από τις σχέσεις. Τα ευρήματα της έρευνας λοιπόν ανέδειξαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των ομάδων, ιδιαίτερα στη χρήση αλκοόλ, την αίσθηση ικανοποίησης από τη σχέση και την ικανότητα διαχείρισης θυμού. Η ικανότητα διαχείρισης θυμού αναδείχθηκε ως η πιο κρίσιμη μεταβλητή για τη διαφοροποίηση των ομάδων, με τους μη βίαιους άνδρες να

επιδεικνύουν σαφώς ανώτερες δεξιότητες ελέγχου του θυμού σε σύγκριση με τους ψυχολογικά και σωματικά βίαιους άνδρες. Παράλληλα, οι μη βίαιοι άνδρες παρουσίασαν υψηλότερη ικανοποίηση από τις σχέσεις τους και χαμηλότερη κατανάλωση αλκοόλ σε σχέση με τους άλλους δύο τύπους βίας. Αυτά τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι η ικανότητα αυτορρύθμισης του θυμού μπορεί να σχετίζεται με λιγότερες επιθετικές συμπεριφορές και να παίζει σημαντικό ρόλο στη διαφοροποίηση των ανδρών με βάση τη βία που εκδηλώνουν.

Επιπλέον, το φαινόμενο της συντροφικής βίας μεταξύ φοιτητών είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο, όπως φαίνεται από τη μελέτη που πραγματοποιήθηκε σε δύο πανεπιστήμια του κράτους του Σάο Πάολο στη Βραζιλία (Flake et al., 2013). Από τους 362 φοιτητές που συμμετείχαν, το 75,9% ανέφερε ότι έχει υποστεί κάποια μορφή βίας στις σχέσεις τους, ενώ το 76,4% παραδέχτηκε ότι έχει διαπράξει βία (Flake et al., 2013). Η ψυχολογική βία ήταν η πιο συχνή μορφή, ακολουθούμενη από τη σεξουαλική βία, τόσο ως υποστάσα όσο και ως διαπραχθείσα (Flake et al., 2013). Το γεγονός ότι το 83,9% των συμμετεχόντων ανέφερε αμοιβαία βία, ανεξαρτήτως φύλου, δείχνει ότι η βία είναι συχνά αμφίδρομη (Flake et al., 2013). Αυτά τα αποτελέσματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για έγκαιρη παρέμβαση κατά τη διάρκεια αυτής της φάσης των σχέσεων, καθώς μπορεί να επηρεάσουν τις μελλοντικές σχέσεις (Flake et al., 2013).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό υπογραμμίζεται πόσο αναγκαία είναι η παρούσα έρευνα. Επίσης, παρουσιάζεται ο σκοπός και οι ερευνητικές υποθέσεις της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

5.1 Αναγκαιότητα της έρευνας

Σύμφωνα με το Συμβούλιο της Ευρώπης μια στις τέσσερις Ευρωπαίες βιώνουν κάποια στιγμή στη ζωή της συντροφική βία και κάθε χρόνο 6% έως 10 % υφίστανται βία (Κεφαλληνού, 2017). Με βάση των Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (WHO, n.d.) και τις καταγραφές του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ισότητα των φύλων (EIGE, n.d.) τα ποσοστά της συντροφικής βίας στην Ελλάδα είναι από τα πιο υψηλά στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ερευνητές που έχουν διερευνήσει τη συχνότητα και τη σοβαρότητα αυτού του φαινομένου τονίζουν ότι οι φοιτητές αποτελούν μια ηλικιακή ομάδα που είναι ιδιαίτερα ευάλωτη καθώς διατρέχει υψηλό κίνδυνο να βιώσει βία από κάποιο/α σύντροφο (Anetal., 2024). Ο κίνδυνος της συντροφικής βίας θεωρείται ότι ξεκινά στην εφηβεία και κορυφώνεται στην ηλικία των 18-24 ετών (Johnson κ.α., 2015. Smith κ.α.., 2018).

Η διεξαγωγή μιας έρευνας για τη διερεύνηση της έκτασης του φαινομένου της βίας-θυματοποίησης που θα έδινε μεγαλύτερη έμφαση στην ψυχολογική βία-θυματοποίηση στη συντροφική σχέση καθώς και στα χαρακτηριστικά προσωπικότητας που επηρεάζουν την εμφάνιση της ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης στα πλαίσια των συντροφικών σχέσεων, σε πλυθησμό φοιτητών της Ελλάδας θα μπορούσε να έχει σημαντικά οφέλη στη σημερινή κοινωνία. Η έρευνα αυτή εξετάζοντας την εμφάνισης της συντροφικής βίας στον πληθυσμό των Ελλήνων φοιτητών και το προφιλ των συντρόφων και της σχέσης τους θα μπορούσε να βοηθήσει στην ευρυτερη κατανόηση του φαινομένου υπογραμμίζοντας τις διαστάσεις και τα αίτια της συντροφικής βίας-θυματοποίησης. Μέσω της μελέτης αυτής, θα μπορούσαν να γίνουν κατανοητοί οι λόγοι που οδηγούν στο δυσάρεστο γεγονός αυτό της συντροφικής βιας-θυματοποίησης σε ορισμένες σχέσεις, ενώ άλλες παραμένουν απαλλαγμένες απο τέτοια φαινόμενα. Επίσης, τα αποτελέσματα της έρευνας θα

μπορούσαν να προσφέρουν πολύτιμες πληροφορίες στους επαγγελματίες κοινωνικής φροντίδας και υγείας σχετικά με το πώς μπορούν να βοηθήσουν σε τέτοιες περιπτώσεις μέσα από την ανάπτυξη παρεμβάσεων πρόληψης και συμβουλευτικής υποστήριξης, με στόχο την μείωση της συντροφικής βίας-θυματοποίησης και την υποστήριξη τόσο των θυμάτων όσο και των θυτών. Έτσι, με την ολοκλήρωση της έρευνας αυτής θα παρουσιάζονταν πολλαπλά οφέλη στην επιστημονική κοινότητα, αλλά και στην ευρύτερη κοινωνία, προσφέροντας γνώσεις που μπορούν να κατευθύνουν δράσεις για την διαχείριση και την εξάλειψη αυτού του σοβαρού κοινωνικού προβλήματος.

5.2 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει α) το ποσοστό των Ελλήνων φοιτητών/τριών που γίνεται θύμα ψυχολογικής βίας στην συντροφική του σχέση και β) τους παράγοντες (προσωπικότητας, ποιότητας σχέσεων) που επηρεάζουν την εμφάνιση συμπεριφορών ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης στα πλαίσια των συντροφικών σχέσεων.

Με βάση τον παραπάνω σκοπό οι ερευνητικές υποθέσεις που διαμορφώνονται είναι οι παρακάτω:

- Ένα σημαντικό ποσοστό Ελλήνων φοιτητών/τριών θα είναι θύμα ψυχολογικής βίας στη σχέση του.
- Παράγοντες που έχουν να κάνουν με το προφιλ-ποιότητα της σχέση ή με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των συντρόφων αναμένεται να επηρεάζουν την εμφάνιση του φαινομένου της ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης στη συντροφική σχέση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζεται το δείγμα της έρευνας, η μέθοδος επιλογής του, η διαδικασία συλλογής των δεδομένων, τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη συλλογή δεδομένων και η μέθοδος στατιστικής ανάλυσης.

6.1 Είδος έρευνας

Η παρούσα έρευνα είναι ποσοτική. Η ποσοτική έρευνα είναι μια ερευνητική προσέγγιση η οποία βασίζεται σε δεδομένα που είναι απολύτως διακριτά και μετρήσιμα. Η ανάλυση των δεδομένων είναι κυρίως στατιστική, δηλαδή μια συμπερασματική διαδικασία. Με λίγα λόγια αποβλέπει στην επαλήθευση μιας υπόθεσης μέσω αριθμητικών στοιχείων.

6.2 Δείγμα μελέτης και διαδικασία δειγματοληψίας

Το δείγμα της έρευνας αποτέλεσαν 105 Έλληνες φοιτητές/τριες, ηλικίας 18 ετών και άνω. Τα κριτήρια επιλογής του δείγματος ήταν τα ακόλουθα: να σπουδάζουν σε οποιαδήποτε σχολή και τμήμα στην Ελλάδα, να κατανοούν την ελληνική γλώσσα, να είναι σε θέση να συμπληρώσουν ηλεκτρονικά το ερωτηματολόγιο, να έχουν ή να είχαν μία συντροφική ή έγγαμη σχέση.

Οι ενέργειες που έγιναν για τη συγκέντρωση του δείγματος ξεκίνησαν την 23η Μαρτίου 2024 και κράτησαν μέχρι την 23η Μαΐου 2024. Για τη συλλογή του δείγματος, επιλέχθηκε η μέθοδος της δειγματοληψίας ευκολίας, η οποία πραγματοποιείται με άτομα που είναι διαθέσιμα και προσβάσιμα να συμμετέχουν εθελοντικά στην έρευνα (Robson, 2007).Το δείγμα της έρευνας συγκεντρώθηκε μετά από αναρτήσεις σε ιστότοπους τμημάτων του Πανεπιστημίου Κρήτης στο Ηράκλειο και του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου (ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ.). Επιπλέον, έγιναν αναρτήσεις και σε άλλες διαδικτυακές ιδιωτικές και μη ομάδες, σελίδες κοινωνικής δικτύωσης όπου είναι εγγεγραμμένοι φοιτητές (ΕΛ.ΜΕ.ΠΑ - Σ.Ε.Υ.- Τμ. Κοινωνικής Εργασίας Ηράκλειο Κρήτης, Φόρουμ κοινωνικής εργασία Κομοτηνής, Φοιτητές τμήματος Θεολογίας- Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νομική Αριστοτέλειο Θεσσαλονίκης-ΑΠΘ, Κύπριοι φοιτητές Θεσσαλονίκης). Επίσης, χρησιμοποιήθηκε και η μέθοδος της χιονοστιβάδας, ζητώντας από φοιτητές να προωθήσουν τη δημοσίευση και σε άλλους φοιτητές που γνώριζαν και μπορούσαννα συμμετάσχουν στην έρευνα.

Συνολικά στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 105 φοιτητές εκ των οποίων το 38,1% είναι άνδρες και το 61,9% γυναίκες. Από το σύνολο του δείγματος είναι πρωτοετείς το 12,4%, δευτεροετείς το 10,5%, τριτοετείς το 19% και τεταρτοετείς το 57,1%. Ακόμη από τους συμμετέχοντες 41,9% του δείγματος έιναι 18-21 ετών, 25,7% του δείγματος έιναι22-24 ετών, 27,6% του δείγματος έιναι25-29 ετών, 3,8% του δείγματος έιναι30-39 ετών και 1,0% του δείγματος έιναι40 ετών ή μεγαλύτερος/η. Το μορφωτικό επίπεδο των γονέων των συμμετεχόντων είναι κυρίως λίγες τάξεις Λυκείου ή λίγες τάξεις εξατάξιου Γυμνασίου (Πατέρα: 32,4% | Μητέρας: 31,4%), ανώτατη Σχολή (π.χ. Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι.) (Πατέρα: 43,8% | Μητέρας: 44,8%) και μεταπτυχιακές Σπουδές ή/και Διδακτορικό (Πατέρα: 11,4% | Μητέρας: 12,4%). Στην πλειοψηφία τους οι γονείς των συμμετεχόντων είανι παντρεμένοι (61%) και διαζευγμένοι (25,7%). Ποσοστό 54,3% των συμμετεχόντων αναφέρει ότι αυτό τον καιρό έχουν μια σχέση που έχει κρατήσει τουλάχιστον ένα μήνα, ποσοσότο 28,6% αναφέρει ότι είχε μια σχέση η οποία κράτησε τουλάχιστον ένα μήνα, αλλά αυτή η σχέση δεν υπάρχει πια και ποσοστό 16,2% αναφέρει ότι δεν είχε ποτέ μια σχέση που να διήρκεσε τουλάχιστον ένα μήνα.

Στην πλειοψηφία τους οι συμμετέχοντες ζουν με τον/την σύντροφό τους (18,1%), σε ένα δωμάτιο ή διαμέρισμα μόνοι τους (26,7%), με ένα/μία συγκάτοικο που δεν είναι ο/η σύντροφός μου (21%) και με τους γονείς τους (17,1%). Η σχέση των συμμετεχόντων είναι κυρίως συντροφική (80%), ενώ μόλις 3,8% του δείγματος είναι αρραβωνιασμένοι. Ποσοστό 37,1% των συμμετεχόντων έχουν αυτή τη σχέση δύο ή περισσότερα χρόνια, ποσοστό 11,4% έχουν αυτή τη σχέση περισσότερο από ένα χρόνο, αλλά λιγότερο από δύο χρόνια και ποσοστό 10,5% αναφέρει τους έξι με έντεκα μήνες. Στο ερώτημα «*Πριν από πόσο καιρό τελείωσε αυτή η σχέση;*» αναφέρθηκε ότι δεν έχει τελειώσει (54,3%), περίπου πριν από ένα μήνα (5,7%), περίπου πριν από δύο μήνες (5,7%), πριν από τρεις με πέντε μήνες (9,5%), περίπου πριν ένα χρόνο (4,8%) και περισσότερο από ένα χρόνο πριν (7,6%). Τέλος, ποσοστό 52,4% των συμμετεχόντων έχουν σχέση με άνδρα και ποσοστό 35,2% με γυναίκα, ενώ για το 81,9% του δείγματος το σεξ είναι (ήταν) μέρος της σχέσης.

Πίνακας 6.1. Πληροφορίες δείγματος

ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ		N	%
1. Ποιο είναι το φύλο σου;	*Άνδρας*	40	38,1
	Γυναίκα	65	61,9
2. Σε ποιο έτος των σπουδών σου βρίσκεσαι;	*Πρωτοετής*	13	12,4
	Δευτεροετής	11	10,5
	Τριτοετής	20	19,0
	Τεταρτοετής	60	57,1
3. Πόσοχρονώνείσαι;	*18-21 ετών*	44	41,9
	22-24 ετών	27	25,7
	25-29 ετών	29	27,6
	30-39 ετών	4	3,8
	40 ετών ή μεγαλύτερος/η	1	1,0
4. Ποια βαθμίδα εκπαίδευσης συμπλήρωσε ο πατέρας σου;	*Αναλφάβητος ή λίγες τάξεις Δημοτικού*	3	2,9
	ΑπόφοιτοςΔημοτικού	3	2,9
	ΛίγεςτάξειςΓυμνασίου	7	6,7
	Λίγες τάξεις Λυκείου ή λίγες τάξεις εξατάξιου Γυμνασίου	34	32,4
	Ανώτατη Σχολή (π.χ. Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι.)	46	43,8
	Μεταπτυχιακές Σπουδές ή/και Διδακτορικό	12	11,4
5. Ποια βαθμίδα εκπαίδευσης συμπλήρωσε η μητέρα σου;	*Αναλφάβητος ή λίγες τάξεις Δημοτικού*	4	3,8
	ΑπόφοιτοςΔημοτικού	2	1,9
	ΛίγεςτάξειςΓυμνασίου	6	5,7
	Λίγες τάξεις Λυκείου ή λίγες τάξεις εξατάξιου Γυμνασίου	33	31,4
	Ανώτατη Σχολή (π.χ. Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι.)	47	44,8
	Μεταπτυχιακές Σπουδές ή/και Διδακτορικό	13	12,4
6. Ποιο είναι το ετήσιο εισόδημα της οικογενείας σου;	*Δεν υπάρχει*	3	2,9
	Μέχρι 7.000 €	5	4,8
	Μέχρι 10.500 €	13	12,4
	Μέχρι 14.000 €	15	14,3
	Μέχρι 21.000 €	6	5,7
	Μέχρι 28.000 €	19	18,1
	Μέχρι 42.000 €	44	41,9
7. Ποια είναι η οικογενειακή κατάσταση των γονιών σου;	*Παντρεμένοι*	64	61,0
	Σεδιάσταση	6	5,7
	Διαζευγμένοι	27	25,7
	Ο ένας ή και οι δύο γονείς έχουν πεθάνει	8	7,6
8. Επέλεξε ποιο από τα παρακάτω σε αντιπροσωπεύει.	*Αυτό τον καιρό έχω μια σχέση που έχει κρατήσει τουλάχιστον ένα*	57	54,3

(Αν σημειώσεις την απάντηση 3, παράλειψε τα παρακάτω και συνέχισε στο Μέρος 2.)	*μήνα*		
	Είχα μια σχέση η οποία κράτησε τουλάχιστον ένα μήνα, αλλά αυτή η σχέση δεν υπάρχει πια.	30	28,6
	Δεν είχα ποτέ μια σχέση που να διήρκεσε τουλάχιστον ένα μήνα	17	16,2
9. Με ποιονζείς;	*Με τον/την σύντροφό μου*	19	18,1
	Σε ένα δωμάτιο ή διαμέρισμα μόνος/η μου. Κανείς δε μοιράζεται το δωμάτιο μαζί μου	28	26,7
	Με ένα/μία συγκάτοικο που δεν είναι ο/η σύντροφός μου	22	21,0
	Μετουςγονείςμου	18	17,1
	Μεάλλον	5	4,8
10. Ποια είναι η σχέση σου με το/τη σύντροφό σου (ή ποια ήταν ενώ ήσασταν μαζί);	*Συντροφική*	84	80,0
	Αρραβωνιασμένοι	4	3,8
	Συζούμε	4	3,8
11. Πόσο καιρό έχεις αυτή τη σχέση (ή πόσο καιρό διήρκεσε η πιο πρόσφατη σχέση);	*Λιγότερο από ένα μήνα*	5	4,8
	Περίπου ένα μήνα	2	1,9
	Περίπου δύομήνες	4	3,8
	Τρεις με πέντεμήνες	9	8,6
	Έξιμεέντεκα μήνες	11	10,5
	Περίπου ένα χρόνο	10	9,5
	Περισσότερο από ένα χρόνο, αλλά λιγότερο από δύο χρόνια	12	11,4
	Δύο ή περισσότερα χρόνια	39	37,1
12. Πριν από πόσο καιρό τελείωσε αυτή η σχέση;	*Δενέχειτελειώσει*	57	54,3
	Περίπου πριν από ένα μήνα	6	5,7
	Περίπου πριν από δύο μήνες	6	5,7
	Πριν από τρεις με πέντε μήνες	10	9,5
	Περίπου πρινένα χρόνο	5	4,8
	Περισσότερο από ένα χρόνο πριν	8	7,6
13. Ποιο είναι (ήταν) το φύλο του/της συντρόφου σας;	*Άνδρας*	55	52,4
	Γυναίκα	37	35,2
14. Είναι (ήταν) το σεξ μέρος της σχέσης σας;	*Όχι*	6	5,7
	Ναι	86	81,9

6.3 Εργαλεία συλλογής δεδομένων

Στο πλαίσιο της παρούσας έρευνας, τα δεδομένα συγκεντρώθηκαν μέσω ερωτηματολογίου σε μορφή Google forms (https://forms.gle/1koU2zvbaBZWqFmMA) που διασφάλιζε την ανωνυμία των συμμετεχόντων. Το ερωτηματολόγιο (Παράρτημα Ι) που χρησιμοποιήθηκε

απαρτίζεται από 3 βασικά μέρη: α) Δημογραφικές πληροφορίες (φύλο), β) το Προφίλ των Συντρόφων και της Σχέσης (The Partner and Relationships Profile) για την αξιολόγηση των αιτιολογικών παραγόντων για την άσκηση βίας προς ένα σύντροφο και γ) την Αναθεωρημένη Κλίμακα Τακτικών Σύγκρουσης (The RevisedConflictTacticsScales) για την εξασφάλιση πληροφοριών σχετικά με το ποσοστό και τη συχνότητα εμφάνισης βίας στη σχέση. Τα εργαλεία αυτά έχουν χρησιμοποιηθεί στην Ελλάδα είναι μεταφρασμένα στην ελληνική γλώσσα είναι σταθμισμένα, έγκυρα και αξιόπιστα (Straus, 1990. Straus, κ.α. 1999. Straus, κ.α., 1996. Straus & Mouradian, 1999).

Πιο συγκεκριμένα έπειτα από έγκριση, το ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε είναι από την Πτυχιακή εργασία του Α.Τ.Ε.Ι Κρήτης 2006 με θέμα : «Ψυχολογική βία στις συντροφικές σχέσεις φοιτητών, ποσοστά – συχνότητα και αίτια θυματοποίησης» με μέρος πρώτο να αφορά τα Δημογραφικά Στοιχεία. Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δώσουν απαντήσεις για να διευκρινιστούν κάποιες προσωπικές πληροφορίες και να προσδιοριστούν τα δημογραφικά τους δεδομένα. Οι ερωτήσεις αυτές (14 στον αριθμό) κάλυπταν θέματα όπως το φύλο, το έτος σπουδών, την ηλικία, την οικογενειακή κατάσταση, καθώς και την διάρκεια και ύπαρξη της πιο πρόσφατης συντροφικής τους σχέσης.

Το δεύτερο μέρος έχει να κάνει με το προφίλ των συντρόφων και της σχέσης (the Partner and RelationshipsProfile). Δηλαδή υπάρχουν 186 ερωτήσεις σχετικά με τη συντροφική σχέση των συμμετεχόντων οι οποίοι απάντησαν σε μια κλίμακα τεσσάρων σημείων (Συμφωνώ απόλυτα, Συμφωνώ, Διαφωνώ, Διαφωνώ απόλυτα). Αυτές λοιπόν οι ερωτήσεις εξετάζουν το Προφίλ της προσωπικότητας των συντρόφων (παράγοντες: αντικοινωνική προσωπικότητα, μεταιχμιακή, ιστορικό εγκληματικών πράξεων, κατάθλιψη, εχθρότητα σε σχέση με το φύλο, ιστορικό παραμέλησης, μετατραυματική διαταραχή του στρες, ιστορικό σεξουαλικής κακοποίησης, αυτο-έλεγχος, κοινωνική ενσωμάτωση, κοινωνική αποδοχή, στρεσσογόνες συνθήκες, χρήση ουσιών, αποδοχή βίας και βίαιη κοινωνικοποίηση) και ποιότητας της σχέσης (παράγοντες: θυμός, η σύγκρουση, η δέσμευση στη σχέση, προβλήματα επικοινωνίας, η κυριαρχία, η ζήλεια, αρνητικές αποδόσεις και το στρες στη σχέση).

Τέλος στο τρίτο μέρος πραγματοποιείται η άντληση πληροφοριών σχετικά με το ποσοστό και την συχνότητα εμφάνισης βίας στη σχέση με την Αναθεωρημένη κλίμακα τακτικών σύγκρουσης, αποτελείται από 78 ερωτήσεις οι οποίες έχουν στόχο να διερευνήσουν τη συχνότητα εμφάνισης βίας εννοώντας τη ψυχολογική βία, την φυσική επίθεση, τον φυσικό τραυματισμό και τον σεξουαλικό εξαναγκασμό. Οι απαντήσεις δίνουν πληροφορίες για το πόσες φορές ο ερωτώμενος διέπραξε ή δέχθηκε οποιαδήποτε από τις παραπάνω μορφές βίας από τον/την σύντροφο του. (Straus, 1990. Straus, κ.α. 1999. Straus, κ.α., 1996. Straus & Mouradian, 1999). Το ερωτηματολόγιο έχει μεταφραστεί στα Ελληνικά.

Όλες οι απαντήσεις δόθηκαν σε μια κλίμακα οκτώ διαφορετικών επιλογών : (1) Μια φορά τον τελευταίο χρόνο, (2) Δυο φορές τον τελευταίο χρόνο, (3) 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο,(4) 6-10 φορές τον τελευταίο χρόνο, (5) 11-20 φορές τον τελευταίο χρόνο, (6) περισσότερες από 20 φορές τον τελευταίο χρόνο, (7) καμία τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβη πιο πριν, και (8) αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ. Οι απαντήσεις αυτές παρέχουν πληροφορίες όχι μόνο για τον τελευταίο χρόνο της σχέσης του ερωτώμενου, αλλά καλύπτουν το ευρύτερο φάσμα της ζωής του. Επιπλέον, οι απαντήσεις που δείχνουν ότι κάποια μορφή βίας έχει συμβεί μια ή περισσότερες φορές εξετάστηκαν για την επικράτηση της βίαιη συμπεριφοράς, ενώ η συχνότητα αναφέρεται στον αριθμό των φόρων που διαπράχθηκε η βίαιη συμπεριφορά, είτε από τον θύτη είτε από το θύμα. Η κλίμακα τακτικών σύγκρουσης παρέχει ξεχωριστές πληροφορίες για την ήπια και την σοβαρή βία. Η σοβαρή βία περιλαμβάνει συμπεριφορές που μπορεί να οδηγήσουν σε βλάβη ή τραυματισμό και να απαιτούν ιατρική βοήθεια. Στην παρούσα ερευνητική εργασία επιλέξαμε να μελετήσουμε την ψυχολογική βία επομένως τα αποτελέσματα προέκυψαν από συγκεκριμένες ερωτήσεις που εξετάζουν την ψυχολογική βία.

6.4 Μέθοδοι στατιστικής ανάλυσης των δεδομένων

Η επεξεργασία των στοιχείων (στατιστική ανάλυση) έγινε μέσω του στατιστικού πακέτου IBMSPSS. Για την μελέτη της συντροφικής βίας στον φοιτητικό πληθυσμό, πραγματοποιήθηκαν διάφορες στατιστικές αναλύσεις για την εξαγωγή των αποτελεσμάτων. Αρχικά, για να εξεταστεί αν οι συνεχείς μεταβλητές ακολουθούν κανονική κατανομή, χρησιμοποιήθηκαν τεστ κανονικότητας, όπως το Kolmogorov-Smirnov και το Shapiro-Wilk. Αυτό ήταν σημαντικό για την επιλογή των

κατάλληλων στατιστικών δοκιμασιών που θα ακολουθούσαν, καθώς οι παραμετρικές δοκιμασίες απαιτούν κανονικότητα των δεδομένων.

Για τη σύγκριση δύο ανεξάρτητων ομάδων, όπως θύματα και μη θύματα, σε σχέση με μεταβλητές όπως η ψυχολογική θυματοποίηση, χρησιμοποιήθηκε το Mann-Whitney U Test, το οποίο είναι κατάλληλο όταν τα δεδομένα δεν πληρούν τις προϋποθέσεις για παραμετρικές αναλύσεις. Επιπλέον, το Kruskal-Wallis H Test εφαρμόστηκε για τη σύγκριση περισσότερων από δύο ανεξάρτητων ομάδων, όπως φοιτητές από διαφορετικά έτη σπουδών σε σχέση με την εμπειρία συντροφικής βίας. Το Kruskal-Wallis είναι μια επέκταση του Mann-Whitney U Test για περισσότερες από δύο ομάδες και είναι μη παραμετρικό, καταλληλότερο για δεδομένα που δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Για την ανάλυση των σχέσεων μεταξύ δύο συνεχών ή διατεταγμένων μεταβλητών, όπως οι δείκτες ψυχολογικής θυματοποίησης και προσωπικών χαρακτηριστικών (π.χ., εχθρότητα, κατάθλιψη), χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής συσχέτισης Spearman'srho. Αυτός ο συντελεστής είναι μη παραμετρικός και χρησιμοποιείται όταν οι συσχετίσεις δεν είναι γραμμικές ή όταν τα δεδομένα δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Τέλος, για την ανάλυση και την πρόβλεψη των πιθανοτήτων εμφάνισης συμπεριφορών βίας-θυματοποίησης με βάση ανεξάρτητες μεταβλητές, όπως ψυχολογικά χαρακτηριστικά, εφαρμόστηκε πολυωνυμική λογιστική παλινδρόμηση. Αυτή η μέθοδος επέτρεψε την εκτίμηση της πιθανότητας ενός αποτελέσματος, όπως η έναρξη βίας, με βάση πολλαπλούς προβλεπτικούς παράγοντες. Αυτές οι αναλύσεις παρείχαν μια ολοκληρωμένη κατανόηση των παραγόντων που σχετίζονται με τη συντροφική βία στον φοιτητικό πληθυσμό, επιτρέποντας τη διερεύνηση όχι μόνο την εμφάνιση αλλά και των υποκείμενων αιτίων και παραγόντων που συμβάλλουν στη διατήρηση της βίας-θυματοποίησης στις συντροφικές σχέσεις των φοιτητών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7.ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

7.1 Χαρακτηριστικά των συντροφικών σχέσεων των φοιτητών συνολικά και ανά φύλο

Στον Πίνακα 7.1.1 παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των συντροφικών σχέσεων των φοιτητών βάσει του φύλου τους, έτσι όπως διαμορφώθηκαν από τις απαντήσεις που δόθηκαν. Φάνηκε ότι το 30% των γυναικών αναφέρθηκε στην παρούσα σχέση έναντι 24% των ανδρών και το 20,20 % των γυναικών στην προηγούμενη έναντι του 8% των ανδρών. Οι περισσότεροι άνδρες δήλωσαν ότι είχαν λιγότερο μακροχρόνιες σχέσεις σε σχέση με τις γυναίκες και οι γυναίκες είχαν σε μεγαλύτερο ποσοστό σχέση, συζούσαν ή ήταν αραβωνιασμένες. Τέλος για το 93,50% του δείγματος το σεξ ήταν μέρος της σχέσης.

Πίνακας 7.1.1 Χαρακτηριστικά των συντροφικών σχέσεων των φοιτητών συνολικά και ανά φύλο

Χαρακτηριστικάσυντροφικώνσχέσεων		**Σύνολο (N=105)**	**Άντρες (N=40)**	**Γυναίκες (N=65)**
Κατάσταση σχέσης	*Παρούσα*	54,80%	24,00%	30,80%
	Προηγούμενη	28,90%	8,70%	20,20%
	Χωρίς προηγούμενη σχέση πάνω από 30 ημέρες	16,40%	5,80%	10,60%
Ποια είναι η σχέση σου με το/τη σύντροφό σου (ή ποια ήταν ενώ ήσασταν μαζί);	*Συντροφική*	91,30%	37,00%	54,30%
	Αρραβωνιασμένοι	4,40%	1,10%	3,30%
	Συζούμε	4,40%	3,30%	1,10%
Πόσο καιρό έχεις αυτή τη σχέση (ή πόσο καιρό διήρκεσε η πιο πρόσφατη σχέση);	*Λιγότερο από ένα μήνα*	5,40%	5,40%	0,00%
	Περίπου ένα μήνα	2,20%	0,00%	2,20%
	Περίπου δύομήνες	4,40%	1,10%	3,30%
	Τρειςμε πέντεμήνες	9,80%	3,30%	6,50%
	Έξιμεέντεκα μήνες	11,90%	5,40%	6,50%
	Περίπου ένα χρόνο	10,80%	5,40%	5,40%
	Περισσότερο από ένα χρόνο, αλλά λιγότερο από δύο χρόνια	13,10%	3,30%	9,80%
	Δύο ή περισσότερα χρόνια	42,40%	17,40%	25,00%
	Δενέχειτελειώσει	61,90%	29,30%	32,60%
Πριν από πόσο καιρό τελείωσε αυτή η σχέση;	*Περίπου πριν από ένα μήνα*	6,50%	2,20%	4,30%
	Περίπου πριν από δύο μήνες	6,50%	1,10%	5,40%
	Πριν από τρεις με πέντε μήνες	10,90%	2,20%	8,70%
	Περίπου πρινένα χρόνο	5,40%	4,30%	1,10%
	Περισσότερο από ένα χρόνο πριν	8,70%	2,20%	6,50%

Είναι (ήταν) το σεξ μέρος της σχέσης σας;	*Όχι*	6,50%	4,30%	2,20%
	Ναι	93,50%	37,00%	56,50%

7.2 Ποσοστά ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης ανά φύλο

Βάσει των αποτελεσμάτων, τα ποσοστά ψυχολογικής βίας ήταν 82.7%. Όπως φαίνεται στον Πίνακα 7.2.1 δεν παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες ως προς το ποσοστό της ψυχολογικής βίας (p.>0,05).

Πίνακας 7.2.1. Ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης ανα φύλο

ΜΕΤΑΒΛΗΤΕΣ	ΦΥΛΟ	Μ.Ο.	Τ.Α.	T-test	
				T	p.
Ψυχολογική βία - θυματοποίηση	Άνδρας	1,017	2,003		
	Γυναίκα	1,375	3,309	-0,595	0,207
Σοβαρή ψυχολογική βία - θυματοποίηση	Άνδρας	0,723	2,647		
	Γυναίκα	0,820	2,908	-0,595	0,207

Υπόμνημα: *1= Μία φορά τον τελευταίο χρόνο 2= Δύο φορές τον τελευταίο χρόνο 3= 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο 4= 6-10 φορές τον τελευταίο χρόνο 5= 11-20 φορές τον τελευταίο χρόνο 6= Περισσότερες από 20 φορές τον τελευταίο χρόνο 7= Καμία φορά τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβη πιο πριν 8= Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ*

7.3 Συνάφεια της ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης με τους αιτιολογικούς παράγοντες

Στους Πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται η συσχέτιση των παραγόντων που διερευνήθηκαν μέσω του ερωτηματολογίου της έρευνας με την εμφάνιση ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης. Οι παράγοντες ανήκουν σε δυο κατηγορίες: παράγοντες ποιότητας-προφιλ της σχέσης και παράγοντες της προσωπικότητας των συντρόφων. Η διερεύνησή περιλαμβάνει την εμφάνιση ψυχολογικής βιας - θυματοποίησης και της σοβαρής ψυχολογικής βιας – θυματοποίησης. Από τα αποτελέσματα διαπιστώθηκε, όπως φαίνεται στον πίνακα 7.3.1, ότι η συνολική ψυχολογική βια – θυματοποίηση, συσχετίζεται στατιστικά σημαντικά με τη διαχείριση θυμού (r=-,390, p<,01), τις αρνητικές αποδόσεις (r=,299, p<,01), την κυριαρχία (r=,217, p<,05) και το στρες στη σχέση (r=,219, p<,01). Ως προς την σοβαρής ψυχολογικής βιας – θυματοποίησης, παρατηρήθηκε στατιστικά σημαντική σχέση με τη διαχείριση θυμού (r=-,366, p<,01) και την κυριαρχία (r=,299, p<,01).

Πίνακας 7.3.1. Συνάφεια της ψυχολογικής θυματοποίησης με τις υποκλίμακες του προφίλ της σχέσης

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ		Ψυχολογική βία - θυματοποίηση	Σοβαρή ψυχολογική βία - θυματοποίηση
Διαχείριση θυμού	Pearson Correlation	-,390**	-,366**
	Sig. (2-tailed)	0,000	0,000
Σύγκρουση	Pearson Correlation	0,124	0,006
	Sig. (2-tailed)	0,225	0,956
Προβλήματα επικοινωνίας	Pearson Correlation	0,048	0,071
	Sig. (2-tailed)	0,639	0,488
Κυριαρχία	Pearson Correlation	,217*	,299**
	Sig. (2-tailed)	0,032	0,003
Ζήλια	Pearson Correlation	0,101	-0,071
	Sig. (2-tailed)	0,323	0,490
Αρνητικές αποδόσεις	Pearson Correlation	,299**	0,169
	Sig. (2-tailed)	0,003	0,097
Στρες στη σχέση	Pearson Correlation	,219*	0,192
	Sig. (2-tailed)	0,03	0,058

*** Σημαντική συνάφεια σε επίπεδο 0,01 (2πλής κατεύθυνσης)*

** Σημαντική συνάφεια σε επίπεδο 0,05 (2πλής κατεύθυνσης)*

Βάσει των αποτελεσμάτων του Πίνακα 7.3.2 που ακολουθεί παρατηρήθηκε ότι η ψυχολογική βία – θυματοποίηση είχε στατιστικά σημαντική σχέση με τον παράγοντα «μεταιχμιακή προσωπικότητα» (r=,262, p<,01).

Πίνακας 7.3.2 Συνάφεια της ψυχολογικής βίας- θυματοποίησης με τις υποκλίμακες του προφίλ προσωπικότητας των συντρόφων

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ		Ψυχολογική βία - θυματοποίηση	Σοβαρή ψυχολογική βία - θυματοποίηση
Αντικοινωνική προσωπικότητα	Pearson R	0,104	0,062
	p value	0,309	0,544
Μεταιχμιακή προσωπικότητα	Pearson R	,262**	0,149
	p value	0,009	0,143
Ιστορικό εγκληματικών πράξεων	Pearson R	0,082	0,099
	p value	0,420	0,334
Κατάθλιψη	Pearson R	0,014	0,053
	p value	0,892	0,607
Εχθρότητα φύλου	Pearson R	0,078	0,026
	p value	0,447	0,799
Ιστορικόπαραμέλησης	Pearson R	0,014	0,039
	p value	0,894	0,706
Μετατραυματική διαταραχή στρες	Pearson R	0,006	-0,081
	p value	0,95	0,43

Ιστορικό σεξουαλικής κακοποίησης	Pearson R	0,133	0,172
	p value	0,191	0,091
Αυτοέλεγχος	Pearson R	-0,177	-0,144
	P value	0,081	0,158
Κοινωνική ενσωμάτωση	Pearson R	-0,142	-0,176
	P value	0,163	0,082
Χρήση ουσιών	Pearson R	0,049	0,056
	P value	0,629	0,584

*** Σημαντική συνάφεια σε επίπεδο 0,01 (2πλής κατεύθυνσης)*

** Σημαντική συνάφεια σε επίπεδο 0,05 (2πλής κατεύθυνσης)*

7.4 Παράγοντες πρόβλεψης της σοβαρής και συνολικής ψυχολογικής βίας - θυματοποίησης

7.4.1 Παράγοντες πρόβλεψης σοβαρής ψυχολογικής βίας – θυματοποίησης

Για την εξέταση των παραγόντων πρόβλεψης της σοβαρής ψυχολογικής θυματοποίησης πραγματοποιήθηκε ανάλυση απλής γραμμικής παλινδρόμησης με τη μέθοδο enter και επίπεδο στατιστικής σημαντικότητας 0,05. Στον Πίνακα 7.4.2, παρουσιάζονται ο συντελεστής προσδιορισμού (R^2 = 0.512) και ο προσαρμοσμένος συντελεστής προσδιορισμού (R^2_{adj} = 0.352). Από τα νούμερα αυτά μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το μοντέλο προσαρμόζεται καλά στα δεδομένα. Στον Πίνακα 7.4.3 παρουσιάζεται η τιμή της ανάλυσης διακύμανσης του μοντέλου, που είναι σημαντική (F = 3,194, p<,01). Συμπεραίνουμε, επομένως, ότι υπάρχει μία στατιστικά σημαντική γραμμική σχέση ανάμεσα στην εξαρτημένη (Σοβαρή ψυχολογική βία – θυματοποίηση) και στις ανεξάρτητες μεταβλητές (αιτιολογικοί παράγοντες) ή αλλιώς ότι το μοντέλο έχει νόημα. Τέλος, στον Πίνακα 7.4.1. παρουσιάζονται οι εκτιμημένοι συντελεστές της παλινδρόμησης. Από τους αιτιολογικούς παράγοντες που μελετήθηκαν παρατηρήθηκε ότι τα προβλήματα επικοινωνίας (t=3,404, p<,01), η κυριαρχία (t=2,057, p<,05), το ιστορικό παραμέλησης (t=2,751, p<,01), οι στρεσσογόνες συνθήκες (t=2,147, p<,05) και βίαιη κοινωνικοποίηση (t=2,639, p<,01) επηρεάζουν το ποσοστό εμφάνισης της σοβαρής ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης.

Πίνακας7.4.1.1 Σύνοψη μοντέλου

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,716	0,512	0,352	2,253

Πίνακας 7.4.1.2 Ανάλυση διακύμανσης μοντέλου

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p
Regression	389,156	24	16,215	3,194	,000
Residual	370,548	73	5,076		
Total	759,705	97			

Πίνακας 7.4.1.3 Οι συντελεστές παλινδρόμησης για το ποσοστό ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης (σοβαρής).

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	8,92	4,507		1,979	0,052
Διαχείριση του θυμού	0,01	0,127	0,016	0,079	0,937
Αντικοινωνική προσωπικότητα	-0,099	0,164	-0,167	-0,601	0,550
Διαχείριση θυμού	-0,164	0,102	-0,299	-1,607	0,112
Μεταιχμιακή προσωπικότητα	0,059	0,138	0,118	0,428	0,670
Ιστορικό εγκληματικών πράξεων	-0,132	0,162	-0,24	-0,812	0,419
Σύγκρουση	0,094	0,143	0,188	0,659	0,512
Προβλήματα επικοινωνίας	0,457	0,134	0,73	3,404	**0,001**
Κατάθλιψη	0,086	0,127	0,108	0,674	0,502
Κυριαρχία	0,258	0,126	0,239	2,057	**0,043**
Εχθρότητα φύλου	-0,114	0,124	-0,208	-0,919	0,361
Ζήλια	0,083	0,076	0,189	1,092	0,278
Αρνητικές αποδόσεις	0,139	0,271	0,133	0,512	0,610
Ιστορικό παραμέλησης	0,233	0,085	0,403	2,751	**0,007**
Μετατραυματική διαταραχή στρες	-0,186	0,121	-0,314	-1,539	0,128
Θετική γονεική συμπεριφορά	-0,112	0,132	-0,123	-0,843	0,402
Δέσμευση στη σχέση	0,109	0,128	0,116	0,849	0,399
Στρες στη σχέση	0,039	0,063	0,102	0,627	0,532
Ιστορικό σεξουαλικής κακοποίησης	0,164	0,139	0,33	1,178	0,242
Αυτοέλεγχος	-0,062	0,14	-0,097	-0,444	0,658
Κοινωνική ενσωμάτωση	0,053	0,082	0,126	0,648	0,519
Στρεσσογόνες συνθήκες	0,261	0,121	0,424	2,147	**0,035**
Χρήση ουσιών	-0,134	0,104	-0,265	-1,281	0,204
Αποδοχή βίας	0,166	0,115	0,386	1,45	0,151
Βίαιη κοινωνικοποίηση	0,233	0,088	0,457	2,639	**0,010**

7.4.2 Παράγοντες πρόβλεψης συνολικής ψυχολογικής βίας – θυματοποίησης

Για την εξέταση της σχέσης της συνολικής ψυχολογικής θυματοποίησης με τους αιτιολογικούς παράγοντες που περιγράφηκαν, πραγματοποιήθηκε ανάλυση πολλαπλής γραμμικής παλινδρόμησης με τη μέθοδο enter και επίπεδο στατιστικής

σημαντικότητας 0,05. Στον Πίνακα 7.4.2.1, παρουσιάζονται ο συντελεστής προσδιορισμού (R^2 = 0.535) και ο προσαρμοσμένος συντελεστής προσδιορισμού (R^2_{adj} = 0.382). Από τα νούμερα αυτά μπορούμε να συμπεράνουμε ότι το μοντέλο προσαρμόζεται καλά στα δεδομένα. Στον Πίνακα 7.4.2.2 παρουσιάζεται η τιμή της ανάλυσης διακύμανσης του μοντέλου, που είναι σημαντική (F = 3,501, p<,01). Συμπεραίνουμε, επομένως, ότι υπάρχει μία στατιστικά σημαντική γραμμική σχέση ανάμεσα στην εξαρτημένη (Συνολική ψυχολογική βία - θυματοποίηση) και στις ανεξάρτητες μεταβλητές (αιτιολογικοί παράγοντες) ή αλλιώς ότι το μοντέλο έχει νόημα. Τέλος, στον Πίνακα 7.4.2.3 παρουσιάζονται οι εκτιμημένοι συντελεστές της παλινδρόμησης. Από τους παράγοντες που μελετήθηκαν παρατηρήθηκε ότι η διαχείριση του θυμού (t=-2,323, p<,05), τα προβλήματα επικοινωνίας (t=3,443, p<,01), η κυριαρχία (t=3,196 p<,01), η ζήλια (t=2,073, p<,05), οι αρνητικές αποδόσεις (t=2,15, p<,05), το ιστορικό παραμέλησης (t=2,947, p<,01), η δέσμευση στη σχέση (t=2,409, p<,05) και η βίαιη κοινωνικοποίηση (t=2,561, p<,05) επηρεάζουν το ποσοστό εμφάνισης της ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης.

Πίνακας7.4.2.1 Σύνοψη μοντέλου

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,731	0,535	0,382	2,26323

Πίνακας 7.4.2.2 Ανάλυση διακύμανσης μοντέλου

Model	Sum of Squares	df	Mean Square	F	p.
Regression	430,351	24	17,931	3,501	,000
Residual	373,92	73	5,122		
Total	804,271	97			

Πίνακας 7.4.2.3 Οι συντελεστές παλινδρόμησης για το ποσοστό ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης (συνολικής).

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	p
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	7,157	4,528		1,581	0,118
Αντικοινωνική προσωπικότητα	-0,007	0,165	-0,012	-0,044	0,965
Διαχείριση θυμού	-0,238	0,103	-0,422	-2,323	**0,023**
Μεταιχμιακή προσωπικότητα	0,115	0,139	0,222	0,83	0,409
Ιστορικό εγκληματικών πράξεων	-0,004	0,163	-0,007	-0,024	0,981
Σύγκρουση	0,056	0,143	0,109	0,393	0,696
Προβλήματα επικοινωνίας	0,464	0,135	0,721	3,443	**0,001**
Κατάθλιψη	0,002	0,128	0,003	0,016	0,987
Κυριαρχία	0,403	0,126	0,362	3,196	**0,002**
Εχθρότητα φύλου	-0,106	0,125	-0,187	-0,846	0,401
Ζήλια	0,159	0,077	0,35	2,073	**0,042**
Αρνητικές αποδόσεις	0,585	0,272	0,545	2,15	**0,035**
Ιστορικό παραμέλησης	0,25	0,085	0,422	2,947	**0,004**
Μετατραυματική διαταραχή στρες	-0,084	0,121	-0,137	-0,69	0,492
Θετική γονεική συμπεριφορά	-0,038	0,133	-0,04	-0,283	0,778
Δέσμευση στη σχέση	0,31	0,129	0,322	2,409	**0,019**
Στρες στη σχέση	0,107	0,063	0,272	1,707	0,092
Ιστορικό σεξουαλικής κακοποίησης	0,045	0,14	0,088	0,32	0,75
Αυτοέλεγχος	-0,008	0,14	-0,013	-0,06	0,952
Κοινωνική ενσωμάτωση	0,14	0,082	0,323	1,708	0,092
Στρεσσογόνες συνθήκες	0,058	0,122	0,091	0,474	0,637
Χρήση ουσιών	-0,109	0,105	-0,211	-1,043	0,3
Αποδοχή βίας	-0,033	0,115	-0,074	-0,285	0,776
Βίαιη κοινωνικοποίηση	0,228	0,089	0,433	2,561	**0,013**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΣΥΖΗΤΗΣΗ –ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

8.1 Συζήτηση

Στα πλαίσια της παρούσας μελέτης εξετάστηκε το ζήτημα των Ελλήνων φοιτητών/τριών που γίνεται θύμα ψυχολογικής βίας στην συντροφική του σχέση και οι παράγοντες (προσωπικότητα συντρόφων, ποιότητα σχέσης) που επηρεάζουν την εμφάνιση συμπεριφορών ψυχολογικής βίας στα πλαίσια των συντροφικών σχέσεων.

Σύμφωνα με τις αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν, βρέθηκε ότι ένα σημαντικό ποσοστό 82.7% φοιτητών/τριών βιώνουν ψυχολογική βία στη συντροφική τους σχέση.Τα ευρήματα της έρευνας αυτής έρχονται σε συμφωνία με την έρευνα του Δελατόλα και των συνεργατών του (2006) και του Ramirez (2002) στις οποίες βρέθηκαν υψηλά ποσοστά ψυχολογικής βίας. Αυτό σημαίνει ότι οι διαστάσεις του φαινομένου είναι ανησυχητικές και απαιτούνται κατάλληλες ενέργειες πρόληψης και διαχείρισης του φαινομένου.

Χαρακτηριστικά που έχουν να κάνουν με την προσωπικότητα του συντρόφου (μεταιχμιακή προσωπικότητα) βρέθηκε να συσχετίζονται με την εμφάνιση του φαινομένου της ψυχολογικής βίας όπως και παράγοντες που έχουν να κάνουν με το προφιλ της συντροφικής σχέσης (διαχείριση θυμού αρνητικά, οι αρνητικές αποδόσεις, η κυριαρχία, το στρες στη σχέση). Τα αποτελέσματα αυτά συμφωνούν με την υπάρχουσα βιβλιογραφία (Μακρυγιάννη, 2012. Καραγιάννη & Μιχαηλίδου, 2021).

Ως προς τους παράγοντες πρόβλεψης της ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης, όπως και στην έρευνα των Lunderberg και των συνεργατών της (2004), η διαχείριση του θυμού αποτέλεσε το καλύτερο προγνωστικό δείκτη για την εκδήλωση ψυχολογικής βίας στη συντροφική σχέση. Στην παρούσα έρευνα φάνηκε ότι όσο περισσότερο το άτομο διαχειρίζεται το θυμό του, τόσο λιγότερο καθίσταται θύμα ψυχολογικής βίας (ιδιαίτερα της σοβαρής) από τον / την σύντροφο. Στην παρούσα μελέτη φάνηκε, επίσης, ότι το ιστορικό παραμέλησης, η βίαιη κοινονικοποίηση επηρεάζουν το ποσοστό συντροφικής βίας. Αυτό εύκολα μπορεί να ερμηνευτεί και με μέσα από την έρευνα της Lavoie και των συνεργατών της (2002), που επισήμαναν ότι οι σκληρές γονικές πρακτικές επηρεάζουν τα παιδιά στην αποδοχή της βίας στις μετέπειτα συντροφικές σχέσεις τους. Σύμφωνα και με τους Robert Marcus και Bruce Swett (2003) η ζήλεια και οι αρνητικές αποδόσεις φάνηκαν ότι συμβάλουν στην εμφάνιση

βίας μεταξύ συντρόφων όπως και η δέσμευση στη σχέση, όταν η σχέση είναι κακοποιητική, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο ελέγχου ή χειραγώγησης. Ακόμα όπως και στην μελέτη του Smith και Williams, (2023) η κυριαρχία, τα προβλήματα επικοινωνίας και το στρες στη σχέση αποτέλεσαν σημαντικούς προβλεπτικούς παράγοντες ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης. Μέσα σε μια ατμόσφαιρα υποτίμησης και εκφοβισμού στην οποία δεν κυριαρχεί ο διάλογος είναι πιθανό να δημιουργούνται αρνητικά συμπτώματα ψυχοπαθολογίας, όπως στρες, τα οποία έχουν ως αποτέλεσμα την εκδήλωση ψυχολογικής βιας-θυματοποίησης στη συντροφική σχέση.

Ως προς το φύλο των συμμετεχόντων, τόσο οι άνδρες όσο και οι γυνάικες βρέθηκαν να βιώνουν ψυχολογική βία στη συντροφική σχέση τους. Τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης συμφωνούν με την έρευνα του Straus (2001) και των Straus και Savage (2003), που δείχνουν ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες μπορεί να αποτελέσουν θύματα ψυχολογικής βίας. Αυτό υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται στην κοινωνία κατάλληλα προγράμματα παρέμβασης που θα υποστηρίζουν γυναίκες και άνδρες που έχουν πέσει θύματα ψυχολογικής βίας στη συντροφική τους σχέση.

Συμπερασματικά, οι διαστάσεις του φαινομένου της ψυχολογικής βίας στο φοιτητικό πληθυσμό στην Ελλάδα είναι ανησυχητικές και φαίνεται ότι υπάρχουν σημαντικοί παράγοντες πρόβλεψης του φαινομένου που αφορούν την προσωπικότητα των συντρόφων και το προφιλ της σχέσης. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε τις διαφορές στις αντιλήψεις και εμπειρίες σχετικά με τη βία και να αναλύσουμε τους παράγοντες κινδύνου και προστασίας, ώστε να αναπτυχθούν στοχευμένες στρατηγικές πρόληψης και υποστήριξης. Η μελέτη της συντροφικής βίας, με έμφαση στις αποτελεσματικές παρεμβάσεις, είναι κρίσιμη για την πρόληψη και αντιμετώπιση του προβλήματος, συμβάλλοντας στην προστασία της ψυχικής υγείας των φοιτητών και στη βελτίωση της ακαδημαϊκής και κοινωνικής ζωής τους.

8.2 Συμπεράσματα

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια απόπειρα στον ελληνικό χώρο να διερευνηθεί σε βάθος το φαινόμενο της συντροφικής βίας στην Ελλάδα. Η ερευνητική υπόθεση «ένα σημαντικό ποσοστό Ελλήνων φοιτητών θα είναι θύμα ψυχολογικής βίας στη σχέση του», επιβεβαιώθηκε, παρατηρήθηκε ότι τα ευρήματα της μελέτης υποστηρίζουν πως η

συντροφική βία στον φοτητικό πληθυσμό παρατηρείται σε ποσοστό 82.7%. Η ερευνητική υπόθεση «παράγοντες που έχουν να κάνουν με το προφιλ-ποιότητα της σχέση ή με τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας των συντρόφων αναμένεται να επηρεάζουν την εμφάνιση του φαινομένου της ψυχολογικής βίας στη συντροφική σχέση», επιβεβαιώθηκε και αυτή καθώς παρατηρήθηκε ότι οι παράγοντες προσωπικότητας των συντρόφων και προφιλ της σχέσης επηρεάζουν τη ψυχολογική θυματοποίηση των φοιτητών. Ακολούθως, διαπιστώθηκε ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες ήταν θύματα ψυχολογικής βίας, δεν διαπιστώθηκε στατιστικά σημαντική σχέση ως προς το φύλο και την εκδήλωση ψυχολογικής βίας-θυματοποίησης.

Η χρησιμότητα της παρούσας έρευνας σε γενικές γραμμές έγκειται στη διασαφίνηση των παραγόντων αυτών που ωθούν τα άτομα στη θυματοποίηση. Επίσης, παρουσιάστηκε ένα υψηλό ποσοστό βίας μεταξύ των σχέσεων των φοιτητών του δείγματος, γεγονός το οποίο υπογραμμίζει τη σημαντικότητα λήψης κατάλληλων μέτρων αντιμετώπισης από την πολιτεία. Η πρωτοτυπία της έγκειται στο ότι δεν εντοπίστηκαν έως σήμερα στην ελληνική βιβλιογραφία αρκετές ερευνητικές μελέτες που να μελετούν τη συντροφική βία μεταξύ των φοιτητών, αναλύοντας τους αιτιολογικούς παράγοντες που παρουσιάστηκαν στην παρούσα έρευνα.

8.3 Περιορισμοί της έρευνας και προτάσεις για μελλοντικές έρευνες

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα αποτελέσματα της παρούσας μελέτης μπορούν να κατανοηθούν καλύτερα εάν ιδωθούν μέσα από το πρίσμα των περιορισμών τους, ώστε να αποτελέσουν βάση για επόμενες ερευνητικές προσπάθειες. Μεθοδολογικά, η αντιπροσωπευτικοτητα του δείγματος είναι περιορισμένη, αφού στην μελέτη συμμετείχαν περισσότερες γυναίκες από άνδρες, ηλικίας από 18 εως και 29 ετών στο μεγαλύτερο μέρος του δείγματος. Ένας άλλος περιορισμός της μελέτης σχετίζεται με τη συλλογή ποσοτικών δεδομένων από εργαλεία αυτοαναφοράς. Θα ήταν σημαντικό και θα ενίσχυε την αξιοπιστία των ευρημάτων, αν στο μέλλον οι έρευνες χρησιμοποιούσαν επιπλέον δεδομένα από συνεντεύξεις. Οι ερευνητές θα μπορούσαν ακόμα για την καλύτερη κατανόηση του φαινομένου της συντροφικής βίας να συγκρίνουν τα δεδομένα της συντροφικής βίας στην Ελλάδα με δεδομένα από άλλες χώρες. Μια συγκριτική μελέτη θα έφερνε στο φως πληροφορίες χρήσιμες για την αποτελεσματικότερη υποστήριξη των θυμάτων.

Αναγκαίο θεωρείται οι ερευνητές να μην εστιάσουν μόνο στην μελέτη του ποσοστού εκδήλωσης του φαινομένου της συντροφικής βίας αλλά και αν προχωρήσουν στο σχεδιασμό κατάλληλων παρεμβάσεων υποστήριξης προς άτομα που έχουν βιώσει βια στις συντροφικές τους σχέσεις. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν: ενημερώσεις στα σχολεία, σεμινάρια, ημερίδιες, συνέδρια, επιμορφώσεις σε επαγγελματίες υγείας και κοινωνικής φροντίδας αλλά και προς τους ίδιους τους φοιτητές. Ακόμη προτείνεται η ευαισθητοποίηση των γονέων και η ενημέρωσή τους για τα ζητήματα αυτά. Η ανατροφή των παιδιών στο σπίτι, τα ερεθισματα και οι προσλαμβάνουσες που έχουν, διαδραματίζουν καθοριστικής σημασίας ρόλο για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας τους ως ενήλικες.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΓΓΛΙΚΗ

Ali, P. A., &Naylor, P. B. (2013). Intimate partner violence: A narrative review of the biological and psychological explanations for its causation. *Aggression and Violent Behavior*, 18(3), 373-382.

Akers, C., & Hughes, D. (2023). A framework for understanding women's use of nonlethal violence in intimate heterosexual relationships. *Violence Against Women*, 29(1), 1364-1389. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1177/107780102237408

Berkowitz, L. (1990). On the formation and regulation of anger and aggression: A cognitive–neoassociationistic analysis. *American Psychologist*, *45*(4), 494–503. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1037/0003-066X.45.4.494

Beyene, A. S., Chojenta, C., Tsegay, G., Melka, A. S., & Loxton, D. (2015). Gender-based violence among female youths in educational institutions of Sub-Saharan Africa: A systematic review and meta-analysis. *BMC Women's Health*, *15*, 1-10. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1186/s12905-015-0247-5

Brassard, M. R., Hart, S. N., & Hardy, D. B. (1993). The psychological maltreatment rating scales. *Child Abuse & Neglect*, *17*(5), 651-663. Ανακτήθηκε από https://doi.org/10.1016/0145-2134(93)90017-S

Gunderson, J. G. (2001). *Borderline personality disorder: A clinical guide*. American Psychiatric Press.

Carlson, B. E. (1984). Causes and maintenance of domestic violence: An ecological analysis. *Social Service Review*, *58*(4), 569-587. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1086/643518

Hoermann, S., Zupanick, C. E., & Dombeck, M. (2015). *The impact of borderline personality disorder on relationships*. PsychCentral.

Chan, E. K. L. (2004). Group therapy for male batterers: A Chinese experience.*Social Work with Groups, 26*(4), 79-90.

Dekeseredy, W. S. (2011). Feminist contributions to understanding woman abuse: Myths, controversies and realities. *Aggression and Violent Behavior, 16*, 297-302.

Linehan, M. M. (1993). *Cognitive-behavioral treatment of borderline personality disorder*. Guilford Press.

Dodge, K. A., &Coie, J. D. (1987). Social information-processing factors in reactive and proactive aggression in children's peer groups. *Journal of Personality and Social Psychology*, *53*(6), 1146–1158. Ανακτήθηκε από https://doi.org/10.1037/0022-3514.53.6.1146

Dobash, R. E., &Dobash, R. P. (1979). *Violence against wives.* Free Press.

Dobash, R. E., &Dobash, R. P. (Eds.). (1998). *Rethinking violence against women*. Sage Publications.

Dobash, R. P., Dobash, R. E., Wilson, M., & Daly, M. (1992). *The myth of sexual symmetry in marital violence. Social Problems*, *39*(1), 71-91. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.2307/3096958

Durkeim, E (1933). "The division of labor in society". New York : Free Press. Ανακτήθηκε απο http://fs2.american.edu/dfagel/www/Class%20Readings/Durkheim/Division%20Of%20Labor%20Final%20Version.pdf

Dollard, J., Doob, L. W., Miller, N. E., Mowrer, O. H., & Sears, R. R. (1939). *Frustration and aggression.* Yale University Press.

Flake, T. A., Barros, C., Schraiber, L. B., &Menezes, P. R. (2013). Intimate partner violence among undergraduate students of two universities of the state of São Paulo, Brazil. *RevistaBrasileira de Epidemiologia, 16*(04), 801-816. Ανακτήθηκε από https://www.scielo.br/j/rbepid/a/XhTvkwHy3HBPJVhqrPDqJFS/?lang=en

FRA. (2014). Violence against women: An EU-wide survey. Results at a glance. European Union Agency for Fundamental Rights. Ανακτήθηκε απο https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-results-glance

Gelles, R. J. (1988). Multiple stressors, violence in the family of origin, and marital aggression: A longitudinal investigation. *Journal of Family Violence*, 3(4), 265-277. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1007/BF00977742

Gelles, R. J., &Straus, M. A. (1979). Determinants of violence in the family: Toward theoretical integration. In W. R. Burr, R. Hill, F. I. Nye, & I. L. Reiss (Eds.), *Contemporary theories about the family* (pp. 549–581). Free Press.

Gilgun, J. F. (1991). *Resilience and the intergenerational transmission of child sexual abuse.* Στο M. Q. Patton (Ed.), *Family sexual abuse: Frontline research and evaluation* (σ. 93-105). Sage Publications.

Hart, S. D., Dutton, D. G., &Newlove, T. (1993). The prevalence of personality disorder among wife assaulters. *Journal of Personality Disorders*, *7*(4), 328-340.

Herman, J. (1996). *Trauma and Recovery: The Aftermath of Violence—From Domestic Abuse to Political Terror.* Basic Books.

Huesmann, L. R. (1998). *The role of information processing and cognitive schema in the acquisition and maintenance of habitual aggressive behavior. In R. G. Geen& E. Donnerstein (Eds.), Human aggression: Theories, research, and implications for social policy* (pp. 73–109). Academic Press.

James, K. (1996). *Truth or fiction, men as victims of domestic violence?Australianand New Zealand Journal of Family Therapy*, 17(3), 121-125

Johnson, M. P. (1995). Patriarchal terrorism and common couple violence: Two forms of violence against women. *Journal of Marriage and the Family*, *57*(2), 283-294. Ανακτήθηκε από http://www.jstor.org/stable/353683

Kurz, D. (1989). Social science perspectives on wife abuse: Current debates and future directions. *Gender & Society*, *3*(4), 489-505. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1177/089124389003004007

Lavoie, F., Hébert, M., Tremblay, R., Vitaro, F., Vézina, L., & McDuff, P. (2002). History of family dysfunction and perpetration of dating violence by adolescent boys: a longitudinal study. *Journal of Adolescent Health, 30*(5), 375–383. https://doi.org/10.1016/s1054-139x(02)00347-6

Le Bon, G. (1960). *The crowd. Viking Press*. (Original work published 1895)

Lundeberg, K., Stith, S. M., Penn, C. E., & Ward, D. B. (2004). A Comparison of Nonviolent, Psychologically Violent, and Physically Violent Male College Daters.

Journal of Interpersonal Violence, 19(10), 1191–1200. https://doi.org/10.1177/0886260504269096

Martin, D. (1981). *Battered wives*. Volcano Press.

Malcolm, P. (2002). *Psychopathology and Behavior: Analyzing Abuse*. Oxford University Press.

Mignon, S. I., Larson, C. J., & Holmes, W. M. (2002). *Family abuse: Consequences, theories, and responses.* Allyn & Bacon.

Roy, M. (Ed.). (1989). *Battered women: A psychosocial study of domestic violence*. Van Nostrand Reinhold.

Saunders, D. G. (2002). Are physical assaults by wives and girlfriends a major social problem: A review of the literature. *Violence Against Women*, 8(12), 1424-1448.

Schank, R. C., &Abelson, R. P. (1977). *Scripts, plans, goals, and understanding: An inquiry into human knowledge structures.* Erlbaum.

Schwartz, D., & Proctor, L. J. (2000). Community violence exposure and children's social adjustment in the school peer group: The mediating roles of emotion regulation and social cognition. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, *68*(4), 670–683. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1037/0022-006X.68.4.670

Shahinfar, A., Kupersmidt, J. B., &Matza, L. S. (2001). The relation between exposure to violence and social information processing among incarcerated adolescents. *Journal of Abnormal Psychology*, 110(1), 136–141. Ανακτήθηκε απο https://doi.org/10.1037/0021-843X.110.1.136

Smith, M. (1991). Patriarchal ideology and wife beating: A test of a feminist hypothesis. *Violence and Victims*, *5*(3), 257-273.

Lundeberg, K., Stith, S. M., Penn, C. E., & Ward, D. B. (2004). A comparison of nonviolent, psychologically violent, and physically violent male college daters. *Journal of International Violence*, *19*(10), 1191-2000.

Straus, M. A. (1990). The Conflict Tactics Scales and its critics: An evaluation and new data on validity and reliability. Physical Violence in American Families: Risk Factors and Adaptations to Violence in 8,145 *Families*, 49-73. Transaction Publishers.

Straus, M. A., &Mouradian, V. E. (1999). Preliminary psychometric data for the Personal and Relationships Profile (PRP): A multi-scale tool for clinical screening and research on partner violence and other aspects of relationships. *Violence and Victims*, *14*(4), 359-380.

Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S., &Sugarman, D. B. (1996). The revised Conflict Tactics Scales (CTS2): Development and preliminary psychometric data. *Journal of Family Issues*, *17*(3), 283-316.

Straus, M. A., Hamby, S. L., Boney-McCoy, S., &Sugarman, D. B. (1999). The Personal and Relationships Profile (PRP). *Journal of Family Psychology*, *13*(1), 69-79.

Straus, M.A., Hamby, S.L., Boney-McCoy, S. and Sugarman, D. (1999). *The personal and relationships profile (PRP) Durham, NH: Family Research Laboratory*, University of New Hampshire.

Walker, L. E. (1984). *The battered woman syndrome.*Springer.

Yick, A. G. (2001). Feminist theory & status inconsistency theory: Application to domestic violence in Chinese immigrant families. *Violence Against Women*, *7*(5), 545-562.

Yodanis, C. (2004). Gender inequality, violence against women and fear: A cross-national test of the feminist theory of violence against women. *Journal of Interpersonal Violence*, *19*(6), 656-675.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αθανασιάδου, Χ., &Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Β. (2010).*Η διαμόρφωση των ταυτοτήτων φύλου: Μια φεμινιστική προσέγγιση.* Στο Β. Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, Χ. Αθανασιάδου, & Α. Στογιαννίδου (Επιμ.), *Συμβουλευτική με την οπτική του φύλου* (σ. 27-63). Ελληνικά Γράμματα.

Αποστολίδου, Α., Γιακουμάκη, Ε., &Τσαρακτσή, Σ. (2014). Σχεδιασμός και δοκιμή πολυεπίπεδης παρέμβασης για τη βελτίωση των στάσεων, συμπεριφορών, και γνώσεων των φοιτητών ως προς τη συντροφική βία (Πτυχιακή εργασία). ΤΕΙ Κρήτης, Ηράκλειο.

Βασιλείου, Α. (2019). *Η συντροφική βία στις νεαρές ηλικίες: Κοινωνικές και ψυχολογικές επιπτώσεις.* Αθήνα: Εκδόσεις Παπαδόπουλος.

Βασιλείου, Α. (2020). *Η συντροφική βία και οι ψυχολογικές της επιπτώσεις στους νέους.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

Γεώργας, Δ. (1995). *Κοινωνική Ψυχολογία: Στάσεις, αντίληψη του προσώπου, στερεότυπα, επιθετικότητα, δυαδικές σχέσεις και επικοινωνία* (Τόμος Α΄). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Γκόλια, Α., Μανιδάκη, Μ., &Μπαντία, Ε. (2014). Συντροφική κακοποίηση ατόμων με προβλήματα όρασης [PDF]. Πανεπιστήμιο Ηρακλείου. Ανακτήθηκε από https://apothesis.lib.hmu.gr/bitstream/handle/20.500.12688/1065/Gkolia_Manioudaki_Mpantia.2014.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Δελατόλας, Αντώνιος Κωνσταντινίδου-, Ισμιρλή Πολυξένη (2006). Ψυχολογική βία στις συντροφικές σχέσεις φοιτητών, ποσοστά – συχνότητα και αιτία θυματοποίησης. [Πτυχιακή εργασία, ΤΕΙ Κρήτης]. Ανακτήθηκε απόhttps://apothesis.lib.hmu.gr/handle/20.500.12688/1121

Διοτίμα. (χ.χ.). Ενδοοικογενειακή βία: Μορφές και επιπτώσεις. Κέντρο Γυναικείων Ερευνών και Μελετών Διοτίμα. Ανακτήθηκε από https://diotima.org.gr/endooikogeneiaki-via-morfes-kai-epiptoseis/

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (1998). Σπάστε τη Σιωπή. Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ). Ανακτήθηκε από https://www.kethi.gr/sites/default/files/attached_file/file/2020-

12/%CE%A3%CF%80%CE%AC%CE%B6%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B1%CF%82%20%CF%84%CE%B7%20%CF%83%CE%B9%CF%89%CF%80%CE%AE%20_%CF%80%CF%81%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC.pdf

Ελληνική Δημοκρατία. (2006). Νόμος 3500/2006: «Για την καταπολέμηση της βίας στην οικογένεια». Ανακτήθηκε από https://www.e-nomothesia.gr/oikogeneia/n-3500-2006.html

Κανταράκη, Μ. (2017). Η *συντροφική βία στον φοιτητικό πληθυσμό: Προκλήσεις και προοπτικές.* Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Κυριακίδη.

Καραγιάννη, Ν., & Μιχαηλίδου, Κ. (2021). *Οι αντιλήψεις των φοιτητών/τριών της πόλης του Ηρακλείου σε σχέση με την άσκηση συντροφικής βίας ανεξαρτήτως φύλου* [Πτυχιακή εργασία, ΤΕΙ Κρήτης]. Apothesis. Ανακτήθηκε από https://apothesis.lib.hmu.gr/bitstream/handle/20.500.12688/10141/KaragianniNikolais_MichailidouKonstantina2021.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Καραγιάννης, Μ. (2017). *Η κατάθλιψη και το άγχος ως συνέπειες της συντροφικής βίας στους φοιτητές: Έρευνα σε ελληνικά πανεπιστήμια.* Πάτρα: Εκδόσεις Γεωργιάδη.

Καρουζάκης, Α. (2017). ECHRcaselaw. Ανακτήθηκε από http://elf-fae.eu/wp-content/uploads/2017/07/Speech-Athanasios-Karouzakis-ECHR-case-law.pdf

Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας (ΚΕΘΙ). (2020, Φεβρουάριος 28). Η βία κατά των γυναικών σε αριθμούς. ΚΕΘΙ. Ανακτήθηκε από https://www.kethi.gr/nea/i-bia-kata-ton-gynaikon-se-arithmoys-0

Κυριακίδης, Δ. (2018). *Ψυχολογική υποστήριξη φοιτητών: Προγράμματα παρέμβασης για την αντιμετώπιση της συντροφικής βίας.* Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική.

Κυριακίδης, Δ. (2021). *Ψυχολογικές επιπτώσεις της συντροφικής βίας στους φοιτητές: Έρευνα σε ελληνικά πανεπιστήμια. Θεσσαλονίκη:* Εκδόσεις Κυριακίδη.

Μαυρομμάτης, Ι., &Αλεξίου, Π. (2020). *Πρόληψη και αντιμετώπιση της συντροφικής βίας στις φοιτητικές σχέσεις: Θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις.* Πάτρα: Εκδόσεις Γεωργιάδη.

Νικολαΐδη, Λ., &Συμώνη, Σ. (2016). *Βία και κακοποίηση στο χώρο της οικογένειας: Νοσηλευτική προσέγγιση* (Προπτυχιακή/Διπλωματική εργασία). ΑΤΕΙ Θεσσαλονίκης. Ανακτήθηκε από http://195.251.240.227/jspui/handle/123456789/15133

Παπαδοπούλου, Ε., & Σπυριδάκης, Ν. (2015). *Κοινωνιολογική προσέγγιση της συντροφικής βίας στους νέους: Μελέτες περίπτωσης*. Κομοτηνή: Εκδόσεις Αντ. Σταμούλη.

Παπαδόπουλος, Ν. (1992). *Επιθετικότητα: Κλασικές θεωρίες και πειραματικές διαπιστώσεις. Στο Ι.Ν. Νέστορος (Επιμ.), Η επιθετικότητα στην οικογένεια, στο σχολείο και στην κοινωνία* (σ. 23-36). Ελληνικά Γράμματα.

Παπαδόπουλος, Ν. (2020). Η επίδραση της κοινωνικής πολιτικής στις τοπικές κοινότητες [Δημοσιευμένη διατριβή]. Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ανακτήθηκε από https://hdl.handle.net/10442/hedi/44258

Πράντζαλου, Χ. (2022, Ιούνιος 15). Τα χαρακτηριστικά της συμπεριφοράς του θύτη και του θύματος. Psychology.gr. Ανακτήθηκε από https://www.psychology.gr/psychologia-sxeseon/6447-ta-xaraktiristika-tis-symperiforas-tou-thyti-kai-tou-thymatos.html

Social Policy. (2021, Νοέμβριος 25). Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών στην Ελλάδα. Social Policy. Ανακτήθηκε από https://socialpolicy.gr/2021/11/μεγάλη-έρευνα-για-την-ενδοοικογενεια.html

Σπινέλλη, Κ. Δ. (1997). *Crime in Greece in Perspective.*Αθήνα: Εκδόσεις ΣάκκουλαςΑντ. Ν., σελ. 11.

Συμβουλευτικά Κέντρα Αθήνας – Πειραιά Γενικής Γραμματείας Ισότητας. (2002, Νοέμβριος). Κι όμως… μπορείς να ζεις ελεύθερη από το φόβο της βίας.

The Press Project. (2021, Μάιος 12). Μία στις τρεις γυναίκες παγκοσμίως δηλώνει ότι έχει υποστεί βία - Η συντροφική βία η πιο συχνή μορφή κακοποίησης των γυναικών. The Press Project. Ανακτήθηκε από https://thepressproject.gr/mia-stis-treis-gynaikes-pagkosmios-dilonei-oti-echei-ypostei-via-i-syntrofiki-via-i-pio-sychni-morfi-kakopoiisis-ton-gynaikon/

Τσιγγρής, Α. (1993). *Ο βιασμός: Ένα αθέατο έγκλημα*. Εκδώσεις: Σάκκουλα.

Τσιγγρής, Α. (1996). *Ο βιασμός: Ένα αθέατο έγκλημα*. Εκδώσεις: Σάκκουλα.

Χατζηβασιλειάδης, Γ. (2005). *Αίτια και παράγοντες που συμβάλλουν στην εκδήλωση επιθετικής συμπεριφοράς φιλάθλων σε Εθνικά Επαγγελματικά και Ερασιτεχνικά πρωταθλήματα της Ελλάδας* (Διδακτορική διατριβή). Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ανακτήθηκε από https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/31528

Χρυσάφη, Α. (2022, Μάιος 1). Ενδοοικογενειακή βία. YourPsychologist. Ανακτήθηκε από https://www.yourpsychologist.gr/post/ενδοοικογενειακή-βία

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. Ερωτηματολόγιο έρευνας

Αγαπητοί/ες συμμετέχοντες/συμμετέχουσες,

Σας ευχαριστούμε για το ενδιαφέρον να συμμετάσχετε στην παρούσα έρευνα, της οποίας σκοπός είναι η διερεύνηση της συντροφικής βίας σε σχέσεις φοιτητών και των χαρακτηριστικών προσωπικότητας τους.

Η παρούσα μελέτη διενεργείται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας των φοιτητριών Ανδρονίκου Μαριάννα και Καλογρίτσα Ιωάννα, στο τμήμα Κοινωνικής Εργασίας του Ελληνικού Μεσογειακού Πανεπιστημίου Κρήτης.

Η συμμετοχή στην έρευνα είναι πλήρως **εθελοντική**, διατηρείται η **ανωνυμία** και εγγυάται η **εμπιστευτικότητα** των πληροφοριών. Όλα τα στοιχεία που θα συγκεντρωθούν θα χρησιμοποιηθούν μόνο για σκοπούς έρευνας. Δεν υπάρχουν ορθές ή εσφαλμένες απαντήσεις. Σας παρακαλούμε να διαβάσετε κάθε ερώτηση με προσοχή και να επιλέξετε την απάντηση που αντικατοπτρίζει καλύτερα την προσωπική σας άποψη. Η συμμετοχή σας είναι πολύτιμη για την έρευνά μας.

Για οποιαδήποτε απορία, μη διστάσετε να επικοινωνήσετε μαζί μας στα παρακάτω email: mariannaandronicou@gmail.com, kalogritsaioanna18@gmail.com.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας!

ΜΕΡΟΣ 1: Προσωπικές Πληροφορίες

1. Ποιο είναι το φύλο σου; Στο απαντητικό φυλλάδιο, παρακαλώ μαύρισε τον κύκλο κάτω από τον αριθμό 1 εάν είσαι άνδρας, ή μαύρισε τον κύκλο κάτω από 2 εάν είσαι γυναίκα.

1= Άνδρας

2= Γυναίκα

2. Σε ποιο έτος των σπουδών σου βρίσκεσαι;

1= Πρωτοετής

2= Δευτεροετής

3= Τριτοετής

4= Τεταρτοετής

3. Πόσο χρονών είσαι;

1=18-21 ετών

2=22-24 ετών

3=25-29 ετών

4=30-39 ετών

5=40 ετών ή μεγαλύτερος/η

4. Ποια βαθμίδα εκπαίδευσης συμπλήρωσε ο <u>πατέρας</u> σου;

1= Αναλφάβητος ή λίγες τάξεις Δημοτικού

2= Απόφοιτος Δημοτικού

3= Λίγες τάξεις Γυμνασίου

4= Απόφοιτος Γυμνασίου

5= Λίγες τάξεις Λυκείου ή λίγες τάξεις εξατάξιου Γυμνασίου

6= Απόφοιτος Λυκείου ή εξατάξιου Γυμνασίου ή Τεχνική Επαγγελματική Σχολή

7= Ανώτατη Σχολή (π.χ. Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι.)

8= Μεταπτυχιακές Σπουδές ή/και Διδακτορικό

5. Ποια βαθμίδα εκπαίδευσης συμπλήρωσε η <u>μητέρα</u> σου;

1= Αγράμματος ή λίγες τάξεις Δημοτικού

2= Απόφοιτος Δημοτικού

3= Λίγες τάξεις Γυμνασίου

4= Απόφοιτος Γυμνασίου

5= Λίγες τάξεις Λυκείου ή λίγες τάξεις εξατάξιου Γυμνασίου

6= Απόφοιτος Λυκείου ή εξατάξιου Γυμνασίου ή Τεχνική Επαγγελματική Σχολή

7= Ανώτατη Σχολή (π.χ. Τ.Ε.Ι., Α.Ε.Ι.)

8= Μεταπτυχιακές Σπουδές ή/και Διδακτορικό

6. Ποιο είναι το ετήσιο εισόδημα της οικογενείας σου; (Κάνε την καλύτερη δυνατή εκτίμηση)

1= Δεν υπάρχει

2= Μέχρι 7.000 €

3= Μέχρι 10.500 €

4= Μέχρι 14.000 €

5= Μέχρι 21.000 €

6= Μέχρι 28.000 €

7= Μέχρι 42.000 €

8= Πάνω από 42.000 €

7. Ποια είναι η οικογενειακή κατάσταση των γονιών σου;

1= Παντρεμένοι

2= Σε διάσταση

3= Διαζευγμένοι

4= Δεν παντρεύτηκαν ποτέ και δεν ζουν μαζί

5= Δεν παντρεύτηκαν ποτέ και ζουν μαζί

6= Ο ένας ή και οι δύο γονείς έχουν πεθάνει

8. Σημείωσε ποιο από τα παρακάτω σε αντιπροσωπεύει.

1= Αυτό τον καιρό έχω μια σχέση που έχει κρατήσει τουλάχιστον ένα μήνα.

2= Είχα μια σχέση η οποία κράτησε τουλάχιστον ένα μήνα, αλλά αυτή η σχέση δεν υπάρχει πια. Απάντησετιςυπόλοιπεςερωτήσεις σχετικά με την πιο πρόσφατησχέσησου(η οποίαδιήρκεσεέναμήναήπαραπάνω)

3= Δεν είχα ποτέ μια σχέση που να διήρκεσε τουλάχιστον ένα μήνα. Αν σημειώσειςτην απάντηση 3, παράλειψεταπαρακάτωκαι συνέχισε στο Μέρος 2.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: *Οι λέξεις «σύντροφος» και «ο/η σύντροφός σου» αναφέρονται στο άτομο με το οποίο έχεις τη σχέση που θα περιγράψεις στις παρακάτω ερωτήσεις. Απάντησε κάθε ερώτηση για τον/την τωρινό/ή σου σύντροφο ή για τον/την πιο πρόσφατο/η σύντροφο (και σε κάθε περίπτωση απάντησε για το ίδιο πρόσωπο).*

9. Με ποιον ζεις;

1= Με τον/την σύντροφό μου (ή ζούσα μαζί του/της πριν τελειώσει η σχέση μας)

2= Σε ένα δωμάτιο ή διαμέρισμα μόνος/η μου. Κανείς δε μοιράζεται το δωμάτιο μαζί μου.

3= Με ένα/μία συγκάτοικο που δεν είναι ο/η σύντροφός μου.

4= Με τους γονείς μου

5= Με άλλον

10. Ποια είναι η σχέση σου με το/τη σύντροφό σου (ή ποια ήταν ενώ ήσασταν μαζί);

1= Συντροφική

2= Αρραβωνιασμένοι

3= Παντρεμένοι

4= Συζούμε

11. Πόσο καιρό έχεις αυτή τη σχέση (ή πόσο καιρό διήρκεσε η πιο πρόσφατη σχέση);

1= Λιγότερο από ένα μήνα

2= Περίπου ένα μήνα

3= Περίπου δύο μήνες

4= Τρεις με πέντε μήνες

5= Έξι με έντεκα μήνες

6= Περίπου ένα χρόνο

7= Περισσότερο από ένα χρόνο, αλλά λιγότερο από δύο χρόνια

8= Δύο ή περισσότερα χρόνια

12. Πριν από πόσο καιρό τελείωσε αυτή η σχέση;

1= Δεν έχει τελειώσει

2= Λιγότερο από ένα μήνα πριν

3= Περίπου πριν από ένα μήνα

4= Περίπου πριν από δύο μήνες

5= Πριν από τρεις με πέντε μήνες

6= Πριν από έξι με έντεκα μήνες

7= Περίπου πριν ένα χρόνο

8= Περισσότερο από ένα χρόνο πριν

13. Ποιο είναι (ήταν) το φύλο του/της συντρόφου σας;

1= Άνδρας

2= Γυναίκα

14. Είναι (ήταν) το σεξ μέρος της σχέσης σας;

1= Όχι

2= Ναι

ΜΕΡΟΣ 2: Σχετικά μεσένα και το/τη σύντροφό σου

Οι παρακάτω προτάσεις αφορούν εσένα ή τη σχέση ανάμεσα σε σένα και κάποιον άλλο, όπως τους γονείς σου ή ένα σύντροφο. Παρακαλούμε διάβασε κάθε πρόταση και συμπλήρωσε έναν από τους κύκλους για να δείξεις πόσο **συμφωνείς ή διαφωνείς** με αυτή. Για τις ερωτήσεις που αφορούν το/τη σύντροφο της σχέσης σου:

Αν αυτό τον καιρό έχεις μια σχέση που έχει διαρκέσει **ένα μήνα ή περισσότερο**, απάντησε για αυτή τη σχέση. Αν **δεν έχεις** αυτόν τον καιρό κάποια σχέση, αλλά **είχες** μια σχέση που **διήρκεσε ένα μήνα ή περισσότερο** στο παρελθόν, απάντησε για ό,τι συνέβη κατά τη διάρκεια της πιο πρόσφατης σχέσης αυτής της διάρκειας. Αν δεν **είχες** κάποια σχέση που **διήρκεσε ένα μήνα ή περισσότερο,** παράλειψε (άφησε κενές) τις ερωτήσεις που αφορούν συντρόφους και σχέσεις.

1 = Διαφωνώ Απόλυτα 2 = Διαφωνώ 3 = Συμφωνώ 4 = Συμφωνώ Απόλυτα

15. Η σχέση μου με το σύντροφό μου είναι η πιο σημαντική σχέση που έχω
16. Οι γονείς μου βεβαιώνονταν ότι πήγαινα στο σχολείο
17. Θα παρατούσα σχεδόν οτιδήποτε για το/τη σύντροφό μου
18. Ο/Η σύντροφός μου δεν έχει αρκετή λογική για να πάρει σημαντικές αποφάσεις
19. Συχνά νιώθω κενός/ή
20. Συχνά σπάω επίτηδες πράγματα που ανήκουν σε άλλους
21. Οι άνθρωποι συνήθως συμπαθούν το/τη σύντροφό μου
22. Θα έκανα σχεδόν τα πάντα για να εμποδίσω τους ανθρώπους να με αφήσουν
23. Μπορώ να ηρεμήσω τον εαυτό μου όταν είμαι αναστατωμένος/η με το/τη σύντροφό μου
24. Πριν αφήσω τον εαυτό μου να γίνει πραγματικά έξαλλος/η με το/τη σύντροφό μου, σκέφτομαι τι θα συμβεί αν χάσω την ψυχραιμία μου
25. Οι γονείς μου δεν με είχαν καθαρό/η
26. Μια γυναίκα που έχει βιαστεί πιθανώς πήγαινε γυρεύοντας
27. Έχω μέλη της οικογένειας, τα οποία θα με βοηθούσαν εάν είχα κάποιο πρόβλημα
28. Οι άνδρες είναι περισσότερο ανέντιμοι από τις γυναίκες
29. Ο/η σύντροφός μου συχνά μού γκρινιάζει
30. Σπάνια έχω σχέση με θρησκευτικές δραστηριότητες
31. Ο/η σύντροφός μου είναι βασικά καλός άνθρωπος
32. Είμαι πάντα ευγενικός/η, ακόμα και με ανθρώπους που είναι αντιπαθητικοί

33. Μερικές φορές δεν μπορώ να θυμηθώ τι έγινε το προηγούμενο βράδυ εξαιτίας του ποτού

34. Δεν μπορώ να κάνωτον εαυτό μου να πει όμορφα πράγματα στο/στη σύντροφό μου, ακόμα κι όταν τα σκέφτομαι

1 = Διαφωνώ Απόλυτα 2 = Διαφωνώ 3 = Συμφωνώ 4 = Συμφωνώ Απόλυτα

35. Από την ηλικία των 15, έχω κλέψει ή προσπάθησα να κλέψω κάτι που άξιζε πάνω από 50.00 €

36. Όταν ήμουν παιδί, είδα τη μητέρα ή τον πατέρα μου να κλωτσάει, γρονθοκοπάει ή να δέρνει το/τη σύντροφό της/του

37. Συχνά αισθάνομαι μνησικακία για τις γυναίκες

38. Μπορώ να νιώσω το αίμα μου να βράζει όταν αρχίζω να γίνομαι έξαλλος/η με το/τη σύντροφό μου

39. Λέω ψέματα για να φαίνομαι καλύτερος/η

40. Απολαμβάνω τη ζωή μου μέρα προς μέρα

41. Προσπαθώ να μη σκέφτομαι άσχημα πράγματα που μου συνέβησαν

42. Συνήθως ξυπνάω με την αίσθηση ότι είμαι πολύ καλά

43. Από την ηλικία των 15, έχω κλέψει χρήματα (από οποιονδήποτε, συμπεριλαμβανομένης της οικογένειάς μου)

44. Όταν ήμουν παιδί, άτομα (ενήλικοι ή παιδιά) που δεν ήταν μέλη της οικογένειάς μου με έσπρωχναν, με εξανάγκαζαν ή με χαστούκιζαν, ή μου πετούσαν πράγματα

45. Βρίσκω δικαιολογίες όταν έχω πει κάτι στο/στη σύντροφό μου που δεν έπρεπε

46. Οι άνδρες μεταχειρίζονται τις γυναίκες άσχημα

47. Η ζωή μου γενικά πάει καλά

48. Ένα αγόρι που έχει χτυπηθεί από ένα άλλο αγόρι πρέπει να ανταποδώσει το χτύπημα

49. Ο/η σύντροφός μου κάνει πράγματα μόνο και μόνο για να με ενοχλήσει

50. Έχουν υπάρξει περιπτώσεις που εκμεταλλεύτηκα κάποιον

51. Όταν ήμουν παιδί, άτομα (ενήλικοι ή παιδιά) που δεν ήταν μέλη της οικογένειάς μου, μού είπαν να το ανταποδώσω, εάν κάποιος με χτυπήσει ή με προσβάλλει

52. Οι σχέσεις μου έχουν μεγάλα «σκαμπανεβάσματα»

53. Πριν τα 18 μου, κάποιος ενήλικας στην οικογένειά μου είχε σεξουαλική επαφή μαζί μου (κολπική, πρωκτική, ή στοματική)

54. Οι άνδρες με εκνευρίζουν πολύ

55. Μερικές φορές έχω αμφιβολίες ότι θα κρατήσει η σχέση μου με το/τη σύντροφό μου

56. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε για το ποιοι τύποι στοργικότητας είναι κατάλληλοι δημοσίως

57. Οι άνδρες σέβονται τις γυναίκες

58. Οι γονείς μου δεν με παρηγορούσαν όταν ήμουν αναστατωμένος/η

59. Οι γυναίκες μεταχειρίζονται τους άνδρες άσχημα

60. Ανησυχώ ότι έχω πρόβλημα χρήσης ουσιών

61. Δε σκέφτομαι για το πώς αυτά που κάνω θα επηρεάσουν τους άλλους ανθρώπους

62. Τα παρατάω εύκολα σε δύσκολα έργα

63. Ο γάμος είναι για πάντα

64. Δεν μου αρέσει η εργασία μου ή τα μαθήματά μου

65. Από τη στιγμή που το σεξ ξεπεράσει ένα συγκεκριμένο σημείο, ο άνδρας δεν μπορεί να σταματήσει (τον εαυτό του) έως ότου ικανοποιηθεί

66. Με οποιονδήποτε και αν μιλάω, είμαι πάντα καλός ακροατής

67. Δεν το λέω στο/στη σύντροφό μου όταν διαφωνώ για σημαντικά θέματα

68. Έχω το δικαίωμα να γνωρίζω οτιδήποτε κάνει ο/η σύντροφός μου

70. Όταν ήμουν έφηβος/η, είχα χτυπηθεί πολύ από τη μητέρα ή τον πατέρα μου

71. Πριν τα 18 μου, <u>κάποιο άλλο παιδί</u> από την οικογένειά μου με ανάγκασε να κοιτάξω ή να αγγίξω ιδιαίτερα μέρη του σώματός του/της (γεννητικά όργανα), ή κοίταξε ή άγγιξε τα δικά μου

1 = Διαφωνώ Απόλυτα 2 = Διαφωνώ 3 = Συμφωνώ 4 = Συμφωνώ Απόλυτα

72. Πριν την ηλικία των 15, έκλεψα ή προσπάθησα να κλέψω κάτι που άξιζε πάνω από 50.00€

73. Δεν είναι κακό να παραβαίνεις το νόμο αρκεί να μην παθαίνεις κακό

74. Ο πατέρας ή η μητέρα μου μού είπαν να το ανταποδώσω, εάν κάποιος με χτυπήσει ή με προσβάλλει

75. Αποφεύγω να κάνω οτιδήποτε μου θυμίζει τρομερά πράγματα που μου συνέβησαν

76. Δεν έχω ποτέ ενοχληθεί όταν οι άνθρωποι εξέφραζαν ιδέες πολύ διαφορετικές από τις δικές μου

69. Συνήθως μπορώ να πω πότε πρόκειται να χάσω την ψυχραιμία μου με το/τη σύντροφό μου

77. Όταν ήμουν παιδί, είδα συχνά παιδιά που δεν ανήκαν στην οικογένειά μου να μπλέκονται σε καυγάδες και να χτυπούν το ένα το άλλο

78. Έχω γενικά καλή διάθεση

79. Μπορώ να σκεφτώ μια περίπτωση όπου θα ενέκρινα μια σύζυγος να χαστουκίσει το σύζυγό της

80. Μερικές φορές εκνευρίζομαι με τους ανθρώπους που μου ζητούν χάρες

81. Κάνω παρέα με φίλους, οι οποίοι είχαν προβλήματα με το νόμο

82. Έχω στόχους στη ζωή που προσπαθώ να πετύχω

83. Θα ένιωθα προδομένος/η αν ο/η σύντροφός μου ήταν πολύ απασχολημένος για να περάσει χρόνο μαζί μου

84. Συχνά κάνω πράγματα που είναι αντίθετα με το νόμο

85. Νομίζω ότι θα μου συμβούν καλά πράγματα στο μέλλον

86. Αν μια σύζυγος αρνείται να κάνει σεξ, υπάρχουν φορές που θα ήταν ίσως εντάξει να εξαναγκαστεί να το κάνει

87. Όταν πίνω, συνήθως πίνω πέντε ή περισσότερα ποτά τη φορά

88. Δεν θα μου άρεσε καθόλου αν ο/η σύντροφός μου εμπιστευόταν κάποιον άλλο εκτός από εμένα

89. Μερικές φορές πίνω πέντε ή περισσότερα ποτά τη φορά, αλλά μόνο τα Σαββατοκύριακα

90. Έχω φίλους που έχουν διαπράξει εγκλήματα

91. Όταν ένα αγόρι μεγαλώνει, είναι σημαντικό για αυτό να κάνει μερικούς καυγάδες με γρονθοκοπήματα

92. Δεν μπορώ να κάνω τίποτα για να ελέγξω τα συναισθήματά μου όταν ο/η σύντροφός μου διαφωνεί έντονα μαζί μου

93. Όταν ήμουν παιδί, είδα κάποιο άτομο από την οικογένειά μου που δεν ήταν η μητέρα ή ο πατέρας μου, να σπρώχνει, να εξαναγκάζει, να χαστουκίζει ή να πετάει κάτι σε κάποιον

94. Πριν τα 18 μου, κάποιος ενήλικας από την οικογένειά μου με ανάγκασε να κοιτάξω ή να αγγίξω ιδιαίτερα μέρη του σώματός του (γεννητικά όργανα), ή κοίταξε ή άγγιξε τα δικά μου

95. Έχω σκεφτεί σοβαρά να διακόψω τη σχέση μου με το/τη σύντροφό μου

96. Συνεχώς αναζητώ σημάδια κινδύνου

97. Αμφιταλαντεύομαι στη σκέψη για το εάν ο/η σύντροφός μου είναι τέλειος/α ή απαίσιος/α

1 = Διαφωνώ Απόλυτα 2 = Διαφωνώ 3 = Συμφωνώ 4 = Συμφωνώ Απόλυτα

98. Μπορώ να σκεφτώ μια περίπτωση όπου θα ενέκρινα ένα σύζυγο να χαστουκίσει τη σύζυγό του

99. Για να πάω μπροστά, έχω κάνει μερικά πράγματα που δεν είναι σωστά

100. Απογοητεύομαι εύκολα από τις γυναίκες

101. Στο/στη σύντροφό μου αρέσει να με κάνει έξαλλο/η

102. Είναι μερικές φορές δύσκολο για μένα να συνεχίσω τη δουλειά μου αν δεν με ενθαρρύνουν

103. Κάνω συχνά πράγματα που οι άλλοι άνθρωποι θεωρούν ότι είναι επικίνδυνα

104. Το να ενδιαφέρομαι για το/τη σύντροφό μου σημαίνει περισσότερα για μένα από το να ενδιαφέρομαι για τον ίδιο μου τον εαυτό

105. Όταν ήμουν λιγότερο από 12 ετών, με έδειρε ή με χτύπησε πολύ η μητέρα μου ή ο πατέρας μου

106. Αναγνωρίζω πότε αρχίζω να θυμώνω με το/τη σύντροφό μου

107. Ο/η σύντροφός μου χρειάζεται να θυμάται ότι εγώ κάνω κουμάντο

108. Ο/η σύντροφός μου και εγώ διαφωνούμε για τις ενοχλητικές συνήθειες του καθενός μας

109. Όταν ο/η σύντροφός λέει κάτι κακό, εγώ συνήθως ανταπαντάω λέγοντας κάτι κακό

110. Φταίει συνήθως ο/η σύντροφός μου όταν γίνομαι έξαλλος/η

111. Οι άνθρωποι συχνά με διακόπτουν όταν προσπαθώ να τελειώσω μια δουλειά

112. Τρομάζω εύκολα

113. Ο/η σύντροφός μου και εγώ διαφωνούμε για το αν είναι εντάξει να λέμε ο ένας στον άλλο ότι διαφωνούμε

114. Πριν τα 18 μου, <u>ένας ενήλικας</u> που <u>δεν ήταν μέλος της οικογένειάς μου</u> είχε σεξουαλική επαφή μαζί μου (κολπική, πρωκτική, ή στοματική)

115. Μερικές φορές πίνω αρκετά για να νιώσω πραγματικά φτιαγμένος/η ή μεθυσμένος/η

116. Από την ηλικία των 15, χτύπησα ή απείλησα να χτυπήσω κάποιον που δεν ήταν μέλος της οικογένειάς μου

117. Έχω γενικά τον τελευταίο λόγο όταν ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε

118. Ο/η σύντροφός μου μού φέρεται καλά

119. Οι γυναίκες με εκνευρίζουν πολύ

120. Δεν έχω αρκετά χρήματα για τις καθημερινές μου ανάγκες

121. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε για τους φίλους και την οικογένειά του/της

122. Οι γονείς μου δεν με βοήθησαν να δώσω τον καλύτερό μου εαυτό

123. Είμαι πάντα πρόθυμος/η να το παραδεχτώ όταν κάνω ένα λάθος

124. Μπορώ να κάνω μία μικρή ανακωχή κατά τη διάρκεια μίας διαφωνίας με το/τη σύντροφό μου

125. Μερικές φορές νιώθω πικαρισμένος/η όταν δεν γίνεται το δικό μου

126. Οι άνδρες είναι αγενείς

127. Η σχέση μου με το/τη σύντροφό μου αξίζει την προσπάθεια που καταβάλλω γι' αυτήν

128. Πηγαίνω στην εκκλησία μία φορά τον μήνα ή περισσότερο

129. Ένας άνδρας δεν πρέπει να αποχωρεί από μια σωματική πάλη με έναν άλλο άνδρα

130. Είχα σκέψεις να κόψω ή να κάψω τον εαυτό μου

131. Στο παρελθόν, χρησιμοποίησα κοκαΐνη, κρακ, ή σκληρότερα ναρκωτικά (όπως διεγερτικά, ηρωίνη ή οποιοειδή) περισσότερες από μία ή δύο φορές

132. Η σεξουαλική μου ζωή με το/τη σύντροφό μου είναι καλή

133. Ενοχλούμαι εξαιτίας του ποιος είμαι

1 = Διαφωνώ Απόλυτα 2 = Διαφωνώ 3 = Συμφωνώ 4 = Συμφωνώ Απόλυτα

134. Οι γονείς μου δεν νοιάζονταν για το αν είχα προβλήματα στο σχολείο

135. Συχνά πληγώνομαι από πράγματα που κάνω

136. Έχω πάρει υπερβολική δόση ναρκωτικών ή είχα ένα σοβαρό πρόβλημα υγείας εξαιτίας της λήψης ναρκωτικών για να «φτιαχτώ»

137. Πριν τα 18 μου, κάποιο άλλο παιδί, το οποίο δεν ήταν μέλος της οικογένειάς μου με ανάγκασε να κοιτάξω ή να αγγίξω ιδιαίτερα μέρη του σώματός του (γεννητικά όργανα), ή κοίταξε ή άγγιξε τα δικά μου

138. Όταν νοιώθω ότι αρχίζω να εκνευρίζομαι με το/τη σύντροφό μου, προσπαθώ να λέω στον εαυτό μου να ηρεμήσει

139. Είναι μερικές φορές απαραίτητο για τους γονείς να χαστουκίζουν έναν έφηβο που αντιμιλά ή δημιουργεί προβλήματα

140. Έχω το δικαίωμα να ανακατεύομαι σε οτιδήποτε κάνει ο/η σύντροφός μου

141. Είμαι τόσο λυπημένος/η που μερικές φορές αναρωτιέμαι γιατί μπαίνω στον κόπο να συνεχίζω να ζω

142. Πριν τα 18 μου, κάποιος ενήλικας που δεν ήταν μέλος της οικογένειάς μου με ανάγκασε να κοιτάξω ή να αγγίξω ιδιαίτερα μέρη του σώματός του (γεννητικά όργανα), ή κοίταξε ή άγγιξε τα δικά μου

143. Έχουν υπάρξει φορές που ζήλεψα αρκετά την καλοτυχία άλλων

144. Από την ηλικία των 15, έχω επιτεθεί σωματικά σε κάποιον με την ιδέα να τον βλάψω σοβαρά

145. Τρομερά πράγματα μου συνέβησαν που με έκαναν να νιώσω αβοήθητος/η και τρομοκρατημένος/η

146. Δεν θα μου άρεσε καθόλου αν ο/η σύντροφός μου έδινε πολλή προσοχή σε κάποιον άλλο εκτός από εμένα

147. Όταν δεν καταλαβαίνω τι εννοεί ο/η σύντροφός μου, ζητάω περισσότερες εξηγήσεις

148. Εύχομαι ο/η σύντροφός μου κι εγώ να τα πηγαίναμε καλύτερα από ότι τα πάμε

149. Όταν ο/η σύντροφός μου κι εγώ έχουμε προβλήματα, κατηγορώ αυτόν/ή

150. Η διαβίωση στο σπίτι μου δεν είναι ικανοποιητική (π.χ. πάρα πολύ θόρυβος, προβλήματα θέρμανσης, ζημιές, προβλήματα με γείτονες)

151. Θα αναστατωνόμουνα αν ο/η σύντροφός μου αγκάλιαζε κάποιον/α λίγο περισσότερο

152. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε για το πότε θα κάνουμε σεξ

153. Μοιράζομαι τις σκέψεις μου με κάποιο μέλος της οικογένειας

154. Μερικές φορές προσπαθώ να εκδικηθώ παρά να συγχωρήσω και να ξεχάσω

155. Νιώθω λυπημένος/η αρκετά συχνά

156. Θα ζήλευα αν ο/η σύντροφός μου πρόσφερε βοήθεια σε κάποιο άτομο του αντίθετου φύλου

157. Οι γυναίκες είναι αγενείς

158. Όταν ο/η σύντροφός μου είναι καλός/η μαζί μου αναρωτιέμαι τι θέλει

159. Φέρομαι άσχημα στους ανθρώπους μόνο εάν τους αξίζει

160. Πριν τα 18 μου, κάποιο άλλο παιδί στην οικογένειά μου έκανε πράγματα σε μένα που τώρα σκέφτομαι ότι ήταν σεξουαλική κακοποίηση

161. Όταν ο/η σύντροφός μου επιθυμεί να μιλήσει για τα προβλήματά μας, προσπαθώ να αποφύγω να μιλήσω γι' αυτά

162. Έχω δυσκολία να ακολουθήσω τους κανόνες στη δουλειά ή στο σχολείο

163. Συχνά λέω ψέματα για να αποκτήσω / πετύχω αυτό που θέλω

164. Μου είναι δύσκολο να βρίσκω χρόνο για φαγητό

1 = Διαφωνώ Απόλυτα 2 = Διαφωνώ 3 = Συμφωνώ 4 = Συμφωνώ Απόλυτα

165. Έχουν υπάρξει φορές που έχω νιώσει να εναντιώνομαι σε άτομα που έχουν εξουσία, ακόμα και όταν ήξερα ότι είχαν δίκιο

166. Επιμένω να ξέρω που βρίσκεται ο/η σύντροφός μου κάθε στιγμή

167. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε για τους φίλους και την οικογένειά μου

168. Όταν είμαι έξαλλος/η με τη/το σύντροφό μου, λέω τι σκέφτομαι χωρίς να σκέφτομαι τις συνέπειες

169. Οι γονείς μου μού έδωσαν αρκετά ρούχα για να με κρατήσουν ζεστό/ή

170. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε για το πόσα χρήματα να ξοδέψουμε όταν πάμε κάπου

171. Πριν την ηλικία των 15, χτύπησα ή απείλησα να χτυπήσω τους γονείς μου

172. Λέω άσχημα πράγματα στο/στη σύντροφό μου, αλλά μετά του/της λέω ότι «απλά αστειευόμουν»

173. Πριν τα 18 μου, κάποιο άλλο παιδί που δεν ήταν μέλος της οικογένειάς μου έκανε πράγματα σε μένα που τώρα σκέφτομαι ότι ήταν σεξουαλική κακοποίηση

174. Σε μερικές περιπτώσεις, έχω εγκαταλείψει την προσπάθεια γιατί πίστεψα ότι έχω λίγες ικανότητες

175. Είναι μερικές φορές απαραίτητο να πειθαρχείς ένα παιδί με ένα καλό, γερό ξύλο

176. Η διάθεσή μου πάντα αλλάζει

177. Οι γονείς μου με βοηθούσαν στα μαθήματα αν χρειαζόμουν βοήθεια

178. Οι φίλοι μου με πιέζουν να κάνω πράγματα που δεν θέλω να κάνω

179. Αλλάζω ξαφνικά και γίνομαι άλλος άνθρωπος

180. Μερικές φορές πρέπει να υπενθυμίζω στο/στη σύντροφό μου ποιος είναι το αφεντικό

181. Υπάρχουν περισσότερα άσχημα πράγματα παρά καλά πράγματα στη σχέση μου με το/τη σύντροφό μου

182. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε για το πόσο χρόνο πρέπει να περνάμε μαζί

183. Οι γονείς μου με βοήθησαν όταν είχα προβλήματα

184. Έχω σκεφτεί να εγκαταλείψω το/τη σύντροφό μου

185. Τρομερά πράγματα μου έχουν συμβεί, τα οποία θυμάμαι ξανά και ξανά

186. Πριν την ηλικία των 15, επιτέθηκα σωματικά σε κάποιον με την σκέψη να τον βλάψω σοβαρά

187. Δεν έχω πει ποτέ εσκεμμένα κάτι που θα πλήγωνε τα συναισθήματακάποιου

188. Έχω τρομοκρατηθεί από πράγματα που μου έχουν συμβεί

189. Έχω πει σε άλλους ότι θα αυτοκτονήσω

190. Θα αναστατωνόμουν αν κάποιος/α αγκάλιαζε το/τη σύντροφό μου λίγο περισσότερο

191. Δεν θα μου άρεσε καθόλου αν κάποιος/α άλλος/η έδινε πολλή σημασία στο/στη σύντροφό μου

192. Πριν την ηλικία των 15, έκλεψα χρήματα (από οποιονδήποτε, συμπεριλαμβανομένης της οικογένειάς μου)

193. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ έχουμε μια πολλή καλή σχέση

194. Έχω μία καλή κοινωνική ζωή με το/τη σύντροφό μου

195. Μετανιώνω όταν πληγώνω κάποιον

196. Έχω σκεφτεί να αυτοκτονήσω

197. Οι άνθρωποι στη δουλειά ή το σχολείο δεν τα πάνε καλά μαζί μου

198. Έχω κάνει θεραπεία για πρόβλημα ναρκωτικών

199. Ο/η σύντροφός μου κι εγώ διαφωνούμε σχετικά με το να λέμε σε άλλους ανθρώπους πράγματα που συνέβησαν μεταξύ μας

200. Θα γινόμουν έξαλλος/η αν ο/η σύντροφός μου φλέρταρε με κάποιο/α άλλο/η

1 = Διαφωνώ Απόλυτα 2 = Διαφωνώ 3 = Συμφωνώ 4 = Συμφωνώ Απόλυτα

201. Βλέπω άσχημα όνειρα για τρομερά πράγματα που μου συνέβησαν

ΜΕΡΟΣ 3: Συμπεριφορές της σχέσης

Αν δεν είχες ποτέ μια σχέση που να διήρκεσε τουλάχιστον ένα μήνα, πήγαινε στο Μέρος 4.

Ανεξάρτητα με το πόσο καλά τα πηγαίνει ένα ζευγάρι, υπάρχουν φορές που διαφωνούν, ενοχλείται ο ένας από τον άλλο, θέλουν διαφορετικά πράγματα ο ένας από τον άλλο, ή απλά έχουν διαπληκτισμούς ή καυγάδες επειδή είναι σε άσχημη διάθεση, είναι κουρασμένοι ή για κάποιους άλλους λόγους. Τα ζευγάρια επίσης έχουν πολλούς διαφορετικούς τρόπους στην προσπάθειά τους να διευθετήσουν τις διαφορές τους. Αυτή είναι μια λίστα από πράγματα που ίσως συμβαίνουν όταν έχετε διαφορές. Παρακαλώ σημείωσε πόσες φορές έκανες καθένα από αυτά τα πράγματα τον τελευταίο χρόνο, και πόσες φορές τα έκανε ο/η σύντροφός σου τον τελευταίο χρόνο. Αν εσύ ή ο/η σύντροφός σου δεν κάνατε κανένα από αυτά τα πράγματα τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβησαν πιο πριν, σημείωσε το "7" στο απαντητικό φυλλάδιο για αυτή την ερώτηση. Αν δε συνέβη ποτέ, σημείωσε το "8" στο απαντητικό φυλλάδιο.

Πόσο συχνά συνέβη αυτό;

1 = Μία φορά τον τελευταίο χρόνο

2 = Δύο φορές τον τελευταίο χρόνο

3 = 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο

4 = 6-10 φορές τον τελευταίο χρόνο

5 = 11-20 φορές τον τελευταίο χρόνο

6 = Περισσότερες από 20 φορές τον τελευταίο χρόνο

7 = Καμία φορά τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβη πιο πριν

8 = Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ

202. Έδειξα στο/στη σύντροφό μου ότι ενδιαφερόμουν, παρόλο που διαφωνούσαμε

203. Ο/η σύντροφός μου μού έδειξε ενδιαφέρον, παρόλο που διαφωνούσαμε

204. Εξήγησα τη δική μου άποψη στο/στη σύντροφό μου σε μια διαφωνία

205. Ο/η σύντροφός μου μού εξήγησε τη δική του/της άποψη σε μια διαφωνία

206. Προσέβαλα ή έβρισα το/τη σύντροφό μου

207. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

208. Πέταξα κάτι στο/στη σύντροφό μου που θα μπορούσε να τον/τη τραυματίσει

209. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

210. Στραμπούλιξα το χέρι ή τράβηξα τα μαλλιά του/της συντρόφου μου

211. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

212. Έπαθα εξάρθρωση, μελανιά, ή μικρό κόψιμο εξαιτίας ενός καυγά με το/τη σύντροφό μου

213. Ο/η σύντροφός μου έπαθε εξάρθρωση, μελανιά, ή μικρό κόψιμο εξαιτίας ενός καυγά μαζί μου

Πόσο συχνά συνέβη αυτό;

1 = Μία φορά τον τελευταίο χρόνο

2 = Δύο φορές τον τελευταίο χρόνο

3 = 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο

4 = 6-10 φορές τον τελευταίο χρόνο

5 = 11-20 φορές τον τελευταίο χρόνο

6 = Περισσότερες από 20 φορές τον τελευταίο χρόνο

7 = Καμία φορά τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβη πιο πριν

8 = Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ

214. Έδειξα σεβασμό για τα συναισθήματα του/της συντρόφου μου σχετικά με κάποιο θέμα

215. Ο/η σύντροφός μου έδειξε σεβασμό για τα συναισθήματά μου σχετικά με κάποιο θέμα

216. Εξανάγκασα το/τη σύντροφό μου να κάνουμε σεξ χωρίς προφυλακτικό

217. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

218. Έσπρωξα ή εξανάγκασα το/τη σύντροφό μου

219. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

220. Χρησιμοποίησα βία (όπως χτύπημα, ακινητοποίηση, ή χρήση όπλου) για να εξαναγκάσω το/τη σύντροφό μου να κάνουμε στοματικό ή πρωκτικό σεξ

221. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

222. Χρησιμοποίησα μαχαίρι ή όπλο εναντίον του/της συντρόφου μου

223. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

224. Λιποθύμησα επειδή χτυπήθηκα στο κεφάλι από το/τη σύντροφό μου σε έναν καυγά

225. Ο/η σύντροφός μου λιποθύμησε επειδή χτυπήθηκε στο κεφάλι σε ένα καυγά μαζί μου

226. Αποκάλεσα το/τη σύντροφό μου χοντρό/ή ή άσχημο/η

227. Ο/η σύντροφός μου με αποκάλεσε χοντρό/ή ή άσχημο/η

228. Γρονθοκόπησα ή χτύπησα το/τη σύντροφό μου με κάτι που θα μπορούσε να τον τραυματίσει

229. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

230. Κατέστρεψα κάτι που ανήκε στο/στη σύντροφό μου

231. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

232. Πήγα σε γιατρό εξαιτίας ενός καυγά με το/τη σύντροφό μου

233. Ο/η σύντροφός μου πήγε σε γιατρό εξαιτίας ενός καυγά μαζί μου

234. Αποπειράθηκα να πνίξω το/τη σύντροφό μου

235. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

236. Φώναξα ή ούρλιαξα στο/στη σύντροφό μου

237. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

238. Έσπρωξα το/τη σύντροφό μου πάνω σε ένα τοίχο

239. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

240. Είπα ότι ήμουν σίγουρος/η ότι θα μπορούσαμε να λύσουμε ένα πρόβλημα

241. Ο/η σύντροφός μου ήταν σίγουρος/η ότι θα μπορούσαμε να λύσουμε ένα πρόβλημα

242. Χρειάστηκε να δω γιατρό εξαιτίας ενός καυγά με το/τη σύντροφό μου, αλλά δεν το έκανα

243. Ο/η σύντροφός μου χρειάστηκε να δει γιατρό εξαιτίας ενός καυγά μαζί μου, αλλά δεν το έκανε

244. Έδειρα το/τη σύντροφό μου

Πόσο συχνά συνέβη αυτό;

1 = Μία φορά τον τελευταίο χρόνο

2 = Δύο φορές τον τελευταίο χρόνο

3 = 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο

4 = 6-10 φορές τον τελευταίο χρόνο

5 = 11-20 φορές τον τελευταίο χρόνο

6 = Περισσότερες από 20 φορές τον τελευταίο χρόνο

7 = Καμία φορά τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβη πιο πριν

8 = Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ

245. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

246. Άρπαξα (βίαια) το/τη σύντροφό μου

247. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

248. Χρησιμοποίησα βία (όπως χτύπημα, ακινητοποίηση, ή χρήση όπλου) για να εξαναγκάσω το/τη σύντροφό μου να κάνει σεξ μαζί μου

249. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

250. Βγήκα έξω από το δωμάτιο ή το σπίτι ή την αυλή κατά τη διάρκεια μίας διαφωνίας

251. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

252. Επέμεινα να κάνουμε σεξ όταν ο/η σύντροφός μου δεν ήθελε (αλλά δεν χρησιμοποίησα σωματική βία)

253. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

254. Χαστούκισα το/τη σύντροφό μου

255. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

256. Έσπασα κάποιο οστό από ένα καυγά με το/τη σύντροφό μου

257. Ο/η σύντροφός μου έσπασε ένα οστό από έναν καυγά μαζί μου

258. Χρησιμοποίησα απειλές για να εξαναγκάσω το/τη σύντροφό μου να κάνει στοματικό ή πρωκτικό σεξ

259. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

260. Πρότεινα κάποιο συμβιβασμό σε μια διαφωνία

261. Ο/η σύντροφός μου πρότεινε κάποιο συμβιβασμό

262. Έκαψα ή ζεμάτισα το/τη σύντροφό μου σκόπιμα

263. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

264. Επέμεινα ο/η σύντροφός μου να κάνει στοματικό ή πρωκτικό σεξ (αλλά δεν χρησιμοποίησα σωματική βία)

265. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

266. Κατηγόρησα το/τη σύντροφό μου ότι είναι απαίσιος εραστής

267. Ο/η σύντροφός μου με κατηγόρησε γι' αυτό

268. Έκανα κάτι για να πεισμώσω το/τη σύντροφό μου

269. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

270. Απείλησα ότι θα χτυπήσω ή θα πετάξω κάτι στο/στη σύντροφό μου

271. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

272. Ένιωσα σωματικό πόνο που συνέχισε την επόμενη μέρα, εξαιτίας ενός καυγά με το/τη σύντροφό μου

273. Ο/η σύντροφός μου συνέχισε να πονάει σωματικά την επόμενη μέρα εξαιτίας ενός καυγά που είχαμε

274. Κλώτσησα το/τη σύντροφό μου

275. Ο/η σύντροφός μου με κλώτσησε

276. Χρησιμοποίησα απειλές για να εξαναγκάσω το/τη σύντροφό μου να κάνουμε σεξ

277. Ο/η σύντροφός μου το έκανε αυτό σε μένα

Πόσο συχνά συνέβη αυτό;

1 = Μία φορά τον τελευταίο χρόνο

2 = Δύο φορές τον τελευταίο χρόνο

3 = 3-5 φορές τον τελευταίο χρόνο

4 = 6-10 φορές τον τελευταίο χρόνο

5 = 11-20 φορές τον τελευταίο χρόνο

6 = Περισσότερες από 20 φορές τον τελευταίο χρόνο

7 = Καμία φορά τον τελευταίο χρόνο, αλλά συνέβη πιο πριν

8 = Αυτό δεν έχει συμβεί ποτέ

278. Συμφώνησα να δοκιμάσουμε μια λύση σε μια διαφωνία που ο/η σύντροφός μου πρότεινε

279. Ο/η σύντροφός μου συμφώνησε να δοκιμάσουμε μια λύση που εγώ πρότεινα

280. Αν έχεις ποτέ χαστουκίσει, αρπάξει βίαια, σπρώξει, ή χτυπήσει το/τη σύντροφό σου, ή αν ο/η σύντροφός σου σε έχει ποτέ χαστουκίσει, αρπάξει βίαια, σπρώξει, ή χτυπήσει, ποιος το έκανε πρώτος την τελευταία φορά που συνέβη;

1 = Εγώ χτύπησα πρώτα

2 = Ο/η σύντροφός χτύπησε πρώτα

3 = Αυτό δε συνέβη ποτέ

ΣΕ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΠΟΛΥ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕΣ ΣΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΑΥΤΗ